

העולם הזה

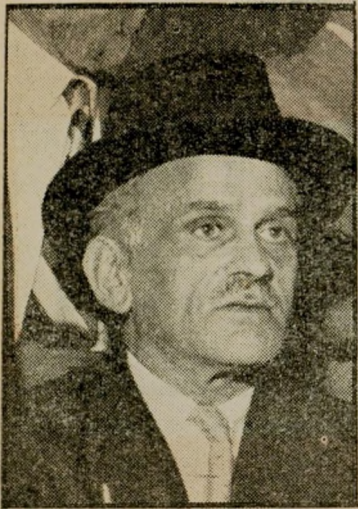
**חתן התנ"ך הראשון - הופקר
על ידי המוסדות באופן מחפ"ד**

**עמוס
הבס-
מהוסר
עבודה!**

סקיפ: סיפורו של סידני סמולי

ילדיו של גודמן כאן. גודמן עצמו, שדיבר עברית שוטפת, ביקר בארץ לעיתים קרובות.
יתכן שחיבתו להעולם הזה נבעה, בין השאר, מן העובדה ששמח לראות בארץ גוף בלתי-ציוני, שתבע להפריד בבירור

הארי גודמן

בין המדינה ובין הציונות. אמנם, פעורה תהום בין האנטי-ציונות של גודמן, שי מקורה היה דתי, לבין עמדת הנוער הישראלי, המכריז על קיומה של אומה עברית חדשה בארץ. אך בין שתי עמדות אלה קיימת אפשרות של הבנה הדדית והוגנת.

★ ★ ★

יחסיו עם גודמן התחילו לפני חמש שנים, בדיוק נמרץ, כאשר פירסם העולם הזה (991) רשימה תחת הכותרת "הארי גודמן ותומכיו". הבענו שם את דעתנו החיובית על פעולתו של גודמן, שהשתמש בעמדתו הבלתי-תלויה כדי לדאוג ליהודים בארצות המנדט הציוניות — כגון ברית המועצות, מצרים ומרוקו.

בעוד שנחום גולדמן הפך את הקונגרס היהודי העולמי לבורג במנגנון הציוני, ובי זאת הרס את כושרו לפעול לטובת היהודים, נתקבל גודמן, כיושב-ראש החוג ה' פועל העולמי של אגודת ישראל, בסבר פנים יפות באותן הארצות. הוא הוזמן לפגישה עם גמאל עבד אל-נאצר, לביקור בברית-המועצות, ולכמה ביקורים באפריקה הצפונית. כשביקר השנה במרוקו, הביא משם דו"ח מעודד: שמצב היהודים שם משתפר, למרות התעמולה הציונית ה' טוענת את ההיפך (ראה מכתבים).

הדו"ח שקיבלתי מדי פעם מפי גודמן עזרו לנו מאוד בניתוח המאורעות ובקביעת הערכות נכונות, לא רק לגבי מצב היהודים מאחורי מסך-הברזל ומסך-החול, אלא גם לגבי הנעשה בארץ במפלגות ה' דתיות ובאגודת-ישראל (שאת ראשה ה' מקומיים שנא שינאה עזה, בסברו שבגדו באידיאלים של התנועה והפכו גרורי ה' ציונים).

כאשר מת השבוע משכנ-הלב, בגיל 62, הצטערתי עליך מקרב לב. אין רבים כמותו.

חמישי
הוא

מכתבים

מיקרה של פורענות בלתי-סומרת ובלתי-חלילה יש צורך לערוך בירורים. אולם כאשר כל הארץ נבולת בלתי-סבירה, מוקפים כוחות העולים עלינו פי 40 ושינאה העולה פי 400 על שינאנו את הערבים — האם יש מקום לחוסאניות ול' מוסר?

בנימין וירצברג, תל-אביב

החמישה רצו לעבור את הנכס — וזה אסור. יש חוק האוסר זאת. כל מדינה — ולא כל שכן מדינה כמו ישראל — חייבת לשמור את נבולה. הם רצו לעבור על החוק והם היו ראויים לעונש. היו גם מקרים ש' אנשים שרצו לעבור את הנכס, נתפסו. הם קיבלו את עונשם מבית משפט ישראלי. עונש חמור: מחצי שנה עד שלוש שנות מאסר. זה העונש עבור נסיון כזה. זה עונש חוקי. אבל האם מניע עונש מות בנל נסיון כזה?

ע. עוזיאל, תל-אביב

האומנם חייבים שומרי נבולותינו ל' סבך את חיהם בל' מיני מישחקי אהרה?

אחד הדברים הראשונים שהייתי עושה, מדי בואי ללונדון, היה להרים את שפופרת הטלפון ולחייג למספר סטאמפורד-3367. התוצאה היתה תמיד שחה: מר הארי גודמן הוזמן אותי לביתו, בלודשיפ פארק, לש' תות ספל תה אנגלי בחברתו ובחברת אשתו.

אומרים שהקצות נוגעים זה בזה. מבחינה זאת היה הגיון-מה ביחסים הלבביים שנרקמו, בשנים האחרונות, בין הארי גודמן והעולם הזה. כי בעוד העולם הזה לוחם בהתמדה נגד כפייה דתית (וגם אנטי-דתית), היה גודמן מנהיג האגף הקיצוני ביותר של אגודת ישראל — אגף הקרוב יותר לנטורי-קרתא מאשר למפלגת אגודת-ישראל בארץ.

אנו רוחשים כבוד לכל אדם המאמין בכנות בעקרונותיו, והמוכן להילחם למענו. משתי בחינות אלה היה גודמן משכמו ומעלה מרוב העסקנים הדתיים בישראל, שהפכו את הדת קרדום לחפור בו, סחורה שאפשר למכרה תמורת כסאות ותקציבים. כשהיינו משוחחים בחדר הלונדוני ה' שקט, מאחורי הוילונות הסגורים, היה קשה להעלות על הדעת שהאיש המאופק הוא לוחם תקיף ובלתי-יגרת. לרוע המזל, לא שרדו במדינת ישראל אישים רבים מסוגו, המוכנים להקריב את כל הכיבודים וההס' בות על מזבח הנאמנות הפשוטה לאידיאל ברור.

★ ★ ★

לך, בן הארץ, קשה אולי להבין מה רב אומץ-הלב הדרוש לאי-שיכור יהודי בעולם, הקם נגד המנגנון הציוני.

בארץ קיים שלטון-יחיד של כת, המשרתת באמצעים רבים של פיתוי ושחית, וגם בכמה וכמה אמצעים של דיכוי. אך בארץ ישנם גם תאים של מרידה, של אי השלמה, כמו העולם הזה. לא כן בעולם היהודי. שם השתלט מנגנון טוטאליטארי, שאינו משאיר מקום לשום התנגדות. יהודי, המתנגד לתכתיב המנגנון הזה, מושמץ מייד כבוגד בעמו, כסוכן האנטי-שמי, כבן ברית השטן. מוטל עליו חרם חברתי וכלי, ילדיו מגודלים, שום עתון או תחנת רדיו לא יעזו לפרסם את דבריו. גם הבטי אונים הלא-יהודיים פוחדים בפני זעם ה' גובה של המנגנון הציוני.

פעם סיפר לי גודמן מעשה שקרה. הוא הוזמן להרצות בפני קהילת אנסטרופן. ה' דבר נודע לשגריר הישראלי בבריסל. הלה נתן מייד הוראה למנוע את ההרצאה בכל מחיר. המנגנון הציוני גויס, וכעבור כמה ימים קיבל גודמן מכתב-התנצלות על ה' הקהילה נאלצת לדחות את הרצאתו, מסי' בות טכניות.

כשסיפר לי זאת, בחיור, הערתי כי הדבר דומה במקצת לאינטרנציונל הקומוניסטי, המטיל מרות טוטאלית על כל מפלגותיו, באמצעות שליחי מוסקבה. "הקומוניסטים עוד יכולים ללמוד הרבה מהציונים", היתה תשובתו.

★ ★ ★

אחת התוצאות המעציבות של הדיקטטור ה' הציונית בעולם היהודי היא עיחת האופי של מתנגדיה המעטים. העסקנים ה' יהודיים האנטי-ציוניים, הנרדפים עד צוואר, נופלים למלכודת רעיונית. בקבלם את ה' גירסה הציונית שמדינת-ישראל והתנועה ה' ציונית הן היינור, הם מתחילים לשנוא את המדינה ולעשות יד אחת עם אויביה. גודמן מעולם לא היה כזה. הוא התנגד למישטר הציוני, אך אהב את הארץ. בעוד שרוב הציונים המקצועיים בעולם, שהפכו את הציונות לביזנס פרטי משגשג, אינם חולמים לשלוח את בניהם ארצה, השתקעו

מר ויליאם מלברט

בן 107 טוען שיגיע לגיל 110, משום שבכל יום הוא שותה 2 ליטר בירה. הוא החל לשתות בירה בגיל צעיר. דודו הגיע לגיל 110 באיתה נוסחה בדוקה.

עם פתיחת עונת ההוצאה לאור מחדשת הוצאת דשא את הפצת ספרי-הכיס החדשים והנודעים

החודש הופיעו ספרי הכיס:

"אני אחיה"

מאת לילא בעלי-ככ, בתרגום יהושע חלמיש

רומן ערבי מודרני אשר נתפרסם בעולם כולו. עורר שערוריה ציבורית בישראל כאשר הוצא לאור על-ידי ההסתדרות ונתגלו בו קטעים אנטי-ישראליים חריפים. המהדורה הערבית נגנזה.

מרגל 2

מאת דון בטרין

פרשת ריגול-אמת של שרות הביון הבריטי אשר החדיר סוכן-ריגול לבסים הקליעים המונחים בפינמונדה, גילה את סוד פעולתם ומיקומם וכך מנע את נצחון הגרמנים במל-חמה. ספר ריגול מרתק ואמיתי.

הפצה: דוד טופל ובניו, תל-אביב

להנאותך - ברכבת ישראל

נוחיות - מהירות - חסכון - בטיחות

חליפות הדיון
בגדי עבודה איכותיים

תאם

תא שדר מסדיק 19
אולבוס 62 19 13 12

בחדש העשור של מפעל הפיס

4 הגרלות

עם פרסים ללא תקדים

ב-213 אלף פרסים בסך כ-600 אלף לירות

בחינות בגרות
נפתחים קורסים חדשים מוקדמות ובגרות

טכניקון
תל אביב - רח' בלפור 6
חיפה - רח' ביאליק 17
פריז - רח' 5-7

יהודי המגרב

קראתי בעניין את הרישומה המאלפת בדיבר מינויו של יהודי כמנהל משרד הכספים בממלכה המגרבית, היא מרוקו (העולם הזה 1254) והדבר הזכיר לי שיתח מלפני שנה שקיימתי עם מר מאיר טולידנו, נציגה של אותה ממלכה בועידת פירנצה, בין השאר שוחחנו על מצב יהודי אותה ארץ ומידת האיסון שנתונים בהם, ועל האפשרויות הפתוחות בפניהם. מר טולידנו נטל מעל שולחו מלון "גרנד הוטל מרטוני" את התפרים ורשם עליו במשרד דקות מספר עשרות שמות של יהודים, החופפים עמדות פתח בכל שטחי ההיים הציבוריים של ארץ מולדתו. בין השאר רשם את שמו של מר בן-הרש, שהיה באותה תקופה מנהל קנייני מניסטריון הכספים והערה התמנה מנהל כללי של אותו משרד. בן שיתף שימש יועץ בדרגת קונסול למשי רר הכלכלה.

טולידנו

בין יתר התפקידים, אותם ממלאים יהודי מרוקו, ציין: מנהל הסכירות, מנהל הסכונ הניאולוגי, חברי הוועדה המסלכתית לריפורמה חינוכית, ראש לישבת שר הפנים, מנהל כללי של משרד המסחר, מנהל הצי הסוחר, שר הדואר, מנהל רשות הפוסטלים, נכספא למשרד ראש הממשלה, ועוד. משיחתי זאת נתקבלה אצלי הרושם כי ה"ממלכה המגרבית" לא רק שאינה מפלה לרעה את אזרחיה היהודים, כי אם להיפך: משתדלת בכל האמצעים לעורר את אמונם במשטר הערבי החדש ולקרבם לארץ. מר טולידנו סיפר לי גם על צעדים אפלים בחיי יהדות מרוקו, באותו ענין לנעדרות היהודיות שנחשפו בידו ערבים, הוא אמר שקרו מקרים כאלה, אבל ראוי הערה היהודית פנו למלך (המנות) וזכו להמכתו המלאה. המלך נינה פעולות ה"בריונים" ואיים בנקיטת צעדים דרסטיים, דבר שהביא להפסקת ההתייחסות.

מר טולידנו, שלא נראה לי בשום אופן כעניין לישראל או כאנטיציוני, ניסה להשיב לי את עמדתו הפרו-מגרבית, בואת שבארץ מולדתו מעולם לא היתה אסירי שמיות, סוכרי בשיחתי הכנתי שהוא וראה בציונות ובאנטישמיות שני צעדים של בעיה אחת, שכל אחת מהן מסבירה את עמדתו לגבי הציונות -- נראה לי -- היא אחת של הבנה עקרונית והסתיינות מכל מיני פרטים, בעיקר מכל מיני פערות מעשיות.

כסרם אסיים את שיחתי המעניינת עם מר טולידנו, התנשתי בנפשי להודות לו על הזמן המעניין ועל נילוי הלב, ועל האיסון שנתן בי. הוא ענה: "להיפך, אני מודה לך. הרי העניינים האלה חשובים לשיני עמינו".

ואת אמר כיחודי, אורח של מדינה ערי בית: לי, הערבי, אזרחי מדינת ישראל. עטאללה מנצור, נצרת

הצברית והיופי
אני חייב תשובה נכבדת למאמרו הנשני של מיכאל אבידור, "האם הצברית יפות?" התשובה היא כן, בכ"ף רבתי. קחון למשל, את העובדה שמתוך 100 מלכות יופי מארצות שונות שהתחרו על תואר מלכת העולם, נמצאה מלכת ישראל בין 15 הראשונות. כידוע, איאפשר להתלונן על הנשים היאמריקאיות, והעובדה ש"לייף" סרס הדפים מאמר בשם, "האם היאנקיות יפות?" מר ברך בעד עצמה. היה לי זמן לנתח את האשה האמריקאית מבחינת יופי והתנהגות, ועובדה הימצאותי באוניברסיטה אמריקאית הקלה עלי את המלאכה. גם פה נהוג בין החברה לחלק ציונים מ-1 עד 10 לחתיכות. עד כמה שזכור לי, הממוצע ברחוב אלנבי בתל-אביב היה נבון יותר.

בקשר להתנהגות, "התעוזה" של הצברית, הרי אין היא נרועה מן האמריקאית הימיועצת בת נילה. דבר אחר הוא אותו מיעוט העובר במשרדים ועונה בקול אדיב לסלפון. תכונה זו תמצא גם אצל נכרים, הרבר היתירי בו עולה האמריקאית על הצברית היא הדוגמנות וצילום הפירסומות, אך מאחר שבארצות-הברית קיימת הפירסומה הוותיקה והועילה ביותר בעולם -- אל לצברית להתייחס.

דן שטרובל, שיקגו, ארה"ב

בעירי בירושלים לא בת אחת ולא שתיים מכוערות הן להחריד (אך זה יכול לקרות תמיד). הבעיה היא קצת אחרת, מרה יותר וגם בוערת: אצלנו כשמוצאים כבר בת שיש בה משהו (ולו גם קצת), הרי חושבת היא עצמה שהיא ליו מילור או מה מחבה היא לאביר, שיכוא על סוס מהיר; או לאמריקאי דווקא כמי באגדות הסבתא.

קודם כתבו נכרים, שכולם אמרו כי האשה הצרפתית היא כליל השלישית, ושי הצבריות לא שוות כלום. אחר כך כתבה אשה, רינה צור, ואמרה שהנכרים הצרפתים הם כליל השלישית ושהצברית לא שווים כלום, או אם קודם חשבת שהצברית צרי כים לנסוע לצרפת ולמצוא שם את מבוקשם, עכשו אני חושב שגם הצברית צריכה לנסוע לצרפת, כדי למצוא שם את הנכר האיראלי.

דוד אולגין, נתניה

ושם יתאהב הצבר בצברית, בהיותו מושק נע שסוף-סוף מצא את האשה האירופית המושלמת.

או האם באמת חושב מר אבנרי שבחשיכה אפשר להבחין באם הם כלתי מזויינים? נשק האסור לנו מה שמותר בכל מדינה, לכי נובינכול בלתיחוקיים? רק במדינה היהיה התעללות, יש לננות זאת בכל תוקף. חיים רונזובים, פתח-תקוה

צעירים ערכיים עברו מהצפון הרחוק בי שבילי הדרום הרחוק בואר עזה, על מנת להזורז הנה ולהרזו ילדים חפים מפשע כי כפר שפריר, באשיו פיראיון עם, קארל נוסטאב" בידיהם. הם קיבלו בצורה זו או אחרת את המניע להם, אבל אתם עושים איתם לקדושים!

איתן רם, נוה צה"ל, תל-אביב

... מדוע צריך להאמין להודעות הרשי מיות של הממשלה בספרים כאלה, כשה נכיון בעבר מלמר את ההיפז? שהרי זכו רה לנו היטב הודעה הראשונה של הממ שלה, על הטבה המוני בכפרקאס, שאירע ב-28 באוקטובר 1954. במשרד המעלה משישה שבועות הוכחו ו הוושקו העובדות. רק כי 12.12.54 הואלי ראש הממשלה ושר הכסחות הירד ביוניוריו למסור הודעה בכנסת, בה דובר על, "עוצר שהוכרו בכמה כפרים שעל הנכול המורחי לשם שמירת חיי אנשי ה כפר מהתנברות פעולות הפיראיון... בכפ רום אחדים שבו כמה חושבים לבתייה ל קיורב שעות העוצר ונפגעו עליוני משמר הנכול". כזה היה התיאור הרשמי לכמה נשחבים ילדים וגברים בידו משמר הנכול. חיי תופיק טובי, תל-אביב

בעיות רחוקות וקרובות
מזהות אני בלב שלב עם הקוראה רות דורון מירושלים (העולם הזה 1254). רבים גם טובים ממיה וממני בארץ ובעולם קוראים חשכו והערב לפיקור נשק כללי ובי טול מירוז הויון, ומניעת הרענת כדור הארץ בראיויאקטיויות הנגרמת מהניוויים האטומיים. אבל לנו כאן, ובפרט לאמהות, יש הרבה -- הרבה מאד -- מה לעשות לפני שנוכל להתפנות גם לדרושה הצודקת של פירוק נשק כלל-עולמי.

מוטב, אולי, שהקוראה מירושלים תעשה לקיורב לכבות בינונו לכיון שנינו הערבים, שחייבים אנו לראות בהם אנשים כערי ננו... רעננה זר, תל-אביב

ספר ה(מ)ספרים
אני מסכים בכל לב עם מה שכתבת על הדרון התנ"ך ועל הצורה שבה קופחה ה"רת וילאגרה היסלבה מכראול (העולם הזה 1254). למרות שאפשר לחלק את הפני מים לשטחים שונים, הרי נובעים כולם מצורה יסודית אחת: עירוב התחומים, כך, למשל, מתחרים אנטימפגע עם חובבים רוברי שמתהתנ"ך עם אנשים הנזקקים ל תורמנים. וכאשר נוצר כעיה יפוטית, פונים אל דוד ביוניוריו -- ולא ברור אם מיום היותו ראש ממשלה, אורח מכובד או חובב תנ"ך ידוע.

דוד כהן, פתח-תקוה

האזנתי לשידור הטכס. על חלק מן הי עיאות יוכלתי לענות בקלות. על היתר עניתי בעזרת כפר מונקורדנציה ואז שמתי לב, שמה שדרוש כדי להצליח אינו ידע כי תנ"ך, אלא זיכרון פילולוגי. כן, מוטב אולי לבטל את חידון לתנ"ך ולערוך חידון הקונקורדנציה, גם אז יוכלו השופטים לשי אול שאלות כמו: "כמה פעמים מוזכרת הי מלה "נלות" בתנ"ך?" או: "באיזה פרק מדובר על אחיתופל?" אבל מכיוון שלא יראו לזה חידון התנ"ך, יישמר כבוד הי תנ"ך מטעמהלואי הקירקסי של התיודנים הנכבחים.

... מדוע, בעצם, אין עורכים חידון, כסר הטלפונים? גם כאן יצטרכו המתחרים להיר מיה זכרון פוטוסטאטי, חיון מזה, אל תול ולו כספר הטלפונים לעומת התנ"ך, שהוא כפר המפרים. הרי כפר הטלפונים הוא כפר המספרים. נחמיה גור, חיפה

זה האיש!
עוקבים אחריו
זה האיש, הצלחתי לצלם אותו.

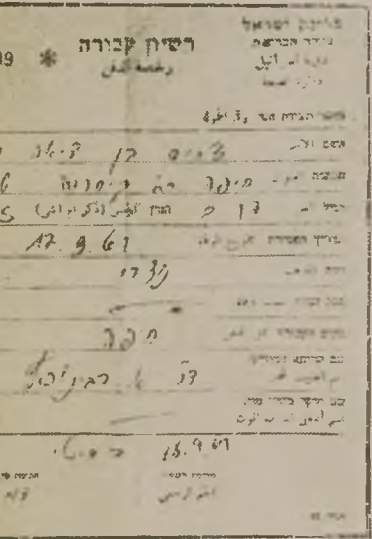

אריה קרן, האמבורג, גרמניה

יש נכיה בעירי
תנידו מה שתיידו, אני מאמין באמונות תפלות ובנביאים, כשם שאתם מאמינים במסבראיהנני. קוראים שיש להם סיפ טיפ וזכרון וזכרו בוודאי את מה שכתב מאיר ט. רישל, נביא, במדור המכתבים והעולם הזה (1254). הוא כתב: "כפברואר יפרזן מרד בסוריה נגר האיתור עם מי רים" לא מינה שזה קרה חמישה חודשים מקדם יותר, אבל זה מוכיח שבדאי לאי מין בנביאים אלה, בחיין

שבתי ירושלמי, תל-אביב

טבעי הנמרי. משפחת החללים עצמן לא שקטו. באמצעות עורך-הדין הערבי הקומוניסטי חנא נקארה ועורך-הדין העברי הקומוניסטי פישל הרצברג, פנו אל המכון הפאטולוגי באבו-כביר, האחראי לניתוחים אלה מטעם המשטרה. המכון היפנה את הפרקליט טים למטה המשטרה ולחוקר מקרי-המוות. מטה המשטרה סירב להתערב. אצל חוקר מקרי-המוות, שתפקידו החוקי הוא לחקור כל מקרה של מות בלתי-טבעי, נסתבר כי שום תיק על מקרה זה אינו קיים כלל. הי חוקר סבר, כנראה, כי הריגת ערבים על הגבול היא בחוקת מוות טבעי לגמרי. כאשר פנה עורך-הדין הרצברג למשטרת אשקלון, שבתחום סמכותה אירע המיקרה, הודע הקצין האחראי כי אמנם נפתח תיק חקירה במשטרה, אך אין הוא יכול למסור פרטים — כי החקירה טרם הושלמה!

רשיון הקבורה של בדין

היתה זאת הודעה תמוהה מאד, לאור העובד זה שגם הממשלה וגם ועדת-החוק והבטחון כבר פסקו סופית כי הערבים נהרגו "כחוק". במלים אחרות: אי הממשלה או המשטרה משקרת. במבין המנגנון הממשלתי, הסתבר העניין יותר ויותר. רק דבר אחד היה ברור הי שבוע; משחו אינו כשורה בפרשה זו. אחרת אי אפשר להסביר את התנהגות המזורה והחמקנית של המוסדות. השאלה הגדולה היתה: מה נאמר בדו"ח הפוסט-מורטם, המדאיג כל כך את השלטונות? **תלוי במזל.** בשעה שהמשפחות נאבקו על זכותן לדעת כיצד נהרגו בניהן, קבע בית-המשפט העליון מה העונש המגיע לצעיר ערבי הבורח לרצועת-עזה ואף חוזר משם באורח בלתי-חוקי. הוא הפחית את עונשו של צעיר בואי, נכדו של השייך אלי-הווייל, שהודה בעבירה כפוה זו, ממאסר שנה וחצי למאסר שנה (היינו למעשה; שמונה חדשים). מכתבר, אפוא, שיש במדינה שתי גיר-סות ביחס לעונש המגיע לעוברי-גבול ער-ביים; מות או מאסר של פחות משנה. הדבר תלוי במזל — באיזה נציגים של החוק נתקל הבורח.

המשק כלכלת השלגונים

"עברנו את מחצית הדרך לעצמאות כלכלית!" (לוי אשכול ביום ה-3 באוגוסט, 1953). שר האוצר של ישראל אמר פסוק היס-טורי זה בתום חמש שנים להקמת המדינה. מאז עברו שמונה שנים וחודשיים. הכלכלה לה הישראלית עברה בתקופה זו מרחק רב. אך נראה כי התקדמה בכיוון הפוך. כי כיום רחוקה הכלכלה הלאומית מן העצמאות הרבה יותר מאשר מחצית הדרך. אם חסרו הוכחות לכך, הרי באו השבוע משלושה כיוונים שונים. **גם גרוע, גם יקר.** הידיעה הראשונה נגעה למפעל-הנייר בחדרה. כל עתוני ישר-ראל (כולל גיוון זה של העולם הזה) מוד-פסים על תוצרתו של מפעל זה. אך בעוד שהנייר הוא גרוע, הוא יקר פי כמה מן (המשך בעמוד 6)

הנם בני הקנאים

אלפיים שנה (בערך) אחרי שהרומאים ניצחו את הקנאים ומכרו אותם לעבדות, חזרו צאצאיהם ונחלו נצחון נוסף על אדמת ישראל. אילו אמנם היה גורל הארץ מונח על כף המאזניים, לא יכול היה עם ישראל להתרגש יותר. רבבות שלימו מחיר מופרז עברו כרטיסים. מאות אלפים הקשיבו לי מהלך המאבק ברדיו. וקול ישראל שכת כי השיעמום הוא צפור נפשו, הקדים את הידיעה על המישחק לידיעות על ישיבת הממשלה ומשבר ברלין. היתה זאת ריאקציה בריאה של האזרח. נמאס לו לשמוע על ענייני הקואליציה, שהתנחנו ושקעו בביצה של קנוניות. נמאס לו לשמוע על שערוריות כלכליות. היה נעים הרבה יותר להקדיש את כל המאמץ וכל תשומת-הלב למישחק בריא והוגן על מיגרש הכדורגל, ללא קנוניות וללא עמידה על המקח, אפילו כשהתוצאה היא 4:2 — לטובת טיטוס.

מדיניות ידיים בחשיכה

הבדיחה גולדה בלונדון של ימי הבליון. בשעת אועקה התכנסו ההמונים במיקלט אפל. לפתע נשמע באפילה קול של אשה צעירה: "היי אתה! תוריד את הידיים ממני! לא אתה! אתה!" גולדה מאיר אינה אשה כזאת. אך השבוע חלה הבדיחה הנושנה עליה. **ידיים למעלה!** היה זה בעצרת אר"ם, כאשר עלתה שוב בעיית השיתור של אפריקה. אחרי נאום גועני תוקפני של שר-החץ הפאשיסטי של דרום-אפריקה, קם נציג לי-בריה, שהיא מושבה אמריקאית עצמי איתלהלכה, קפצה על המציאה הדרום אפרי-קאית, כדי להוכיח את נאמנותה לגזע הכושי. כל שאר הקוויולינגים השחורים הצ-טרפו למערכה. מאחר שממשלת ארצות הברית רמזה כי אינה מתנגדת להצעה — הרימה גם גולדה מאיר את ידה והצביעה בעד הצעת-הגיוני. היא נתקבלה ברוב גדול. היתה זאת הצעה ריקה מכל תוכן. הצעה רצינית של קוואמה אנקרומה הגאנאי, לגרש את דרום-אפריקה מן האר"ם, נפלה בדרך, מאחר שנסתבר כי לא תזכה לרוב. **כלי ידיים!** ההצעה השנייה נגעה לי-חרותה של פורטוגל. שוב התאחדו הקחיו-לינגים של ארצות-הברית, צרפת ובריטניה באפריקה, כדי לתקוף את פורטוגל חסרת הגב. הם הנוחילו לה מפלה — וישראל הצ-טרפה למערכה. כך, כמו אותה נערה במיקלט, דוגלת ישראל בקו של "כלי ידיים!" — בתנאי שהידיים אינן ידי ארצות-הברית וצרפת. היא חובעת את שיחרור אנגולה — אך לא את שיחרור אלגיריה. היא מגנה את הגזענות של דרום-אפריקה, אך לא את הפיצוצים האטומיים בצרחה. לפדינאים אין שם למדיניות כזאת (ראה הנידון). אך לפסיכיאטרים יש: סכיזופרניה.

הגבול מוות או שנה אחת

פרט אחד בפרשת הריגתם של חמשת הנערים הערביים בגבול עזה היה מזור יותר מכל שאר הפרטים: מדוע לא מיהרה הממ-שלה לפרסם את דו"ח הניתוח-אחרי-המוות ("פוסט-מורטם")? לכאורה, היתה זאת הדרך הפשוטה בי-יותר כדי לחסל את השמועות שפשטו בי-ארץ, ובייחוד ביישוב הערבי, על נסיבות ההריגה. אך משום-מה לא נעשה הדבר. לדברי הדוברים הרשמיים, הוגש הדו"ח בישיבת הממשלה ובישיבת ועדת-החוק והבטחון של הכנסת. אולם הוא לא פורסם עד היום. גם למשפחות לא נמסר שום העתק. תחת זאת קיבלו המשפחות בשעתו "רשימות קבורה", מהם הושמטה בניגוד לחוק, הפרטים ביחס ל"סיבות המוות" ו-זהות החוקר.

היא שונה... היא מיוחדת במינה...

המלך
טיד
זיטו
20 סיגריות פילטר
20 סיגריות פילטר
KING SIZE

היא..

"BLENDED"

20 סיג. 75 א.א.

תוצרת דובק - ערבות לטיב

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי המערכת והמנהלה: תל-אביב, גליקסון 8, טלפון 26785, ת.ד. 136 • מען מברקי: עולמפרס • דפוס משה שהם בע"מ ת"א, פין 6 • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

ענין תכלית

היה נחנק באיכו. היינו נשארים צבא קולוניאלי בירי קצינים מושג-אלים.

אם לא קרה הדבר כך, הרי אין התודה מגיעה לדור בן-גוריון, אלא ליצחק שדה. באוניותיו של שדה היתה טמונה בכשרונו לגדל ולטפח יצירה מקומית וכשרונות מקר-מיים. הוא היה הגנן אשר שתל וגידל, ב-משך שנים ארוכות, בסבלנות אינסופית, את אלופי תש"ח — וכל מה שבא לאחר מכן. בשאר השטחים, באו מאו האימפוטרים במקום הגננים. הארץ מוצפת להקות-באלט זרות ואין בה ריקוד מקורי. נערכים בה פסטיבאלים של כוכבים בינלאומיים — וה-יצירה המוסיקאית המקומית יורדת בהת-מדה. תערוכות בינלאומיות מושכות את הקהל — והציירים הישראליים יושבים ב-גבר. קבוצות-כדורגל בינלאומיות מציגות את כשרונן על מגרשינו — אך אין חינוך ספורטאי ראוי-לשמו בבית-הספר הישראלי, וחייה-הספורט המקומיים שוקעים בביצה.

ושוב: אין כל רע בהבאת להקות-באלט ובקריכת פסטיבלים. להיפך. זה יכול לעזור לגיבוש הטעם והרמה המקומית. הסכנה מתחילה רק כאשר ייבוא זה בא במקום יצירה מקומית, כתחליף ליצירה מקומית. כאשר נדמה ל-חברה שהיא עולה ועולה בסולם היצירה, בעוד שלמעשה היא יר-רדת ויורדת למעמקי הלבנטיות.

★ ★ ★
בטווח הארוך, שהוא היחיד הקובע בבחינה האומה, דבר אינו קובע אלא גידולם וטיפוחם של יוצרים מקומיים — באמנות ובמדיניות, בספרות ובצבא, ב-תיאטרון ובספורט. דרושות אהבה וסבלנות איך-יך, תשומת-לב ואהדה ללא-גבול, מצד המדינה ומצד החברה, כדי לגדל ולטפח תא-יצירה אמיתיים. לא מוצג-ראחה ש-גודל בחממה, אלא יוצרים של ממש, ה-מסוגלים לעמוד ברוח-הפרצים מבלי להי-תלש.

מבחינה זאת שדה סם דובינר אחד, ה-מתק תריסר אמנים מוכשרים ונותן להם ליצור כרוחם, כשהם פטורים מדאגות-פר-סה, יותר מאשר מאה פסטיבלים של אמנים זרים. כי האמן הזר בא והולך, ואילו ה-אמן המקומי, הנשאר כאן, מוסיף לתרבות הלאומית ויוצר את האחריה לגידול אמנים נוספים.

והנה, בעוד התערוכות והפסטי-בליים פורחים אצלנו, חלה נסיגה ברוב שטחי היצירה. מזה שנתיים לא חופיע בארץ אף רומן מקורי גדול אחד. מזה שנים לא חופיע על במותינו מחזה מקורי חראוי לשמו. השירה מתנוונת, והמוסרי-קה מפגרת.

★ ★ ★
אולי כדאי לשים לב לעובדה כי ל-עסקי-הייבוא ניתן אצלנו מעמד מ-לכת, וכי בן-גוריון ונערי-חצרו מנצחים אישית על פולחן קלוקל זה.

שמה יש שורשים עמוקים יותר לתופעה זו? שמה זה פרי תחושת-הנחיתות של מישר עקר מעיקרו, התורג במגידיו כל יצירה אמיתית? שמה זו תוצאת שינאות האינסטינקטיבית של איש-המנגנון כלפי ה-יוצר האמיתי? שמה זה פרי אוסיים שליטי הארץ, שכולם גדלו בנכר ועל כן רואים בתרבות הנכר את התרבות היחידה? השנור הוא דם תמציתו של חי-מישטר הזה. הים פלא בכך שהי-שנוני-קראטיה מתפשטת במדרגה מעולם הפיאנסיים אל עולם ה-אסתטיקה והאתיקה, עד הקיפה את כל מערכות-החיים הלאומיות.

של חשיבה עיקבית, של קביעת יעדים ובירור אמצעים. בין כל אלה לבין ביקורו של צ'יף שמכי-לולו — אין ולא כלום.

★ ★ ★
אני כותב דברים אלה כדי לחזור ולפתוח ביקורת על פעולות ממשלת ישראל בשטח המדיני. הפעם ברצוני להפנות את תש-ו-מתייחס לתופעה חמורה הרבה יותר, המקיפה את כל שטחי-ה-חיים של המדינה: החלפת היצי-רה המקומית בעיסקי-יבוא-ייצוא. לאחרונה התבשרנו על שורה של הישגים מזהירים של נערי בן-גוריון בשטח האמ-נותי. כולם קשורים בנדבנים. נדבן פלוני, שאסף כל חייו גרוטאות

עסקי ייבוא: נשיא דאחומיי מגיע לביקורו בישראל

אמנותיות מכל הבא ליד, החליט להעביר אוסף זה לישראל — והממשלה הודיעה שתבנה סביבו מוזיאון לאומי. פסל דגול א' החליט לנדב לישראל את דפוס-היציקה של יצירותיו, ופסל דגול ב' שוכנע לתרום תרומה אמנותית חשובה אחרת.

כל אמצעי המדינה הישראלית והחברה הישראלית מגויסים כדי לייבא ארצה יצירות של אמנים זרים, שאין להם שום קשר עם חיי הארץ, גורל הארץ ונוף ה-ארץ — בעוד שלא איכפת לאיש מה קורה לאמן הישראלי.

בולמוס הייבוא הווה בא במקום היצי-רה המקומית. בעוד הכשרונות המעטים שיש לנו בורחים לפאריס, אנו ממלאים את הארץ ביצירות זרות ובגרוטאות זרות, בונים סביבן מוזיאונים לא-מיים ומשתע-שעים באשליה כי אנו נמצאים בפסיגת האמנות העולמית.

★ ★ ★
ימי מלחמת-תש"ח היתה קימת אסכולה בסברה כי כדאי לייבא בהמר-גיהם קצינים יהודיים מחוץ-לארץ, תחת להפקיד את גורל האומה בידי הגנרים ה-מקומיים, חסרי הנסיון. למולנו הרב, נת-גלתה שחורתי-הייבוא כפגומה. רק קצין זר אחד, אלוף דויד מרכוס, הוכיח את יכולתו בתנאי הארץ. אך מה היה קורה אילו היו הקצינים הזרים מסוגלים לפקד על חטיבות צה"ל?

יידן, אלוך, אכירן וחבריהם היו נשארים מפקדי גדודים ופלוגות, בלי כל אפשרות להוכיח את כו-חם. הכשרון הצבאי הישראלי

גייס לשפע זה של ביקורים ממלכתיים ערך של ממש. זה נחמד. זה חיובי. אך זה אינו רציני.

★ ★ ★
סכנה מתחילה כאשר מנסים סוכ-ני-פירסום וזרזים להשתמש בביקורים נחמדים אלה לחפות על העדרה המוחלט של מדיניות-חוץ ישראלית. כאשר מנסים פוליטיקאים ממולחים לתאר עסקי-ייבוא אלה כהישגים מדיניים מזהירים, כהוכחה לכך שישראל אינה מבודדת, שהיא משת-לבת והולכת במערכות עולמיות.

וזוהי, כמובן, אשליה אווילית ו-מפוכנת.

כל מדיניות-חוץ היא מיבצע מתוכנן, בעל מטרה ברורה, המשתרע על עשרות שטחים. זוהי מיסגרת המשלבת אלפי פעו-

ר יה זה יום גדול למדינת ישראל ו-לאנושות המשתחררת. ציף שמבלול, ראשי-הממשלה של החבל המזרחי של חלטה התחתית (לשעבר חוף המסתק) בא לביקור ממלכתי.

הציף (שהיה בעבר נערי-שליח של קצין-המחוז הבריטי, עד שבא במקומו) נתקבל בנמל-האחר עלידי נשיא המדינה, ראש-הממשלה, הרמטכ"ל, המפקח הכללי של ה-משטרה ומזכיר מועצת פועלי לוד. בצהריים היה אורח משק משמר-הגליל, והביע את התפעלותו מהישגי הסוציאליזם הישראלי.

אחרי-הצהריים ביקר בקרית-חבקוק בגנג, ואמר שעל עמי אפריקה ללמוד מישראל איך לכבוש את השממה.

בערב נתקבל הציף שמבלול עלידי ילדי ירושלים, שנופפו את דגלנוי ישראל חלטה התחתית (אדום-ירוק-צהוב-כחול-שחור), עם ארבעה כוכבים סגולים). תזמורת מכבי-אש ניגנה בעת המעמד התגיגי את הסימפוניה השלישית של בטהובן, המשמשת הימנון זמני למדינה האפריקאית החדשה, עד ש-מתברג-איוס מ.ס.רסס מניו-אורלינס יסיים את חיבור ההימנון החדש.

ראשי-הממשלה, שמבלול ובן-גוריון, קיימו דיונים ממושכים ומעמיקים, בהם תירגם מר-בן-גוריון באוזני ציף שמבלול קטעים מובחרים מן התניץ לשפה הסחאהלית. לא-חר מכן פירסמו שני המנהיגים הודעה משו-תפת, בה תבעו לשים קץ להפלייה, ל-ניאוף, למלחמה, לקולוניאליזם, למשקאות חריפים, לגלות, לאיומים הדדיים ולעבר-יינות הצעירה.

כאשר יצא הציף את הארץ, בדרכו ל-פגיושה עם תת-שר האוצר הצרפתי בעניין הגדלת המענק השנתי לממשלתו, הכריז כי האנושות כולה תזכור לעד את מעשי-הגבור-רה של מר בן-גוריון, בימים שעמד בראש לוחמי תרות ישראל ופיקד על ההתקפות הנוערות על הצבא הבריטי, שהביאו לשיח-רור הארץ. מר בן-גוריון ענה בדברים נרגשים על בודהא ואפלטון, והגיש לאורה הרם כשי תתימקלע עוזי, כסמל לשאיפת-השלום של שני העמים. כן הובטחו לחלטה התחתית שני מומחים ישראליים לגידול עגבניות מאנימיקל.

★ ★ ★
בדיחה? לאו דווקא. כל זה קרה, וקורה, ועוד יקרה. ולמה לא? היבשת השחורה מלאה מדינאים חדשים, שאין להם עיסוק רב, והששים לקראת ביקור-הינים במדינה אכזרית, שם יכבדו אותם בכל הכיבוים הממלכתיים שטרם הספיקו להת-רגל אליהם. כתחלת-מעבר, בדרך לפאריס או ללונדון, ישראל היא ממש סעף הכרחי בלוח-הנסיעות של העסקן האפריקאי ה-משרת את המערב.

המנהיגים האמיתיים של תנו-עת-השיחור האפריקאית אינם באים. לא קוואמה אנקרומה, לא סקו טורה, לא אנטואן גיונגה. בינתיים באים רק הקווזולינגים שהומלכו עלידי השלטון הזר כי ניגריה, בראחומיי, במאלאנאש, בקונגו הצרפתית ובוולטה העי-לית.

אך אם תגלה ישראל כשרון וכוח-התמדה, אולי יבואו ברבות הימים גם אנשים הנז-נים יותר, כמו יומו קניאטה.

לא אין כל רע בכך. זה שחה אפילו את הכסף שזה עולה. הקשרים האישיים, הנרקמים בצורה זו, אינם יכולים להזיק, ואולי אף יועילו במקצת. אומנם, כבר אין מדברים כיום על כך שבעות שמבלול ושות' נאגוף את הגוש הערבי, אך מי יודע, אולי יכול קולו של שמבלול ב-עצרת א"ים למנוע באחד הימים קבלת החלטת-גינני כלשהי נגד ישראל? כל זה טוב ויפה, אך בתנאי אחז: שלא

להרדג את כוונות

מאת עמוס קינן

לאלה הטוענים שאפשר לנצל את האנרגיה האטומית לצרכי שלום, הנה הנה!

★ ★ ★
כמו הקרנף הזכר

האמת היא, כמובן, שמה שכתבנו עד עכשיו כתבנו באירוניה. אנחנו באמת לא מציעים לחסל את ערביי ישראל בתאיגאזים. זה היה רק חוש-ההומור שלנו — להביא את הדברים עד לאבסורד, כדי להוכיח את האבסורד שבאבסורד. ומכיוון שהוכחנו אותה, אנו יכולים עתה להרגיע את הקורא שאין כל צורך בפתרון כה קיצוני. וגם אין כל סיבה לכך. כי ערביי ישראל, כמו ארומי-העור באמריקה, כמו הקרנף הזכר באסיה, כמו האוקפי ביערות אפריקה, כמו הכושים באוסטרליה, וכמו ותיקי העליה השנייה, הולכים ונכחדים אט-אט מן העולם, ללא כל עזרה מבחוץ. כמעט.

פעם הם ישבו כאן בהמוניהם, בערים, בכפרים, בגיא ובהר. עד שיום אחד נמאס להם, וברחו. אומר כבי' ראש-הממשלה: הם ברחו באשמת מנהיגיהם. אומר גמאל עבד אל-נאצר: הם ברחו באשמת הציונים שגירשו אותם.

ובריב בין שני אנשים כה חשובים וכה נבונים, לך ותדע מי צודק באמת. מה שבורר לכל בר-דעת הוא שהפליחה העלוב והנבער הוא האשם. כי חוק הוא — הקרנף הוא האשם.

מי שכוואב על רצח ששה מיליון יהודים רק כיהודי, ולא כאדם — הוא לא יבין את עומק הטרדינה של ערביי פלשתינה.

עוד לפני שלוש-עשרה שנים היו הם עם. היום הם נמחקו מהמפה האנושית — לאיש אין צורך בהם. ובחזאי לא כעס.

אנו איננו זקוקים להם — זאת אמרנו השכם והערב. לא נסכים שישבו על אדמתנו. גם כפליטים אין אנו אוהבים אותם ביותר, כי הם מסתננים ורוצחים, ובגללם אין שקט בנבול.

גם חסיין מלך ירדן אינו אוהב אותם. הם אלמנט פעיל ודינמי מדי, ומי צריך דבר כזה. גם עבד אל-נאצר אינו זקוק להם. אלא כקלף מדיני, מה שקוראים. ומר מסמדי, שר-ההסברה של תוניסיה, מייצג לערביי ישראל לעזוב את המדינה ולעקור לארצות ערב. שם, כפליטים, יוכלו מן הסתם לחכות להסדר.

★ ★ ★
הזנן זמנן הבטחון

בין בן-גוריון ועבד אל-נאצר יש יותר הבנה ממה שמקובל לחשוב. בין שניהם הם יחסלו אחת ולתמיד את בעיית ערביי ישראל. זה גם עוזר לשניהם לשמור על הבטחון בנבולות. וכידוע, בטחון מבחוץ הוא הערובה היעילה ביותר לבטחון מבית.

פעם אחת בא היהודי אל הפריץ והתאונן שהפריץ השכן היכה אותו. הלך הפריץ אל הפריץ השכן ואמר: אם לא תפסיק להכות את היהודי שלי, אכה את היהודי שלך. אפשר ממש לתאר את שני המוחות הגאונים הללו, המחזיקים כל אחד בידיהם את הערבי שלהם כקלף, וביני תיים מגבירים ומגבירים את הבטחון, כדי לערוך ביניהם פעם אחת את החשבון הסופי. אילו היינו רק אהבי האדם כאשר הוא אדם, גם אז היינו מרשים לעצמנו דמעה אחת קטנה. הצרה היא שאנחנו גם אוהבים את עצמנו, וברור לנו כשמש שהחשבון הזה הוא חשבון רע — כי אם נניח לעבד אל-נאצר להשתמש בפליטים כקלף, ולהשהות בשל כך את השלום, יהיה הוא יותר חזק.

הזמן עובד לטובתו, עם כל מחזור נוסף של מהנדסים המסיימים את האוניברסיטאות שלו. כי בניגוד למה שמקובל לחשוב כאן, גם ערביי אינו יותר אדיזט מאתמול. תן לו ללמוד, וגם הוא ילמד. למי שכדאי בכלל להיפטר מבעיית הפליטים זה לנו, ולא לו.

עדיין חיים עמנו רבע מיליון איש מוכנים, החל ממחר, להיות אורחים עמנו, במדינה אחת, ואולי להתח ביום מן הימים ראש-גשר לשאר מדינות ערב — שעמיהן עלינו לחיות בשלום, או להיפנות יחד בתבערה עולמית. או אולי סתם בתבערה מקומית קטנה, מי יודע. כל יום נוסף שעובר, מקטין את מספר הערבים המאמינים עדיין, לאחר שלוש-עשרה שנות יאוש, שאפשר לחיות עמנו.

אם אמינם באמת ובתמים איננו מאמינים שאפשר לחיות עם הערבים — ובזאת אנו חוזרים לאבסורד שלנו — מוטב להרוג את כולם. ויפה שעה אחת קודם. ולאחר שנהרגו את כולם — אין ברירה. ניאצץ להרוג גם את כל השאר, כאמור, וגם זאת יפה שעה אחת קודם.

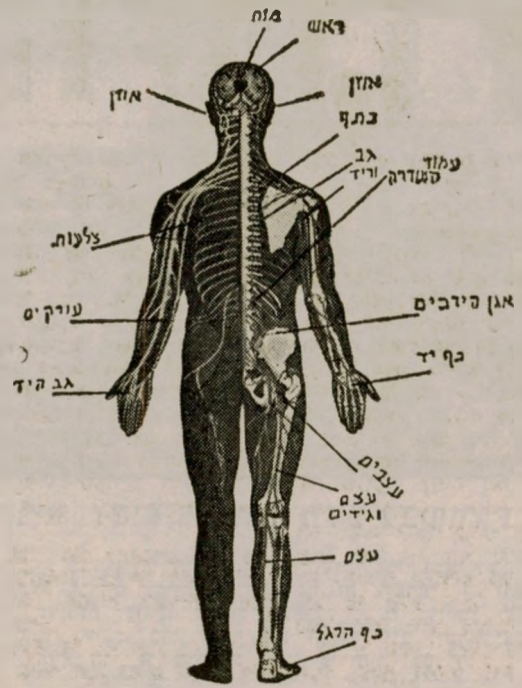
אבסורד מוחלט. לתת להם עבודה — זה אבסורד עוד יותר מוחלט. מי שעובד, מרוחח כסף ועלול לשלוח את בנו לבית-הספר. אם הוא מרוחח עוד יותר כסף, הוא עלול להוליד עוד יותר ילדים. ואנחנו עוד שולחים אליו רופאים המסחיתים את תמותת התינוקות. כך שבסך הכל שנים בכלל מספרם ישתנה למספרנו.

והאבסורד הכי גדול הוא שנותנים להם להצביע בבחירות. מה זאת אומרת, יבוא ערבי ויגיד מה שלי מותר ולי אסור לעשות? מפני שהוא ערבי או כבר מותר לו הכל?

כמובן שאם לא ניתן להם עבודה ולא נשלח אליהם רופאים ולא נרשה להם ללמוד, יהיה לנו קצת יותר קל, כי הם יהיו פחות מסוכנים. כמו שאמרנו הבלגים בקונגו, שסירבו לתת לכושים חינוך בטענה הצודקת: "אין עליהם — אין צרות". זה שהבלגים נאלצו לעזוב את קונגו — כל זה לא קרה באשמתם.

אבל גם אלו, אם נמצע מהם את כל המותרות של התרבות והחיים המודרניים, לא נעקור מליבם את האיבה הצודקת לקידמה ולתרבות. הם עלולים, כמו פראים, לשרוף

דע את האוייב!

זה ערבי

יום אחד בית-חולים, או להעלות ספריה באש, ובכלל להציק לנו בכל הזדמנות, בכוחותיהם הדלים והפרימיטיביים. על כן, אנו דורשים בכל ת קף להפסיק כבר מעכשיו את היותם הסבלני הזה. יכולת מיד המימשל הצבאי, המביא רוחה לכללית ור-חנית לכפר הערבי.

ושיפטיקו גם להצהיר כאילו כונתנו להסדר של שלום במזרח התיכון. לא יכון שלום כל עוד קיים מסביב ערבי אחד, וזאת יודע כל חמור. ושיפטיקו להגיד שמוכנים למשאומתן על בעיית-הפליטים, ועל חילופי-אוכלוסים. כל מה שאנחנו יכולים להרוויח מחילופי אוכלוסים זה עוד ואדי סאליב אחד — ולמי זה נחוץ?

יש לגשת ללא דיחוי להקמת תאיהגאזים. מי שמאמין שאפשר גם אחרת — אך דון קישוט עלוב הנהו. אחד מאלה המאמינים עדיין, במאה העשרים, לאור הקדימה הטכנית המופלאה, שאפשר לפתור בעיות בין עמים גם בדרכי שלום ואהבה. למה הדבר דומה?

האמת היא, כמובן, פשוטה מאוד: צריך להרוג את כל הערבים.

למה להרוג אותם? פשוט מאוד: כי אם לא נהרוג אותם, יהרגו הם אותנו, נכון?

אין להרוג אותם? גם זה פשוט: בתאיגאזים. ולנו זה מותר, אין ספק שכל מדינות-ערב תכרנה עלינו מלחמה. או אנחנו פשוט לא נפתח, ונהרוג גם אותם. למה? מפני שאם לא נהרוג אותם, יהרגו הם אותנו. ואין להרוג? פשוט מאוד, בתאיגאזים.

אחרי שנגמור להרוג את כולם, יישארו לנו רק כמה חשבונות קטנים ליישב עם כל האנושות: את החשבון עם הנצרות, החשבון עם האיסלאם, עם הפאשיזם ועם הקומוניזם.

את הנוצרים נרכז כולם ברומא ושם נהרוג אותם. את המוסלמים במכה. את הפאשיסטים בברלין, ואת הקומוניסטים במוסקבה. בעצם או כבר יהיה כמעט הכל גמור — תישאר רק הסכנה הצהובה, אולי. אבל את הצהובים יותר קל לרכז במקום אחד. עליהם אפילו לא כדאי לבזבז גזו — פצצת-אטום נסיונית תספיק בהחלט.

ואז, כאשר ננוח מכל האויבים סביב, יהיה סוף-סוף פנאי לערוך גם את בדק-הבית מבפנים. וסוף טוב, הכל טוב.

★ ★ ★
לפתור אחת וזתמיד

כל זה, כמובן, חלום יפה. המציאות אינה כה ורודה. להרוג בבת אחת לא נותנים, וגם לא מקובל. מקסימום כמה בככה אחת, לא יותר. כל מה שנשאר לעשות הוא להמאס עליהם את החיים, וזה לא נעים לכל הנוגעים בדבר — הן לממאסים, והן לנמאסים. ריח מתקתק של פשרה עולה מכל העניין, וכמובן שהפשרה היא רק פתרון זמני, בהחלט. הסופי הוא כאמור לעיל.

ישנם גם כאלה הטוענים שאפשר לחיות ביחד ובשלום. לכל אלה קל להוכיח שדבריהם זכרים בטלים. מי ראה בעולם שני עמים חיים בשלום בתוך ארץ אחת? הצרפתים אינם חיים בשלום עם האלגיריים, וזוהי עובדה, גם הכ שים בדרום אפריקה אינם חיים בשלום עם הבלנים. וגם בצפון אמריקה פחות או יותר אותו הדבר. אגב, גם להם אין ברירה — אם הם רוצים לפתור את בעיותיהם, עליהם להרוג אחד את השני עד האחרון. אפילו אויב אחד חי מסוכן יותר משבעה מתים.

ישנם אחרים, לכאורה יותר ריאליסטים, הסבורים שלא כדאי להרוג, מפני שאפשר לפתור הכל בדרכי-שלום — חלוקה, חילופי-אוכלוסים וכו'. אמנם נכון שזה מסדר את העניינים לזמן קצר בלבד — עד שכל צד מספיק להיערך מחדש למלחמת-הגנה טוטאלית. אבל לאורך ימים אין בכך כדי למנוע את הפתרון הסופי היחיד, כאמור לעיל. ואנו יודעים היטב שגם שני עמים החיים בשתי ארצות נפרדות הם בעצם אויבים. ושומה עליהם להרוג אחד את השני לאט-לאט, עד שצד אחד יתחוק במידה מספקת כדי לפתור לצד השני את כל הבעיות אחת ולתמיד.

יש עוד סכנה גדולה וחמורה בפתרונות ההומניים הללו: בעוד שאתה עסוק בחיסול אויבך טיפין-טיפין, על-ל משהו שלישי לבוא על שניכם ולהכריח אתכם. כדי למנוע אפשרות זאת, עליך להיות מוכן לקדם את פני הרעה — ללא אויבים מסביב בכלל, אפילו לא האויב השלישי.

גם את הידורים צריך להרוג — כי אין בעולם ידידות של אמת. כל ידידות היא פרי של אינטרסים אנוכיים. כדאי להרוג להיות ידיד, כי הוא מרוחח מזה. אם הוא מרוחח, אין זאת אומרת שאתה אינך מפסיד. ולא זאת בלבד, אלא שידוע שידיד מאתמול עלול לבגוד מחר ולנעוץ סכין בגב. ולכן, מוטב להפנות אל הידיד את הסכין מאשר את הגב. ויפה שעה אחת קודם, אגב, בידוק ופשפשו היטב, אם יש לנו ידיד בעולם. כדאי להיזהר כבר.

★ ★ ★
אסור דחנך אויבים!

ה שמרגיז, בינתיים, היא הצביעות של אנשי השלטון. ולא רק צביעות, אלא גם אולטימט-ממשית. כאילו שיש לנו זמן לחכות.

במקום לחסל, הם סתם ממאסים, כמו שאמרנו, את החיים. כל ילד ערבי שהולך לבית-הספר, ולומד עברית, יגדל להיות אויב. ובגלל מה שלימדנו אותו, הוא ידע יותר טוב איך להילחם בנו. לתת להם ללמוד — זה

במדינה

(המשך מעמוד 4)

הנייר המשובח שאפשר להשיגו בפנילנד או בשבדיה.

את ההפרש משלם, כמובן, האזרח. אחת התוצאות: עתוני ישראל הם מן היקרים ביותר בעולם כולו. תוצאת התוצאה: בעור שרמית-השכלה בישראל גבוהה מאוד, הרי

בקריית-גת. תוך כדי כך שמע הציבור ה' גדה ספור דומה: הממשלה לקחה מיליוני לירות מכספי משלם-המסים כדי לממן מפעל כושל, השייך ל"משקיעים" פרטיים, שהשקיעו רק חלק קטן מן הכסף. חוסר-היעילות של הייצור הביא לכך שהסוכר — אחד המיצרעים העממיים החשובים ביותר — עולה בארץ פי כמה ממחירו בחו"ל. האזרח שילם פעמיים: פעם בצורת השקעה ממשלתית, ופעם בצורת מחיר מופרז. לא פחות מר מן הסוכר היה השלגון,

הגלם יש להביא בכלי-שיט מקצחת תבל. השבוע נאלץ מפעל-הנייר לפטר את מנ' הלוי — והדבר איפשר לגלות חלק משע' רורית-הענק (ראה עמודים 8-9). **הסוכר המר**. מפעל-הנייר אינו המפעל המונופוליסטי היחיד שאייצולותו הפנסטי סית נתגלתה השבוע ברבים. באותו זמן שהמנהל הצדיק של מפעל-חורה נפל מגשר הנייר, החלה מלחמת-השמחות בין שר-המסחר-והתעשייה המסאיי ושר-הפיתוח המספיי, על מפעל הסוכר

התפוצה הכוללת של העתונים בה היא מן הנמוכות בעולם התרבותי. לכאורה נעשה הדבר כדי לחסוך מסבע זר. אלא שבמקרה זה אין אמת אפילו בנימוק חשוב זה. כי פנילנד היתה קונה ברצון תפוזים ישראליים תמורת הנייר הוול והמשובח שלה. תחת להרחיב את גידול התפוזים, המתאים לתנאים המיוחדים של הארץ, יצאה הממשלה להרפתקה אבסורדית בשטח ייצור הנייר — בעוד שאין לישראל שום תנאים לכך, ואת חומרי

מי אינו מתעניין בימים אלה בגורלם של חתן התני"ך הבינלאומי, יחיה אלשיך? מן החוג ללימוד תנ"ך של ראש הממשלה ועד למועצת הרבנות הראשית, מכותבי המכתבים למערכות העיתונים ועד לנותני העבודה במנגנונים הציבוריים השונים — כולם מחפשים דרך לסדר את החתן המלומד במישרה טובה.

כמה יפה הדבר, עם הספר, כמעט עד האיש האחרון, לקח לליבו את מצבו הכלכלי הקשה של חתן התני"ך. יחיה אלשיך, מיקרה סוציאלי המטופל באשה ובילדים, נראה כאילו נבחר עלידי הגורל לתוארו הרב, כדי שמעמדו החדש יעזור לו להסתדר בחיים.

מה עוד, שקיימת כבר דוגמה חיה לכך. שהרי גם חתן התני"ך הראשון, עמוס חכם, נימשה מתהומות המצוקה הודות להכתרו כחתן התני"ך. ואם הגיע החתן הראשון אל המנוחה ואל הנחלה, מדוע לא ייעשה כך גם לחתן החדש?

כך, על כל פנים, שאל את עצמו האזרח הרגיל. הוא לא ידע שהוא חי באשליה, וכי מזה חודשים ארוכים שרוי עמוס חכם, שסודר בעבודה בתרועות פרסומית, במצב של חוסר עבודה.

פרי ההערצה

זכנו של עמוס דרך במפתיע. שנים רבות התגורר בציריך עץ קטן ליד דירת הוריו, אותה מסר לשכנים תמורת ארוחת-שבת לכל ימי חייו. את סיפוקו הנפשי העיקרי מצא בהרצאות תנ"כיות,

שגם הוא יצר שערוריה רבתה. המשרה אסרה כמה ממנהלי ארטיק, האשימה אותם בכך שהעלימו במשך שלוש שנים הכנסות בסך ארבעה מיליון ל"י.

מאחר ששום מפעל אינו יכול להעלים את כל הכנסותיו, העריכו השבוע אנשי משק כי הרחמים האמיתיים של ארטיק הגיעו לתחשה מיליון לירות בשנה — היינו שמפעל זה הרחיק במשך שנה אחת פי כמה יותר מכל הכסף שהושקע בו.

סיפור "ארטיק" כיצד היה דבר זה אפשרי? התשובה נוסתת בחובה את כל תולדות הכלכלה הישראלית, העומדת על כרעי תרגולות.

מפעל ארטיק נוסד, בשיא ימי הצנע, על ידי קבוצה של בעליהן יהודיים מבלגיה. רובם היו שרידי מנהגיהם השמדה, שיצאו מן המחנות בעירום ובחוסר-כל, עסקו ב"שוק-השחור", שפרח אז באירופה, והתעשרו במהירות הבזק.

בראש הקבוצה עמד יהודי צ'כי בשם ויליאם זאב פרנקל, שעבר אף הוא את דרך-האימה של המחנות והפרטיזנים, ואת שביל הזהב השחור של אחרי-המלחמה. אף פרנקל היה אידיאליסט בלבד. שאיפתו היתה להקים בארץ מפעל יצרני אמיתי, שיתן להמונים מוכי-הצנע מוצר זול וטוב. ואמנם הצליח בנאות: יצרני הגליליה, שהתעשרו בימי הצנע, כאשר הקהל היה נאלץ לקנות כל סחורה קלוקלת במחיר מופרז, מצאו לפתע כי המוצר החדש, הטוב והזול, מכה אותם שוק על ירך.

בלית ברירה התאגדו כמה מיצרני-הגליליה והקימו מפעל מתחרה בשם קרטיק. אך הם לא יכלו לעמוד נגד פרנקל הדינאמי. ארטיק גונץ עם מומחים מצוילים לפירסום, התקשר עם העולם הזה והכריז בשיתוף עם שבועון זה על תחרות-ענק, שלא היתה עד אז כדוגמתה בארץ. כתוצאה מן ה"תחרות קפצה המכירה בממדים חסרי-תקדים, והמכונות לא יכלו לספק את הדרישה. קרטיק בכוף. יצרני-הגליליה הקימו צע"קה, הפעילו בדרכים מסתוריות לחץ על הממשלה. ואז ירדה על פרנקל שורה של מכות מכל עבר.

לפתע קמה נגדו כל העתונות היומית, בטענה כי התחרות אינה "היגיינית". ה"ממשלה" פקדה את המפעל, בטענה כי התחרות אינה חוקית, החרימה את חומרי הגלם שלו כמוצגים למשפט, הפסיקה ל"מעשה את כל הייצור. אותה שעה נרמז לפרנקל מחוגי הממשלה שכדאי לו להיכנס לקרטל יחד עם חברת קרטיק המתחרה, שהקמה עלידי יצרני-הגליליה.

בגבור הלחץ, כאשר הרגיש פרנקל כי השקעתו והשקעת שותפיו יורדות לטמיון, נכנע. ארטיק נכנס לקרטל עם קרטיק.

הצעד הראשון היה, כמובן, להעלות ב"מידה ניכרת את מחירי השלגון. הודות לקרטל נעלמה כל תחרות בשוק, ולמפעלי ארטיק-קרטיק ניתנה עמדה מונופוליסטית. הצרכן שילם מחיר יותר גבוה, והמפעלים צברו רווחים אדירים, שבחלקם העלמה, כדברי המשרה, מעיני מטה-הכנסה. רק לאיש אחד הכאיב כל העניין. היה זה פרנקל עצמו. הוא מכר את חלקו ב"ארטיק", ירד מן הארץ ולא חזר עוד.

גרגירים בים. הגיר, הסוכר והשלגון היו רק גרגירים בים הבובז האדיר של המשק החמסני שקם בתריסר השנים האחרונות בארץ. בחסות הממשלה שהיא אח"כ מה שלחה את ידיה לכיס האזרח והחמסה ללא בושא את אגורותיו למען "בטחון" ו"קליטה".

השלגון, הנמס לעיני השמש, הוא הסמל האידיאלי לכלכלה זו.

הקואליציה

פינזק או מנסק

ברגע שמועדון-הארבע התפרק, והובטח שלטון-יחיד של ראש-הממשלה וחבורתו, נכנס דויד בן-גוריון במרץ למערכת. ב"שי" בת צמרת מפא"י קם לפתע, דרש להקים קואליציה עם השמאל.

הנוכחים פרצו כמעט בצחוק. הם ידעו היטב כי בן-גוריון רוצה הפעם בקואליציה דחקה עם הליברלים. להכרותו היו שתי כהנות שקופות:

● להבהיל את הליברלים, כדי להוריד את מחירם;

● להכין לעצמו אליבי כלפי האגף השמאלי במפלגתו ובהסתדרות, הרוצה ב"קואליציה פועלית".

בסך-הכל דמה התחרון לבדיחה על ה"יחדי שאמר לחברו כי היא נוסע לפינסק, כדי שולה יחשוב שהוא נוסע לפינסק, בעוד שהוא נוסע באמת לפינסק. אלא שאחרי-הגטות השוררת בצמרת המדינה

כשביג"י רצה ביקרו

רקדה כל הארץ סביב עמוס חכם. תמונה זו צולמה לפני כשנתיים וחצי והיא מראה את דויד בן-גוריון (ימין) בחברתם של עמוס חכם ואשתו דידי, בטכס חתונתם.

סטודנט ירושלמי למדעי המיקרא ועובד הסתדרות בחצי מישרה, המתגורר בשיכון עממי בעיר. בינתיים עבר אביה של דידי לגור עם הזוג בירושלים. טיפולה המסור והנאמן של אשתו הפך את דירתו של עמוס לבית אמיתי. אך הבית היה צר מלהכיל את ה"אשה אביה וגם את עמוס שעסק בלימודיו וקיבל אורחים רבים. אביה של דידי מכר את שיכונם והם החליטו לעבור לדירה מרווחת בבית הכרם.

★ ★ ★

אחרי סיזוק דבון

ורלו של עמוס חכם, איש השנה תשי"ח, קשור בצורה מפליאה עם גורל

כשרונו שלו. אך הציבור לא הסתפק במתן הכבוד. הוא רצה שגיבורו יטעם בצורה מוחשית מפרי ההערצה. אורח-חייו של עמוס בשנתו לחלוטין. הוא עבר לדירה שהעניקה לו ההסתדרות. עשרות מוסדות ומפעלים הציפוהו במתנות, ריהטו את דירתו ונתנו לו מכל טוב. עוזרת וזמנה במיוחד לדירה החדשה בבית מזמל היריר שלי, כדי לנקות את החדרים.

לראשונה בחייו קיבל עמוס חכם עבודה בזכות עצמו וכשרונו. מזכיר ההסתדרות פנחס לבון ודבורה יצחק הירושלמי דאגו למינויו כיועץ לענייני תנ"ך במרכז לתרבות של ההסתדרות. עבודה זו, בשכר 150 לירות לחודש, איפשרה לחכם להתקיים ולהתחיל בלימודיו באוניברסיטה, ששיח

ררה אותו מתשלום שכר-הלימוד המקובל.

★ ★ ★

אחרי התהילה, שיכחה

הברווזון המבוער שהפך לברבור יפהפה לא שכח את ימיו הראשונים. חתן התני"ך נשאר אדם צנוע כשהיה. שכניו לבית לא הרגישו בו כמעט — מלבד הילדים. האיש שילדים התרחקו ממנו בימי נעוריו, הפך להיות לחביבם של הילדים המעריצים, שנדחקו אליו בבישנות כדי לזכות בברכת שלום מפיו.

עמוס לא נשאר בודד ימים רבים. מכתבי ההערצה של דידי אטטסו התל-אביבית עשו את שלהם, ועמוס נשא את דידי לאשה בחתונה מפוארת. ראש הממשלה, שלקח את עמוס תחת חסותו האישית, ראה את עצמו כמחותן ראשי. מסיבת הכלולות הפכה למאורע החברתי של העונה בירושלים, וכל מי שלא קיבל הזמנה ראה עצמו כאילו אינו יותר מנכבדי העיר.

אך עם הימים באה השיכחה. ניבחר חתן תנ"ך נוסף ועמוס היה כבר בסך הכל

ואת פרנסתו הצנועה בעבודה חלקית כי פקיד בבית-ספר לעיוורים.

עד שלפתע מצא את עצמו, האיש השקט והנחבא אל הכלים, במרכז הפירסומה ה"מודרנית והרועשת של ישראל.

הנער, שהוריו הקדישו לו את כל חייו הם לאחר שהפך נכה בגיל שנה — שעה שנפל ממיתנו הגבוהה — התחנך כל ימיו הרחק מרעש הציבור ופירסומו. בחברת אביו בנה את עולמו מבלי לבקר בבית ספר מן המניין. הוא קנה ידע, השכלה ותרבות מבלי שמורה אחר מלבד אביו יורה לו אותם. הוא עבר את בחינות ה"בגרות מבלי שיראה כיתת בית-ספר מבפנים, וקנה לו ידיעה מפליאה בתנ"ך ובמ"דעים אחרים, כמעט מבלי שאיש ידריכו בלימודיו.

לאחר מות אביו למד להתקיים לבדו על כיכר לחם ודג'מלות, בציריך הדל וחסר התנאים. בשעותיו הקשות והקרות חימם אותו לימוד התנ"ך.

עמוס חכם נישא על גלי ההערצה ההמרינית. לראשונה בחייו זכה האיש לכבוד על

דמוי החתן

הנראה יושב בין היועצים (שני מימין) בחידון התנ"ך האחרון. היה זה אחרי שנראה למעבידיו בהסתדרות הכללית כי דתה תהילתו של עמוס חכם בעיני הציבור, ולכן אפשר לפסרו בשקט.

גרמה לסיבוכי נוסף: היהודי אומר שהוא נוסע לפינסק, כדי שחברו יחשוב שהוא רוצה לרמותו ונוסע באמת לפינסק, בעוד שלמעשה הוא נוסע למינסק. **"כולם מכורים!"** פינסק או מינסק — איש לא ידע השבוע בדיוק אינו קואליציה

תקום. גרוע מזה: לאיש לא היה איכפת. חברי מועדון-הארבע כבר שילמו מחיר יקר עבור חדלונם ובגידתם בעקרונות שהציבו לעצמם. הציבור פטר אותם בתנועת-יד של בוז, ובפסוק פסקני: "כולם מכורים" גם למפא"י לא היה איכפת ביותר מי

המנהל סולק השבוע - אך אזרחי ישראל יוסיפו לשלם את מחיר הביזבז ששמו

הנייר העשיר

ציון ראה את עצמו כנציב עליון מטעם הבעלים האמריקאיים. הוא גם ראה את עצמו נציג העליונות האמריקאית בכל חנוגע לידע מקצועי, תעשייתי ומינהלי. רק דבר אמריקאי - טוב. ורק האמריקאים טובים.

על כן דאג מיד להקיף את עצמו בדוברי אנגלית, שהתבצרו מיד סביבו בצמרת המפעל. הישראלי החשוב היחידי במינהל זה היה מיכה שוקן*, שהוצא מעבודתו באתא על-ידי החברה הכללית לארץ-ישראל והוכנס למיפעל הנייר.

ההתנגשות בין השניים הייתה בלתי-נמנעת. ציון (38), אף שהינו מהנדס במיקצוע, שם דגש על המינהל. שוקן (38), המהנדס בוגר הסכניון, התנגד לניפוח השירותים והמינהל, אם כי לא היו לו כל סמכויות להתערב בסדרי המינהל. כמו מומחים אחרים, סבר כי הגינונים המינהליים האמריקאיים מיותרים במפעל בעל מימדים ישראליים צנועים.

★ ★ ★

"קוסמ'פזום"

ה הוצאת המיתרות לא הדאיגו את ציון במיוחד. יתכן שלא הוא היה אשם בכך, כי אם השיטה הכלכלית שלפיה חושב מחיר תוצרתו. כאשר הובטח מונופולין למעשה למיפעל החדש, הבטח לו גם מתח רחמים מסויים. כלומר: בקביעת מחיר התוצרת המוגמרת, הובאו בחשבון כל ההוצאות שהיו למיפעל. בשיטת הקוסט-פזום, היו רוחי המיפעל מובטחים מראש. בהסכם עם הממשלה, נקבע, אומנם, שעל המיפעל התדרתי לייצר נייר בטיב ובמחיר "מתקבלים על הדעת". למעשה, לא היה שום פיקוח ממשי על המחיר, וכל ההוצאות - רלבנטיות ואי-רלבנטיות - הוכנסו בתחשיב המחיר לצרכן.

רק על-ידי כך אפשר להסביר את הביוז הפנטסטי שהיה נהוג במיפעל הנייר בחדרה, עוד מראשית ימיו. תחילה התבטא הדבר בסכומים מנופחים, ששולמו כפיצויים לעובדים בכירים שפוטרו על-ידי ציון. ה' מנהל האמריקאי, שרצה להקיף את עצמו בדוברי-אנגלית הקרובים לרוחו, היה מוכן לשלם כיד המלך למסולקים.

מנהל מחלקת הקניות נתן קצילקין, למשל, היה אחד המועסקים הראשונים של המיפעל. כדי להרחיקו, הקים לו ציון משרד מיוחד ברחוב העצמאות בחיפה. במשך שנהיים תמימות ישב קצילקין במשרדו ה' חדש מבלי לעשות דבר, המשיך לקבל את משכורתו (750 ל"י) כסידרה. לבסוף קיבל 14 אלף לירות פיצויים ועזב את החברה. רק אז נסגר המשרד, שהיה מיותר מלכתחילה.

מדוע סולק? האם היה בלתי-מוכשר? ותיקי החברה מעידים כי ההיפך הנכון. פעם, למשל, התריע על כך כי הנהלת ה' מיפעל לא הכינה בעוד מועד את מישטח הבטון, שעליו יונח משלוח התאית הראשון מחו"ל. ציון אמר לו שלא יתערב בעניין לא לו, וכי תפקידו רק לדאוג שהתאית תגיע למיפעל. רק אז נתן הוראה ליציאת המישטח. כאשר הגיעו אלפים הטונות של תאית והועמסו על מישטח הבטון - ש' הוקם בחורף ולא הספיק להתייבש - שק המישטח תחת המעמסה. הנזק: 10 אלפים לירות.

גם מומחים זרים - לא אמריקאים - הלכו באותו דרך. המסלק, במקרה זה, היה טרומן קאסון, מומחה אמריקאי שהובא ארצה על-ידי ציון. קאסון ראה בעין זועמת את המומחים משוייץ, שעבדו במיפעל מיום הקמתו, עוד לפני בואו. הוא רצה להיות בוס בלעדי על המכונות.

אחד המומחים השווייצרים פוטר שנתיים לפני תום החווה שלו. במשך 24 חודש ישב בשחיץ וקיבל משכורת מלאה מן המפעל הישראלי. מנהל מחלקת המשלוחים, דילנו, פוטר עם פיצויים של 10 אלפים ל"י. אחריו התשמלאי הראשי, אהרון פריסר, עם סכום דומה. ואילו למנהל החשבונות הראשי - ססירב לרדת מרצון לדרגת פקיד רגיל, כדי לפנות מקום לאחד מדוברי-אנגלית של ציון - הוצע סכום של 30 אלף לירות כפיצויים.

★ ★ ★

רק אנגלית

א ין זה חטא, אם מנהל כללי של מיפעל רוצה להקיף את עצמו באנשים הנראים לו - בתנאי שהצוות החדש יוכיח את עצמו כיעיל. לרוע מזלו של ציון, לא הצליח צוות דוברי האנגלית של המיפעל הגדול, המעסיק כיום כ-600 פועלים.

הדבר הראשון שהיה בעוכריהם היה שינוען הגדולות שציון הכניס בקרב הסגל המינהלי. המנהלים קיבלו מהמיפעל ההזאות לטח ארוך להקמת חתילות. נסעו במכוניות של המיפעל, הוציאו סכומים גדולים על אירוח, נהנו מתוספות וממענקים גדולים. דברם אלה מקובלים כולם במיפעלים האמריקאים הגדולים. אך המיפעל החדרתי לא יכול היה לשאת אותם. לא כל שכן - שלא בדומה למיפעלים האמריקאים - כאשר הייצור היה הצד הצולע של המיפעל.

גיבנה אישור מיבנה מנופח ונוצץ, שינק לא מיעילות הייצור אלא מפרוסקציה כלכלית בחלונות הגבוהים של הממשלה. הוצאות המינהל - והביזבוזים למיניהם - לא הדאיגו את ציון. הוא ידע שתמיד תוכל הנהלת המיפעל להשיג ממשרד המיסחר והתעשייה העלאה נוספת במחיר הנייר. כך שבכל סוף שנה עסקים אפשר היה לסמוך שהמאזן יראה יתרה חיובית. וזה - על חשבון הצרכן הישראלי, שאלץ לשלם עבור הנייר המקומי הרבה יותר מאשר עבור נייר יבוא בעל איכות גבוהה יותר.

אוסייני להלך-רוח זה היא העובדה, שהשפה הרשמית היחידה במיפעל החדרתי היא חשבה האנגלית. למרות שלמעלה מ-90% של העובדים והמנהלים דוברים עברית, מתנהלים החשבונות, השיחות וההתכתבות באנגלית. לא פעם קרה שספקים הגישו חשבונות

פ עם בחודש מופיעה בניו-יורק חוברת קטנה בשם אמריקאן אינווסטור, או המשקיע האמריקאי. ירחון זה הוא בטאון הבורסה האמריקאית, וקוראיו מתייחסים לכתוב בו באמון ובכבוד ראש.

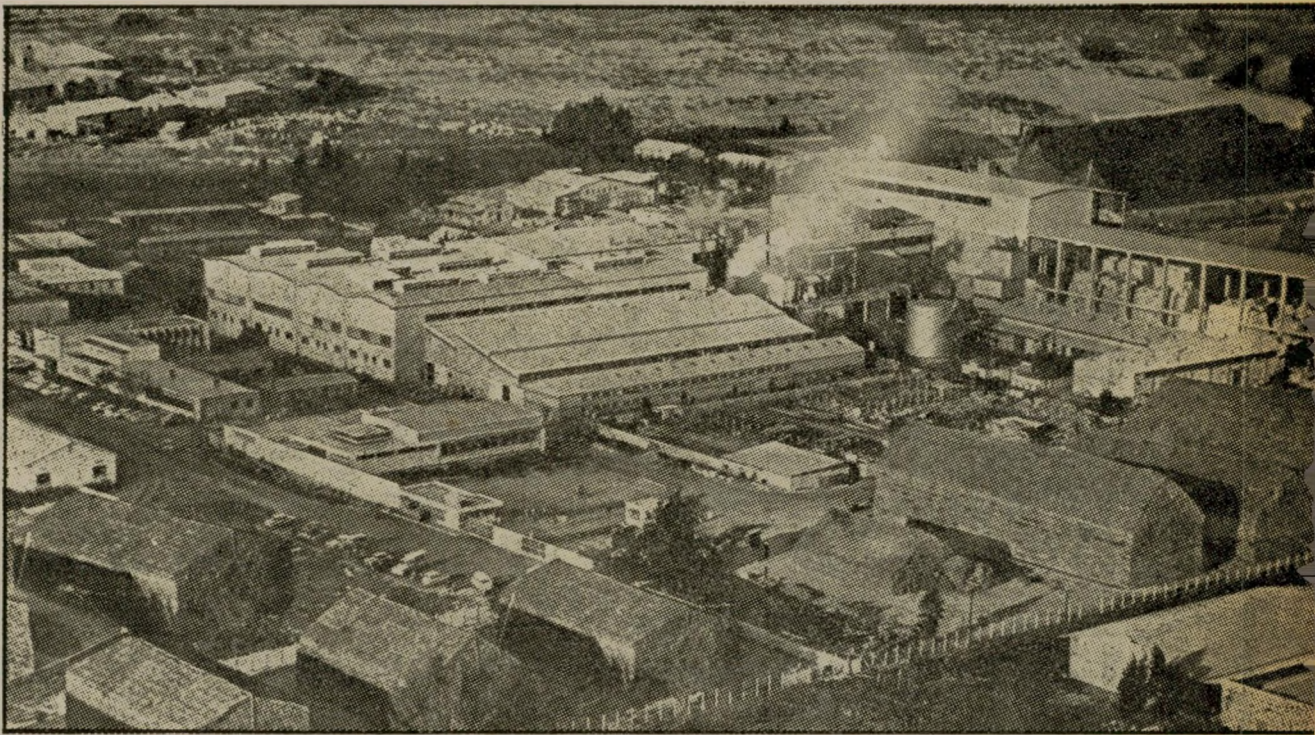
בגליון של חודש אפריל 1960 פירסם הירחון המכובד סיפור בלתי-רגיל בסיגנונו. היה זה סיפורה של הצלחה כלכלית מעוררת קינאה. כתב עורך אמריקאן אינווסטור:

"היה היה משקיע יקר, תעשיין מסויים, שבאחד הלילות כרע ברך ליד מיטתו והפליג בחלומות ורודים. הוא חלם על מיפעל תעשייתי חדש במקום שלא היה בו קודם לכן שום דבר, על מונופולין בענף שלו, על עידוד נלהב מצד הממשלה, על הגנת תוצרתו מפני ייבוא מתחרה, על שיתוף רחוקי ממס הכנסה, על הנחות אין קץ.

"אגדה דמיונית? תפילה תמימה? חלום חסר-שחר? לא ולא. זהו מצבה המזהיר של החברה הישראלית הראשונה הנרשמת בבורסה אמריקאית. זהו סיפורו של ג'וזף מ. מיור, יושב ראש מועצת המנהלים של מיפעלי נייר אמריקאים ישראליים בע"מ."

כך כתב עורך אמריקאן אינווסטור. ואילו העתונות הישראלית כתבה השבוע דבר שונה לחלוטין. בדיעה קצרה מסרה על התפטרותו של מנהל המיפעל החדרתי, רוברט ו. ציון. העתונים ציינו, דרך אגב, כי "כידוע, נמצא מיפעל הנייר במצב קשה מזה זמן מה..."

מה קרה לחלומות החרודים? מה קרה לאגדה הדמיונית - ההתממשה כדברי אמריקן

מראה כללי של מיפעל הנייר בחדרה. במיבנה ה' מרכזי משובנות שתי המכונות לייצור נייר. בחלק הקדמי של התמונה אפשר לראות את המתבנים

אינווסטור, או לא? אם יתרונות רבים כל כך ניתנו למיפעל הנייר - מדוע בכל זאת נמצא במצב קשה מזה זמן רב?"

★ ★ ★

ישראלי מוד אמריקאי

ה דחיפה חראשונה להקמת מיפעל הנייר בחדרה ניתנה אומנם מתוך חלום שהיה לג'וזף מיור. התעשיין האמריקאי המיליונר היה ציוני דגול, אחד מעמודי התווך של חסגית היהודית המאוחדת בארצות-הברית. יום אחד, ב-1952, החליט למזג את שתי מעלותיו - התעשייתית והציונית - ולהסוך תעשיין ציוני. הקמת המיפעל נועדה להיות לא רק תרומה כספית חשובה לישראל, אלא גם הוכחה למשקיעים אחרים כי אפשר לעשות בינוס במדינה החדשה.

אותו זמן בדיוק ריחף רעיון דומה בחלל הכלכלה הישראלית. היה זה טולד בונה, בראשותו של הלל דן, שחשב לחקים מיפעל ישראלי לנייר. אנשי הקונצרן ההסתדרותי אף יוקם מיפעל נוסף לנייר בארץ. הדבר אומנם לא נכתב בחווה, אולם הוא הובטח שני בתי החרושת לצמיגים שהוקמו באותה תקופה. טולד בונה אף הוזמן את הפכונות בסילונד, כה בטוח היה באישור הצעתו להקמת מיפעל.

אך המשקיעים האמריקאים התנגדו לכך. כתנאי ראשון להשקעה בישראל הציגו את הדרישה שיוענק מעמד מונופוליסטי למיפעלם, וכי תוך עשר שנות קיומו הראשונות לא יוקם מיפעל נוסף לנייר בארץ. הדבר אומנם לא נכתב בחווה, אולם הוא הובטח הלכה-למעשה. תנאי שני: לא ייבוא נייר מתחרה מחוץ-לארץ, ללא אישורו של ה' מיפעל האמריקאי. שר האוצר שכיחן או, אליעזר קטלן המונה, סבר כי עדיפה השקעה זוה על כל מאמץ של הון מקומי. הוא גם לא רצה לפגוע במיור ובשותפו העיקרי - המיליונר האיסלקי אסטורה מאיר - שנימנו על התורמים הכבדים לקרנות השגור השונות. התנאים התקבלו והקמת המיפעל נכנסה לשלב ביצוע.

בין יומי המיפעל החדש נמנתה גם החברה הכלכלית לארץ-ישראל, חברת-גג של משקיעים אמריקאיים, המקימה והמנהלת מיפעלים שונים בארץ. ראשי החברה הכלכלית, בהיותם מעורים יחסית בארץ, האמינו כי תהיה להם יד בהשגחה על המיפעל החדש. הם ביקשו, איפוא, למנות מומחה שוייצי לייצור נייר כאחראי להקמת המיפעל וניהולו. אך מיור התנגד לכך. היה לו כבר מועמד משלו: רוברט ו. ציון, אחד מעובדי מיפעל הנייר שלו בארצות-הברית.

כיום אפשר לקבוע במידה רבה של בטחון, כי מינויו של ציון היה אחד הגורמים העיקריים להיזדרדות המיפעל במשך שמונת השנים שחלמו מאז.

* אחיו של בעל תארץ נרשום שוקן.

כי מציון תצא תורה. כך האמינו בעלי המפעל, במנותם את רוברט וו. ציון כמנהל. ציון (אמצע) מדרגים תירס ישראלי, ממנו קיווה להפיק תאית, בטנכם כניסת החברה לבורסת ניויורק.

לייצר סוגים אלה. היה מי שאמר שאשם בכך אותו טרומן קאסון, וכעבור זמן אף פוטר. אולם גם אז לא יצרה המכונה את הסוגים המבוקשים. כי היא פשוט לא נועדה לכך. באין ברירה, כדי שלא תעמוד מושבתה, הופעלה בייצור הסוגים הבלתי-משלמים. האחראי הבלעדי לבחירת קניית המכונה: רוברט ציון, שנשע לגרמניה ורכש אותה מבלי להיוועץ עם איש מאנשי המפעל. נוסף לזאת: אם ציון ואנשיו היו מסוגלים להשתלט על המפעל הקטן, הרי אחרי ההרחבה שוב לא יכלו להשתלט על המימדים החדשים. מכל מקום, התנשא עתה מיפעל גדול לתפארת. למיפעל כזה דרוש גם מיפעל תאית משלו. התאית היא חומר הגלם המוכנס למכונת הנייר, והיא מופקת מחומרים שונים בארצות שונות. הסתבר כי מחיר התאית שהמיפעל ייבא מחוץ לארץ שוה כמעט למחיר הנייר המוגמר בחו"ל. על כן, החסכון האמיתי במטבע זר יתמשך רק עם החלפת התאית הזרה בתאית מתוצרת מקומית. תאית זו אפשר לייצר, בין השאר, מקני תירס, או מקש. שני חומרים אלה ניתנים לגידול בארץ בקלות, כך שאם יוקם מיפעל לייצור תאית לא תארוב לו סכנה של שיתוק מפתא מחסור בחומר גלם. והחלט איפוא להקים מיפעל לתאית. ליתר בטחון אף החלה הנהלת המפעל בהכנת מלאי גדול של קש, לקראת היום בו יחל המיפעל המתוכנן בפעולתו. עובד המפעל, דוד שלי, נשלח לבולגריה לקנות קש. כי באותו זמן שררה בצורת בארץ והיה ספק אם תמצא את הכמות הדרושה בישראל. הוא חתם על חוזה להספקה סדירה של קש בולגרי, ובקיץ 1959 הגיע המשלוח הראשון של 4000 טון. במרוצת הזמן, יחד עם הקש המקומי, הגיעה הכמות ל-20 אלף טון. החזקת 20 אלף טון קש אינה בעיה קלה. החומר הדליק סודר במתקנים גבוהים, כשמסורות מתירות עליו מים כדי להקטין את סכנת ההתלקחות. בסך הכל עלה הקש מיליון וחצי לירות ישראליות; ועוד חצי מיליון לירות הושקעו בחומרים כימיים, שיהיו דרושים לעיבוד הקש. על כל המצבור האדיר הזה שמרו באורח קבע 30 פועלים—דבר שלא מנע דליקה בקיץ האחרון. כך קרה, שכאשר הונחה אבן היסוד של מיפעל התאית, ביוני אשתקד, היו כבר מובטחים כל הנתונים הראשוניים להצלחתו. מאז כבר הושקעו בו חמישה מיליון לירות, וכולם קוראים לו „מיפעל הטעות“. כי המיפלת התעשייתית האדירה שהוקמה, אינה מסוגלת לייצר תאית.

★ ★ ★

קש לטובע

הטעות היתה הנדסית, והיא כולה מונחת על שכמו של ציון, הוא תוכנן את הקמת המיפעל והוא פיקח לבדו על העבודה. מהסתיימה בניית המיפעל, הסתבר שנעשתה שורה ארוכה של שגיאות הנדסיות יסודיות, שלא איפשרו הפעלתו. הסתבר, למשל, כי מערכת להגשת וגריסת החומר הגלמי נבנתה לפי שתי שיטות מנוגדות. שיטה אחת בנויה על כך, שאל מכונות הגריסה, ההופכות את הקש לתאית, מגיע הקש יבש, בחבילות. שיטה אחרת מובילה את הקש, אחרי שרוסק, בתעלות מים אל המגרסות. בחדרה נבנו מכונות גריסה לקש יבש, בעוד הקש עצמו הובל למכונות בתעלת מים. היא הגיע רטוב אל המכונות, סתם את צינורות המעבר.

(המשך בעמוד 17)

מפעלי נייר אמריקאיים ישראליים בחדרה

בעברית. הם נתבקשו להניש חשבונות חדשים — באנגלית. ההתנסאות של השיטה המינהלית, דוברת-האנגלית, גרמה למרידות ולהתנגשויות לא מעטות. פעם אף היכה קאסון סועל ישראלי, נאלץ לאחר מכן להתנצל בכתב על לוח המודעות. ציון ביקש לרפא את המצב, שכר פסיכולוג מיוחד שידריך את המנהלים ביחסי עבודה. הוא הובא מארצות-הברית, כמובן. הוא שוכן תחילה במלון אכדיה, עבר לאחר מכן למלון אסטור בנתניה. מדי בוקר היה המיפעל שוכר מונית מיוחדת, שתסיעו ממלון לחדרה. משכורתו והוצאותיו של הפסיכולוג לשנה אחת: 24 אלף לירות.

★ ★ ★

סלאפסטיק הוליוודי

בשליבים הראשונים של קיום המיפעל, ניתן היה עדיין להתגבר על מיגרעות אלה. המיפעל היה עדיין קטן (כ-200 עובדים) והנהלה יכולה להשתלט עליו, ואף לראות רוחים. מתוך אמונה בעתיד המיפעל, החליטו בעלי המניות להשקיע בו עוד 12 מיליון דולאר ולהרחיבו.

התקציב שנקבע מראש לביצוע עבודות ההרחבה — מלבד המכונות והציוד — היה 800 אלף לירות. כאשר הסתיימו העבודות, הגיע הסכום לשני מיליון לירות. יחד עם המכונות והציוד, נקבע תקציב של 10 מיליון דולאר. למעשה הסתכם בקרוב ל-14 מיליון. כי אם עד אז נהנתה רק קבוצה קטנה של מנהלים מן המשע חסר-הפיקוח, נתנה ההרחבה הודמנות למאות אנשים להתעשר.

דבר אחד בלבד היה איכפת לציון: שהעבודה תסתיים במועד שנקבע. למען הרושם הציב במיפעל לוח ענק, שהכריז מדי יום על הימים שנותרו עד לסיום העבודה.

מה שקרה בשטח המיפעל בחודשי ההרחבה דומה יותר לסצינה מטורפת של סלאפסטיק הוליוודי. 900 פועלים הועסקו בשתי משמרות, 12 שעות למשמרת. מכונות התרוצצו, פועלים צעקו, מנופים סירטרו. 50 איש היו אחראים לטיאטוא בלבד.

כל אחד ידע כי מספר זה מנוסח. העבודה בוצעה על-ידי קבלנים, אשר שכרו בעצמם את הפועלים. את שכר הפועלים שילם המיפעל לקבלן, לפי מספר הפועלים שהעסיק. אחד הקבלנים עשה הסכם עם הפועלים, ניכס מכל אחד חמש לירות ליום. לכן כדאי היה לו להביא מספר גדול ככל האפשר של פועלים.

★ ★ ★

הבדלה

הפעלת כוח-העבודה עצום כזה דורשת תכנון מדויק. ואילו הרחבת מיפעל הנייר נעשתה ללא תיאום מדויק בביצוע. כך קרה, למשל, שמיבנים הוקמו במקומות הלא-נכונים או בזמן הלא-נכון, כאשר עוד היה צורך לבצע עבודות-הכנה בשטח. חדר-האוכל, למשל, ניבנה שלוש פעמים: המרפאה ארבע פעמים. לצידו הכביש המוביל לשפת הים בחדרה אפשר לראות עד היום עץ ההיסטור של מיבנים אלה. כמובן, שהדבר הצריך משאיות. הן נשכרו לעבודה יומית. הנהגים שהו במיפעל 18 שעות ליממה, לפעמים, מבלי שיהיה להם מה לעשות. לפחות אחד מהם נראה צובע את משאיתו, באין לו עבודה אחרת. וזה — בתשלום מלא ויפה עבורו ועבור מכונותיו. לאוהרותיהם של עובדי המפעל החתיקים, שהתריעו על חוסר התועלת והתכנון, לא שם איש לב.

בא יום התפועול. מיד הסתבר כי האזהרות היו מוצדקות. מנועים שלא הוצבו נכון, נשרפו והיה צורך להחליף את כל מערכת החשמל. כאשר הופעלה מכונת הנייר לנסיון נתגלה לפתע כי כלי-העבודה, מפתחות ופטישים נשארו בצינורות הקיטור, גרמו נזקים למכונות. רשתות מכונות הנייר, שלא היו מחוזקות כהלכה למקומן, התמוטטו והוצאו מכלל שימוש. מחירי הרשת האחת: אלפים דולאר. שלושה שבועות נמצאו שבורים והיה צורך להביא שבועים חדשים במטוס מגרמניה. במקלחות העובדים הועבר קו חשמל גלוי בנוכח ראשו של אדם. היה צורך להעתיקו מחדש.

היה חשש כי יריים שצברו רוחים פנטסטיים במשך ההרחבה היו מעוניינות בהמשך העבודה. כאשר הועלתה בבני ציון האפשרות כי אמנם נעשתה כאן חבלה, השיב כיהירות: „לא יתכן שיקרה דבר כזה במפעל שלי“.

כה משוכנע היה ציון ברמה הגבוהה של העבודות, שהוא אף שילם בנוספים ביד רחבה על יעול. מכונת גיהוץ להברקת נייר, למשל, הורכבה במחצית הזמן שנקבע לכך. על יעול זה שולם בנוסם של שלושת אלפים ל"י. כאשר הגיע המומחה הגרמני, קבע כי המכונה עומדת עקום. היא פורקה והוקמה מחדש.

היו גם גניבות פשוטות. מחסן ההרחבה הכיל רכוש ביותר ממיליון לירות. לפתע, עם סיום העבודה, הסתבר כי המחסן נשאר כמעט ריק. כלי-העבודה יקרים נעלמו במאות. כיצד קרה הדבר? בחפזונו לראות את העבודה מסתיימת, הורה המנהל הקבוע ריסס למחסנאי, לתת למנהל-העבודה כל הדרוש להם, וכי עליו לאפשר להם כניסה חופשית למחסן. אלה נהגו לשלוח את פועליהם, שתבעו שירות מהיר מחוץ לתור. לעתים קרובות לא הספיק המחסנאי לרשום את הכלים שהוא עצמו מסר — לא כל שכן כלים שנלקחו מבלי ידיעתו.

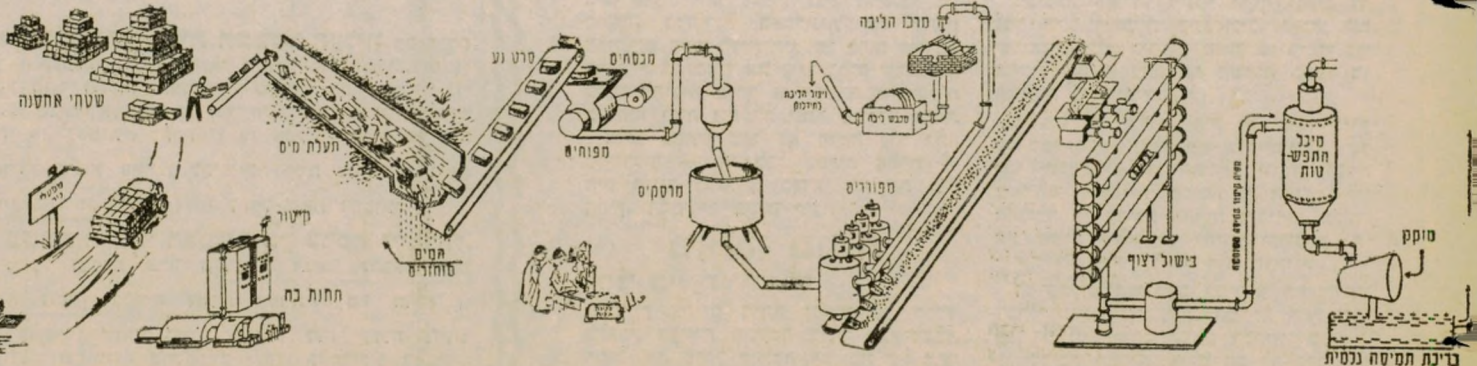
לא חסר גם מיקרה משעשע. אחד מעובדי המיפעל הובא לדין על גניבה. הוא לא הואשם בגניבת משהו מתוך המחסן, חלילה, אלא בכך שגנב את עצם שער הברזל של המחסן. קבע השופט החדרתי, יוסף מרגלית: „הוכח שבמפעל היה איסור רציני בקשר לשמירה על הציוד. הנאשם הוציא שער ברזל, שהוא חפץ גדול ובלוט, ללא אישור הוצאה של המיפעל, דרך השער הראשי... אין ספק שמצב זה תרם הרבה לתוצאות.“

★ ★ ★

„מיפעל הטעות“

אשר הושלמו סוף-סוף עבודות-ההרחבה, עמדו במיפעל שתי מכונות לייצור נייר. החדשה יותר נועדה לייצר סוגי נייר עדינים. שלא היפקו מקודם. סוגים אלה כדאים יותר מנייר העיתון או הקראסט. אולם התברר כי המכונה החדשה אינה מסוגלת

ייצור תאית

ציור זה מראה את החלק הראשון משלבי הייצור הרבים של מיפעל התאית החדרתי. משמאל נכנס הקש, שהוא החומר הגלמי, אל תעלת המים המובילה אותו למגרסה. אחת השגיאות של התכנון, ששיתקו מיפעל זה עוד בטרם הופעל, היתה העברת הקש דרך תעלת-המים, בעוד שמכונת הגריסה וצינור רות העיבוד תוכננו עדיין יצרניהם לקבל קש, או חומר גלמי מתאים אחר, כשהוא יבש.

כראלים ומפא"י תחיה התנגדות מפלגת השלטון לתת לליבי
הסיבה העיקרית לשלון המו"מ הקואליציוני בין הליי
ראלים וליי תיקים חשוכים אפילו מדרגה שניה. הליברלים, שהיו מוכנים אולי להבין את התנגדות מפא"י לביטוח ממלכתי, לא יוכלו להשלים עם העובדה שגם לאחר ויתורם על התיקים החשובים ביותר, כגון אוצר וחוק, אין מפא"י מוכנה לתת להם את תיק המסחר והתעשייה.

הליברלים מוכנים להיכנס לממשלה בכל מחיר.

המימשל הצבאי לא יבטל. מפלגות הארבע כבר הקריבו עניין זה על מזבח רדיפתם אחר תיקים בקואליציה החדשה. לכן הוקפאה הצעת החוק שיביא לביטול המימשל עד להקמת הממשלה החדשה, ששותפה יתחייבו מראש בפני מפא"י שלא לתת יד לפירוק. מצב זה יסווה על ידי שורה של תחבולות כוזב, בהסכמת מפא"י. בין השאר ידובר על "חקירת כל העניין מחדש כדי לבדוק את האפשרות לביטול חלקי, וכן על תוכניות פיתוח גראנדיוזיות ברחוב הערבי.

נסיגות הריאורגניזציה כגופים הצעירים של המפלגות
 אחדות העבודה הוציאה נציגה מועדעת הצעירים הבינמפלגתית וחיסלה אותה. ניסו גם פועלים במפלגה הליברלית להעביר את מזכיר הצעירים הפועל מתפקידו.

מיעוט חרות
תעלה כנסת את עניין הכומר הי גרמני, שביקר בבתי ספר שונים בירושלים והספיק להתקרות יו"ר ד"ר גרמני.

קרוב לוודאי
שסוללימונה תקבל את בניין עיריית תל-אביב בכך מלי כי ישראלי, למרות היתנגדות הצבורית הנוהגת, ולמרות שהמחיר של סולל בונה יקר בחצי מליון לירות מי המחיר אותו הציעה חברה פרטית. יקבעו לי מעשה את העניין נו"תנייהסוף, האחים מאיר ואייזיק וולפסון, הממתי נים את הבנייה ושית מכו, כנראה, דווקא בי חברה ההסתדרותית.

נוף איזורי
תחנה המרכזית בי תל אביב ישנה לי גמרי את פרצוניה אחרי שחברת החשמל נכנסה לעסקי בנייה. המגרש הגדול של החברה, מול התחנה, יחוסל כולו, מלבד פינה קטנה, ובשטח ייבנו חמשה בנייני מגורים בני 11 קומות כל אחד. חלק מהמבנים יוקדש למשרדים וחלק יהיה מיועד למגורים.

מיפעלי הנייר של חדרה יקבלו הלוואה ממשלתית, לגיבוש חובותיהם קצריהמועד. החברה ביקשה מהאוצר להמחא בסך ארבעה מיליון לירות, מתוך הבטחה לגייס שני מיליונים נוספים ממקורותיה הלא האוצר, שהדליף ידיעות כאילו אינו מוכן לאשרר שום הלוואה, נכנס למעשה למיקוח עם נציגי החברה על גובה הסכום שהוא מוכן לאשר. תביעתו: שהחברה תגייס שלושה מיליון ל"י, והוא עצמו ילווה את שלושת המיליונים.

הכפר אכזיב ישוב לחדשות. הפעם יהיה זה בעקבות מלחמה, העומדת לפרוץ בין המתיישב הוותיק אלי אביבי לבין מועדון הים-התיכון הצרפתי. על אף שנחתם חוזה בין השניים, בתחילת השנה, מתגבשת אצל הצרפתים הדיעה כי קיום אכסנייתו של אביבי מהווה כביכול אחד הגורמים העיקריים לכך, שלמועדונים יצא שם כמקום לציד נשים צרפתיות. עלידי פורצי גדר ישראלים. לא מן הנמנע שהצרפתים יפעילו לחץ ביד אצל השלטונות, לסילוקו של אביבי.

דין מעניין עלול להתפתח בבית המשפט העליון עם קבלת תשובתו של שר המסחר והתעשייה לצו על תנאי שניתן נגדו השבוע. עורכי הדין שמואל פישלוב תבע משר המסחר והתעשייה להפעיל את סמכותו כדי לשבור את קארטל הצמיגים שמשון-אליאנס. שר המסחר ביקש במכתב התשובה מפישלוב, שלא ילמד אותו מה לעשות, בהסתמכו על פסק-דין קודם של בית הדין העליון, הנוזף בשורה הפנים על סירובו להיענות לפנית עורכי-דין, ביקש פישלוב לנוזף בשר על תשובתו זו ולחייב אותו להפעיל את סמכותו.

צפה לתקלות בשטח חילופי האמנים בין צרפת לישראל. השגרירות הצרפתית בישראל חוקרת עתה שערורית בקשר להבאתה של הזמרת הצרפתית הידועה לוסיין בואייח לארץ. אמרנה של זמרת זו הפקירו אותה לחלוטין, השאירו אותה חסרת פרוטה ללא יכולת לחזור לארצה. יתכן שצרפת תדרוש שמוסדות ממלכתיים יערבו לאמרגנים המביאים אמנים מצרפת לארץ.

(המשך מעמוד 7)
 מיצו אותו בימי הפרשה. אך גם אשכול וגם בן-גוריון הסכימו כי יקחו, בסופו של דבר, את הגרור הזול ביותר, יהיה מי שיהיה.

כך חזרה המדינה למחזה הרגיל שלה משנים עברו: בשוק המפלגות נערך מקה ומימכר על כסאות, על תיקים, על תקציבים. העקרונות הוזכרו רק דרך אגב, לצורך הסתאה. איש לא התייחס אליהם עוד כי רצינות.

דפיקה עצמית. אחת התוצאות של מצב זה היתה שתנועת החרות יצאה שוב מן המישחק. למעשה דפקה את עצמה.

בשעתו הצביעה עם מפא"י בכנסת, כדי להוכיח למועדון הארבע שאי-אפשר להסי תדר בלעדיה. אך ברגע שמועדון הארבע נשבר (בין השאר גם כתוצאה מאותה הצבעה), הפכה חרות מיותרת לגמרי. בן-גוריון לא רצה בה, ורעיון ניר ירד מן

על ארבע!

הפרק. אמר בן-גוריון: כיום אין חרות פאשיסטית, אך אם ניתן לה חלק בשלטון ונמסור לה עמדות בצבא ובמשטרה, היא עלולה לחזור לסורה ולהיות שוב פאשיסטית.

אמנם, גם השבוע לא פג לגמרי ירחי הדבש החרותי-מפא"י. חרות העלתה בכך סת את שאלת הפליטים הערביים — ועזרה בכך לבן-גוריון. הלה מסר הצהרה קיצונית ביותר נגד החרות הפליטים, חזר בו מכל ההבטחות שהבטיח — בחצי פה, ובלי כונה לקיימן — לנושא קנדי. שוב הוכח כי גם השובניסטים הקיצוני ביותר אינו זקוק לחרות — בן-גוריון מוכן תמיד לי עלות על בגין.

אולם גם בן-גוריון הועמד הפעם בצל. כי לפתע נתגלה מדינאי שוביניסטי יותר מבן-גוריון ומבגין גם יחד. היה זה אדם בלתי-צפוי: יוהר הררי, נציג המפלגה שי ביקשה בבחירות האחרונות את קולות הבוחרים בשם רעיונותיו של נחום גולדמן. הררי, ששם ממזן את עינו בתחיל שר-החוק, ביקש להוכיח בדרך זו לכת הבטחוניסטית כי הוא יהיה נוח לה יותר מגולדה מאיר. אולם מפא"י שוב לא חלמה עוד לתת לליברלים — או לכל מפלגה אחרת — תיק חשוב כלשהו, ובוודאי לא את תיק החוק. המחירים בשוק ירדו.

מעשי מוכת

ירד כי הלהרות

דמית צהרים היתה נסוכה על קרית-מלאכי, העיירה השקטה בדרך לבאר-שבע. רפאל זנו, מנהל מחלקת הקליטה של מועצת פועלי קרית-מלאכי, רכב על איפני לעבר הבניין התלת-קומתי, בו מרוכזים העולים החדשים שהגיעו מקרוב לקריה. לפתע שמע צחחות של נשים. משהתקרב

ראה אותן מנפנפות מחלונותיהן, לעבר הדירה העליונה שבבית הגדול. ממרפסת הדירה היתמר עשן שחור. אוניו של זנו אף קלטו קול מקפידים: בכי של ילד שבקע מתוך הדירה הבוערת.

דלת הדירה היתה נעולה. זנו (47) אימץ את שריריו, ובמכה אדירה בכתפו פרץ את הדלת. לנגד עיניו, על סף חדר השינה, עמד ראובן אליאן בן החמש ומירר בככי. משני צדיו בקרו הוילונות והאש אף החלה חורכת את נעליו.

זנו נטל את הילד בורעותיו, הוציאו מחוץ לדירה הבוערת תוך קריאת, "מים! מים!" השכנים שהתאספו עזרו לו לכבות את הדליקה, לפני שהספיקה לכלות את כל הרהיטים. דניאל, בניתים, עמד בווה לנוכח ההמולה שכמעט הסתיימה במותו.

צו החובה. אותו בוקר עזבה הוריו לבדו בדירה. האב יצא לעבודתו והאם לשוק. הילד, שהגיע ארצה עם הוריו לפני שלושה חודשים מאירופה, התרוצץ בדירה, חיטט במגירות שמתחת לכירת הגז, מצא שם קופסת גפרורים. הוא החל משחק באש, הצית בלא משים שיירי צמר-גפן שהיו מונחים בדלי הצעצועים שלו. כשהי דלי פולט-להבות בידו, עבר מחלק אחד של הדירה לשני, הבעיר בדרכו את מצעי המיטה ואת הוילונות.

לולא הופיע זנו במיקרה על אופניו, היתה האש מתפשטת לכל פינות הדירה. סיפר זנו: "איך ששמעתי אותו בוכה וראיתי את העשן, הבנתי מה קרה. הבנתי שכל שניה יכולה לעלות בחייו. לא חשבתי על שום דבר, חוץ מזה שיש שם ילד." רפאל זנו, יליד אפלו שבאלג'יריה, הספיק לשרת שלוש שנים בחיל הפרשים הצרפתי, מן מהן שנתיים כחזית איטליה במלחמת העולם. אולם הוא אינו זוכר כי מימיו עשה מעשה היוזאי בלתי-רגיל. גם כאשר נמנה על סגל המדריכים במחנה עולים בצרפת, ואחר-כך עלה ארצה ב-1952, אינו זוכר כי הצטיין בפעולה מיוחדת. "תמיד פעלתי לפי צו החובה", הסביר.

רק הפעם דחף אותו משהו אל מעבר לצו החובה. דחף פנימי זה הציל את חייו של ראובן הקטן.

חידון התנ"ך

עם הספר

כל המשתתפים בחידון התנ"ך הבינו לאומי האחרון ייצגו מדינות. רק אחד מהם ייצג חבל בלתי-עצמאי. היה זה נציגה של חלס.

מאחר שבריטניה לא היתה מיוצגת בתחרות, עורר הדבר תמיהה רבה. מדוע הופיע האיש בשם חלס, ולא בשם הממלכה ה"מאוחדת כולה?"

התשובה לכך ניתנה השבוע לכתב ישראלי, שניסה למשש את הדופק בבי-ביס. הלונדוני השיב לו דובר, שלא רצה בפירסום שמו: "אתם יכולים לשחק עם התנ"ך זה עניין שלכם. אך אנחנו ממכדים את התנ"ך יותר מדי מכדי שנהפכו נושא לי-חידונים. אצלנו אין גם חידון שקספירי!" מסתבר כי ישראל אמנם פנתה לבריטניה, ביקשה את השתתפותה. אולם הבריטים סירבו בפירוש. הם השאירו את החידונים לעם הספר.

חיות

שם דבר

מבומבה הפילה, גיינגי הקוף וסלים ה"גמר של גן-החיות בתל-אביב, קיבלו את שמותיהם ללא גינונים מיוחדים. עובדי גן החיות העניקו להם את השמות כחלק מן השיגרה היומיומית.

השבוע חל חידוש. היה זה כאשר גודע על קבלתם של פילה בת שנתיים-וחצי ושל שני שימפנזים בגן-החיות. ידיעה קצרה בידועות אחרונות מסרה כי הנהלת הגן החליטה על עריכת תחרות ציבורית, למצוי את שמות מתאימים לחיות החדשות. הידיעה הועמקה על-ידי רוב העיתונים.

המופתעים העיקריים למיקרא הידיעה היו חברי הנהלת גן-החיות. הם לא ידעו דבר על ההולטה שהם עצמם הכריזו, כביכול, על עריכת תחרות. אולם הם לא כעסו על הידיעה חסרת-השחר. להיפך, הרעיון מצא חן בעיניהם, והם החליטו לאצוץ ולהכריז רשמית על עריכת תחרות ציבורית למצוי את שמות לחיות החדשות.

כרדריקו שוברט, מלביש היסטיכוח, מציג

אופנת - חורף ומחלון על הישראליות

ברק אהבה. הגשם פסק. פגישת אבודה. סקאנדאל! חכימי לך. כפי שאתה אוהב אותי. לפני המראה. אל תשאלני. אני ביישנית. אשה מורה. נולדה לאהבה. עוד מעט אעוף כפרפר. בכבלי החשוקה. כמו בסיפור. אורינט אקספרס. הפלירט הראשון. הפיתוי הגדול — למענו. 7 עד 7. דפיקות לב. גלים קצרים — למשחק? להתראות מחר. לילה ללא ירח. היפהפיה האלמונית.

לא נכון. זה לא דיומא. זאת לא מאדאם רקמייה. זה לא פרץ סמולנסקין. וזאת לא משוגעת. זאת התוכניה של ויצ'ו. ואלה שמות 28 דגמים מתוך 60 דגמים, אותם לבשו ארבע דוגמניות איטלקיות ב־ שרתון במוצאי־שבת.

זאת היתה הגאלה; השגריר האיטלקי נתן לה את החסות וויצ'ו לקחה את ה־ הכנסות. וזה חיב, כמובן. כולם היו שם. התזמורת, המלצרים, הגימני לוי, מיסיס אקניטולה, אשתו של הציף, הסגל הדיפלומטי והקוסמטיקאית סווי. רק איש רוח אחד לא בא. שוברט: האיש שבזכותו התיקיים הערב, שדגמיו סחטו תשואות ושהוא הדיוור הרשמי של איטליה.

אני באמת מצטער שאיחרתי, אמר האיש הזה למחרת, בשרתון. אבל פרינסס סוראיה לא נתנה לי לעזוב את רומא. היא רגילה למדוד את השמלות רק בנוכחותי. זה פרינציפ ואני מכבד אותו. הפרינסס לא יכלה להתאפק עד שתתייזר?

או, לא. פרינסס סוראיה מיהרה מאד לפארו, לתחרות כדורגל. היא הלא לא

תה לו אטמוספירה מאושרת. הוא התחיל עם כובעים, אחר כך ירד לשמלות, ועשה ALTA MODA. הוא מולטו סימפאטיקו, מעשן נאצימאגל 1099, תמיד מגולח, ומאופר מצלח יותר מהדוגמניות שלו. שפתון חום על השפתיים שלו צובע את העיניים בהודגמניות חגיר גיות. והציפורניים, CHARISSIMA מעו ררות קנאה אצל נשים. יש לו בעיות כלשהן עם השערות שעדיין לא נשרו לה, מה שגורל ממנו זמן יקר בסינדר. אבל הוא פיתח סיסטמה אינדיבידואלית. מע־ביר את השערות במאוזן מאחור, מאוזן אחת לשנייה. לפניו, נותן לשערות הקלור שות להתארך מאד, מעביר אותן מספר פעמים על הגולגולת ונותן להן צורה של תלתל במרכז המצח. צבועות כמובן. יש לו טבעת, צמיד, שעון — הכל על יד אחד. הוא לובש מכנסים ואלרגי ליופי.

דרושים לו 20 ימים להכנת קולקצייה חדשה. הוא זקוק להשראה, הוא אומר, ולכן נוסע בלינה בקאדיזאק שלו. גם את השמלות הוא מתכנן בלינה, לפי שירים נאפוליטניים או קונצרט של שופן.

שוברט לא טוב? בהחלט, בהחלט. גם הוא רומנטי. אבל הוא לא קרוב שלי. הוא אוסטרי.

המרגלים הסאדיסטיים

הוא חיבר בעצמו את שמות הדג־ים ששראו בשרתון, סיפר בעצנה, וכבר יודע מהי אופנת הקיץ. מהי? אמר פוסיבילה. רק לא זה.

יש לו המון אויבים אכזרים. כל מיני מרגלים סאדיסטיים מנסים לגנוב ממנו

המאסטרו בכל הדור

מגולח למשעי, מאופר ומסורק, שפתיו צבועות בשפתון החום האהוב עליו. הציפורניים משוחות בלאק שקוף, ועל היד טבעת יהלום וצמיד כבד; הראש שטוף בחום.

אין מה להשתח עם הדוגמניות הצרפתיות הדקיקות, השבירות שביקרו כאן בשנה ש־עברה. שוברט, לידן, אינו אלא גמד מעור־רירחמים בין הרגלים הקיקלופיות. כולן, חוץ מרוזיקה היוגוסלבית, פוטבו על סהרת המקרונים. כולן רחוקות, בריאות, רוצות להתחתן עם קצת כסף, לעשות הרבה באשכינו ולדחוף להם פיצה.

הנה מריילואי ריספולי. עם הלנה רובינשטיין חלמו של כל גבר קצ־ראייה. 59 ק"ג על 173 ס"מ, לדבריה, ונראית כפול. עכ־שיו היא ערמונית. עם הלנה רובינשטיין היא מאדונה של רפאל. בלי הקוסמטיקה מזכירות פניה סינטי פיסוק. מקף קטן; פה. שני פסיקים; עיניים. לובשת מחוך אבל חברים אומרים לה שזה מיותר, מתחזה מריילואי.

ישנה גם גבריאלה בראוילי, בת ה־21, ש־עם כמה ניתוחים קלים יכלה להיות יפה. הולכת ביום ראשון לכנסיה, ואוהבת ריר־מאנים על אהבה ועל החיים. המעורונת והתרבותית מכולן — זו סונייה רודל, בת ה־28. למדה מדעים קלאסיים, למדה להנות מסוקאסה ופוגה של באך, קראה ספריות שלמות וראתה שהכל הכל הבלים, לבשה ריסים מלאכותיים ונהיתה דוגמנית. היא ואידה אמנדלוף, הפלאטינה בת ה־25, עוב־דות קבועות של שוברט. אידה ראתה את אכסודוס ברומא. באמת סרט יפה מאוד, פול גיומן גברי מאוד, וגם ארץ ישראל יפה מאוד. גם אמריקה, היא חושבת.

מיקרה עצוב היא רוזיקה בוריסלאבציק היוגוסלאבית. הקומניסטים הרגו את אביה ואחיה. גרשו אותה. התגרשה מבעלה. שום דבר לא יפה אצלה. פרט לציפורניים. בת ה־38 ועייפה. ניסאם לה הכל. רוצה לזרוק הכל ולחפש בעל חדש. עוד מעט היא תאחר את הרכבת. אבל מאיפה, לעזאזל, מוצאים זמן לזה, אה?

הוא הכיר פעם — זאת אשתו. בכלל, הוא אומר, היא עשתה לי צרות. היא אוהבת פרחות, אני אוהב יה־לומים. לא הגענו לידי הכנה.

מדוע רק הגברים מלבישים את הנשים? הם מכירים את האשה מבחינה אנטו־מית יותר ממנה, לא?

זהו שוברט. איש סקסוניה, חניך איטליה עם סימפוטמיים מורחיים. כזאת היתה גם התצוגה שלו. הקחים העיקריים שאולים

הו ריק מסתכלות!

מ־1910. מפארו המתחרה, אין מה לדבר. אבל שוברט הראה גם את הטעם האישי המזרחי שלו, שלא הלהיב. זה התבטא בכדי תחרה כפרדים, בנוצות בת־היענה והמירא־בה, בברוקאדים עשירים וכבדים, בשמלות רקומות זהב, במעילים עם ציורים על הי־בסנה. העקבים היו נמוכים, העגילים קרעו את האוזניים והצבעים האהובים שלו הם שחור־לבן.

גמד בין הרגליים

רעבשיו, חמש הדוגמניות שלו. הן בי־סדר גמור על המסלול, מרחוק. יודעות ללכת, מתמסרות במומחיות לצלמים. שום בעיות. מקרוב נעלמת האידיליה. הן גור־לות מדי. אולי סימסקופיות. עוד מעט תצרח מהן המאמא האיטלקית. הקרסוליים של כולן עבות. גם המותניים. והעור יכול היה להיות יותר טוב.

סודות. הוא חי בפחד גורא פעמיים ב־שנה. בממלכה בת 280 העובדים, פעילה מערכת הגנה ושירות ביון מפותח. יש שמלות שהעיקר בהן הפרטים, לכן אני גוזר אותן ורק בליה האחרון, לפני ה־תצוגה, אני גומר אותן. את אורך ה־שמלה, למשל, אני משאיר לליה האחרון. יש לי שירות ריגול וצחת בלשים פרטי, השומר אחרי לקוחות חשובים. גם לבדים יש לי שיטה. אני קונה בדים ב־כמויות עצומות ברומא. אחר כך אני זורק אותם. הם רק משמשים הסחאה. את הבדים האמיתיים לתצוגה אני חוסף ברגע האחרון. אחד מאנשי נשלה בעילום שם למילאנו. אחד לפלורנץ, אחד לחנצ'ייה, אחד לרומא והמוכרים אנם יודעים למי הם מוכרים. כך אני מסדר את כולם. שוברט מתפלא מאד מדוע אין לו אף לקוחה ישראלית. זה לא יקר. שמלת בוקר־עולה רק מ־200 עד 300 דולאר. ערב מ־500 דולאר. הקליינטית הגרועה ביותר ש־

יכולה להופיע שם עם שמלה מהחודש שעבר. אלהים, ודאי שלא! וכך היא מדדה לפניו והוא הואיל להביט. 12 אלף דולאר. NOBLESSE OBLIGE. הוא נשאל מה הומיה הפרינסס. יש לה מחרונת חדשה והיא ביקשה שנתאים ל־זה שמלת ערב. אשה נחמדה מאד. את ה־חשבון אני שולח לה פעם בשנה. אולי תבוא בשנה הבאה לישראל.

חום עי השפתיים, בבקשה

איש המניאמורי הזה מכניס הר־בה מיליונים לקופה האיטלקית. יש לו מה שקוראים דמיון, ויש לו בכיס את לולו־בריגידה, לורן, הדוכסית מווינדזור, בארי־דו, ודומות. הוא נולד בארמון סקסוניה־שברמניה לפני חמישים שנים ומשהו. הר־רים אכזרים העניקו לו שם ארוך. אמיליו פרדריקו שוברט. הוא מעיד על עצמו שהי־

גבריאלה ברוסטייר מסול שחור, שמלה מיוחדת לבנות הטיפשטשרה, הנושאת את השם האירוע הראשון.

סונייה טל הגג במסלול ערב גדולה חששי לבן, החמיר נח צולמה על גג מלון שראינו, עבור יומן חדשות איטלקי.

אידה על המסרול במסלול בדי מת רחב עי פוליים של פרחת נוסרייה, ותחתיו שמלה בצבע ובדוממה זהים.

ברחבי ארצות-הברית, הם נישאו ניקולאי הוא בנו של פסנתרן היגר לארצות-הברית בתקופת «אבי הכניס אותי לבאלט כש» חשע. לגמרי לא היכתי את זה. שאוהב באלט בגיל כזה, במקום חבריו. כדי ללכת לשיעורים הי לעזוב כל יום את בית-הספר ו לכני גמר הלימודים. הילדים לא אני הולך אבל לבסוף גילו את לא הפסיקו לצחוק על חשבוני.

עוד לפני 15 שנה הופיע בנ המרקו, כשזה רק נוסד, בתור הבמה, במשך השבועיים שהלהקו בני-יורק. הוא עשה את הקרי דרך הופעות במחזות מוסיקליים יצא לאירופה, הצטרף לבאלט ש פטי בפאריס, הופיע כרקדן אור הלאומי של פרו ואחרי-כך הצטרף פסטיבל באלט. דפנה דאל הגיעה לשם מקצה

ונדני הבאלט של דה-קואווס הם קוסמים על הבמה, אך בחיים הם

הצענים

החתול והציפור

שלוש דמויות נ סיבה הנמה, אחת יפות ביותר שהועלו אי פעם על במה, מתוכננות מאוחר

הם אינם דומים לשום תיאטרון או לכל להקת באלט אחרת. בתיאטרון, או בלהקות אחרות, חיים האמנים את חייהם הפרטיים, עובדים יחד, והעבודה המשותפת עושה מהם חבורה אחת. מגובשת פחות או יותר. 60 רקדני הבאלט של המרקו דה קואוס הם אנשים חסרי בית. אין להם כמעט קשר לדבר אחר חוץ מהלהקה שלהם. הם כמו חבורת צוענים הנוודים על פני ארצות תבל. די להציץ בלוח ההופעות של הלהקה כדי להבין זאת: השבוע — ישראל; בעוד שבועיים — המבורג; אחר-כך — רומא, טורינו, ונציה; אחר-כך — קופנהגן. למרות זאת אינם משפחה אחת. יש ביניהם חברות וחבורות, יש כאלה שאינם מתרועעים עם איש, יש מעמדות ומרחקים. כשיגיעו למקום כלשהו לעולם לא יגורו יחד.

★ ★ ★

בת המהנדס

באלט הבינלאומי של המרקו דה קואוס אינו רק רודולף נוריב, הרקדן הרוסי, שנמלט באורח דרמטי מארצו, או רוולה הייטאחר, הפרימה בלרינה של ה להקה. זהו אסף של חלומות, שגעונות, תחביבים, רעיונות וכשרונות — בני-אדם. יש בלהקה ארבעה זוגות נשואים. אחד מהם הוא זוג הרקדנים ניקולאי פוליגאנקו ודפנה דאל. הוא הכוכב השלישי בלהקה, היא — הבולטת שבבלרינות הקור דה באלט. סיפורם הוא אילי ההמחשה הטובה ביותר למהותה של להקת באלט זו. ניקולאי גבר שחור עיניים ויפה תואר (31), פגש את דפנה הבלונדית ובעלת ה עיניים הכחולות בלונדון פסטיבל באלט. לפני שבוע שנים, בעת שלהקה זו סירה

כשם שמאמין בהם אפילו הוא עצמו.

★ ★ ★

מיינונים על תחביב

רצע נפתחת דלת חדרה-הלבשה של נערות המקלה. הן יושבות מול המר אות ונופשות, מעורטלות. הן צמוקות ודי קות, עד שאחד מאנשי מכבי-האש המסתובב בים במקום אינו יכול שלא להפליט: «למי ששוקלת יותר משלושים קילו, לא נותנים לעלות על הבמה».

בקצה השני, ליד חדר ההלבשה של נערי המקלה — כולם נערי חמד שאינם מגלים עניין מיוחד בנערות היפהפיות הסובבות אותם — מתרחשת ביאטריק קונצילו. לי ראשה כובע נוצות ענקי. עוד רגע תצטרך לעלות על הבמה והיא אינה יכולה למצוא את נעלי הבאלט שלה. היא מחטטת בשק ענקי, גרוש נעלי בלרינות, אולם אינה מצ ליתה למצוא זוג לפי מידתה — רק נעליים בודדות. רקדן ערום-למחצה מתגייס לעזרה. הוא מריק את השק. מאה נעלי בלרינות נשפכות על הרצפה. הזוג הראשון שהוא מרים מתאים לרקדנית.

אולם אם מתרחשת פה ושם תקלה או שתיים, הרי הכל פועל בדיקנות מיכנית כמעט. אין צפייה של התרגשות ואין רסט מאימת הקהל. הם רגילים לכל. כי להקת הבאלט של המרקו דה קואוס, אציל פור טוגלי שנשא את נכדתו של ג'ון רוקפלר לאשה והוציא עשרות של מיליונים על להקת באלט משלו, כתחביב פרטי, היא עולם מיוחד במינו. זה עולם של אנשים בני חריסר לאומים שונים, בעלי רקע שונה. מאחד אותם דבר אחד בלבד: שהקדישו את חייהם לבאלט.

ר יכז התרבות טבע באווירה של קס מים. מוסיקה שמיימית, תלבושות מר עולם האגדה, דמויות מתוך חלומות פיור טיים — ומעל הכל: התנועה. התנועה המושלמת, חסרת הרבב; הרמוניה של מחול בתנועתם של עשרות רקדנים על הבמה, וירטואוזיות של כמה מגדולי הרקדנים בעולם. להקת הבאלט הבינלאומית של ה מרקו דה קואוס הציגה את הבאלט המער לה והנפלא ביותר שהוצג אי פעם בישראל. מעבר למסכים, בצדי הבמה, במסדרונות הארוכים, במזנון ובתאי ההלבשה של ה שחקנים, שורה אחירה אחרת לגמרי. שם הפכו הפיות, האצילים, האבירים והנסיכות לבני-אדם של בשר ודם, שצירת האשליה על הבמה היא מלאכת יומם האפורה. הקהל שבאולם לא ראה אותם ממתנים דקות ארוכות, לפני שיצטרכו לקפוץ אל הבמה לדקה או שתיים. הוא לא ראה אותם עומים בצדי הבמה, בין קלעים וורקורים, נאנקים תחת משא התלבושות המפוארות, מויעים מתחת לאיפור הכבד ולפיאות הנכ ריות, ומתרגלים במרץ את כל שרירי גופם. מאחורי הקלעים נעלם כל הזוהר, וגאוני המחול הופכים לאנשים רגילים. סרגי גולר בין הגדול, המרחף ומסתחרר על הבמה כיצור מעולם אחר, יושב על ספסל ליד המזנון, רגליו שלובות זו על זו ומסביבו חצי תריסר רקדנים ורקדניות בתלבושות של סינים או רוסים. סרגי גולובין מרכו מאור. הוא מתבונן בכפות הידיים של חבריו ללהקה, חושב חושב ולבסוף אומר את פסוקו. הוא מנחש את העתיד לפי תחיי כף היד. לא עתיד רחוק, לא פתרון בעיות אהבה או עושר. מדי ערב הוא יושב כך ומנחש לחבריו כיצד יצליחו בהופעתם על הבמה. והם מאמינים לכל מילה מדבריו

חיפוש

תוך כדי מהומת-ההתחלה, אי רינה את נעלי הריקוד שלה. אכיל-לוג מתאים-אחר בשק-נעלי-חריק-של

הבורח

רודולף נוריב, חי רדן הרוסי שברח מלהקתו, כשיחה עם סיא ארבעתה.

תירגול

מאחורי הקלעים מאמנות הבלי רינות את אבריתן לקראת חי עליה על הבמה, כדי שתוכלנה לרקוד בכוסר מלא.

ניחוש

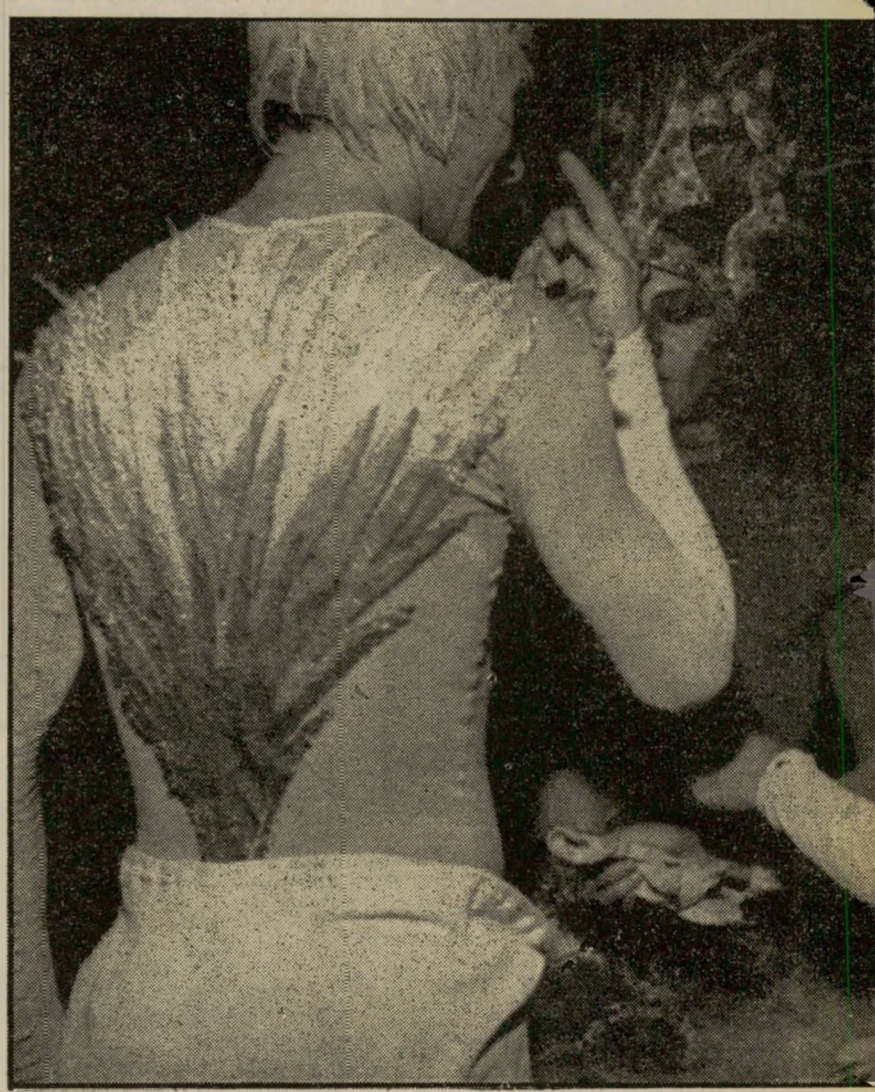
סרגי גולובין, כוכב חלחי-שה מנחש לחברותיו את עתידן לפי תחיי כפות ידיהן, לפני החופעה.

העולם. אביה היה מהנדס מכרות זהב אנגלי בקניה. הוא נהרג במלחמת חבש ואמה נשארה בניירובי. אבל כאשר החליטה דפנה שהבאלט הוא העתיד שלה, יצאה בתום המלחמה לאנגליה, השתלמה שם ו הצטרפה ללונדון פסטיבל באלט. את ירח הדבש בילו בקניה, שם ערכו רסיטל באלט קלאסי, הראשון שנערך שם אי פעם.

★ ★ ★ טיפן תלוי בבית

כשהם מגיעים למקום כלשהו, אין בני הזוג פולגניקו מתערבים עם שאר חברי הלהקה. הם בוחרים מקום מבודד, לרוב בדירה פרטית, ומחפשים מיד את ה רחוב הראשי במקום. "אתה רואה את ה רחוב הראשי, את המסעדות, את החנויות ואת האנשים, ותופס ביד את האחירה וה אופי המיוחדים למקום." תוך חצי שעה הם יכולים לארוז את כל חפציהם ולהיות מוכנים לקפוץ לארץ אחי רת. אבל למרות היותם אמנים גדולים, של

ד הבאלט היפה צגות הבאלט ה הקלעים. הבעיה אינה אמנותית דווקא — אלא תזונתית: ויכוח על טיבו של האוכל בישראל. אותה שעה מסירה חברתם הבלרנה (למעלה משמאל) את גרבי הצמר מעל קרסוליה הדקים, אך החזקים, שנענדו לחמם את הפרקים העדינים.

לא היה איכפת לו כלל מה חשופים עליו ומה שאומרים עליו, מספר ניקולאי. "תמיד ניסה להעלות באלטים חדשים, ש איש לא היה חולם להעלותם. היו לו ב רפרטואר מאות באלטים. יום אחד החליט שהלהקה תחיל לעבוד על באלט חדש, גרוע מאוד. בא אליו אחד מחבריו, ראה מה שהוא עושה ואמר, 'מדוע אתה מעלה דבר איום כזה?' ובצרפתית הוסיף: 'סה לה מרד!' השיב לו המרקו: 'אולי זה מרד, אבל זה מרד שלי'."

"היה לי הכל בלהקה שלו, מהגרוע ב יותר ועד הטוב ביותר. כל גדולי הרקדנים בעולם רקדו בלהקה שלו. יום אחד ערך את אותה נשפיה מפוארת בביאריץ שעלתה לו כאה אלף דולר. העתונים זעמו איך אפשר להוציא סכום כזה על מסיבה אחת, בעוד אנשים גחעים ברעב. אבל כזה היה המר קיו. שרד אחרון לדור שאיננו עוד."

דפנה וניקולאי הגיעו ללהקתו של המר קיו בצורה מקורית. "הופענו בלימה ש בפרו. ביום שהגענו לשם, עזבה את המקום הבלרנה נאטלי קוסובסקה, שיצאה לניו יורק להצטרף ללהקתו של המרקו. ביקשנו ממנה שתאמר לו שאנו רוצים להצטרף ללהקתו. כשהגענו לניו יורק, הזמין אותנו המרקו לשחות כוס תה עמו. ישבנו איתו חצי שעה ודיברנו על כל דבר שבועלם, רק לא על הצטרפותנו ללהקה. בסוף ה שיחה, כשעמדנו להיפרד מבלי להזכיר את העניין הזה, אמר המרקו בפשטות: "האם אתם יכולים להיכנס מחר למשרד לחתום על החוזה?"

וכך בונים עתה ניקולאי ודפנה את חי הנשואים שלהם במסגרת הופעות הריקוד המשותפות של הלהקה. אבל הם נשרפים בלהם התמסרותם לאמנות זו, בניגוד לרק דנים אחרים מרגישים זאת ניקולאי ודפנה היטב. "החיים של הרקדן הם מוגבלים," אמר ניקולאי פולגניקו, "הם מוגבלים ל שנות החיים הספורות של הכושר. שלא כ אמן אחר, אין הרקדן יכול להמשיך ב אמנותו עד אינסוף. הגוף מתבלה במהיר רות במקצוע זה והדרך היחידה להישמר, כדי להאריך שנים אלה היא, מלבד אימונים תמידיים ומפרכים, לעשות כל דבר בהגיון, לחשוב על כל דבר שעושים. ודברים ש עברו האדם הממוצע הם טבעיים ובאים מאליהם — הרקדן צריך לחשוב עליהם היטב לפני שהוא עושה אותם."

שהשתלם בנושא זה בעצמו. "אני יודע עכ שיו לתכנן כבר כל דבר, מבריקת-שחייה ועד חדר אמבטיה. אני מעריך גדול של פרנק לויד. ביחוד אני מוקסם מההרמיניה של מיקום הבתים שלו..."

ואו מוציא ניקולאי פולגניקו תמונה ארו כה-ארוכה. חוף ים, שורת עצי דקלים נוף טרופי. "זוהי האדמה שלנו במומבסה ש בקניה. קנינו אותה לפני שלוש שנים. כאן נבנה את הבית שלנו."

דפנה מתבוננת בתמונה ושוגעת בזלז מות: "כשלא נוכל לרקוד יותר, נשכב ב שמש ונשתזף. אני אוהבת אקלים חם. אינני יכולה לחיות בלי השמש. אולי נפתח שם גם בית-ספר לבאלט."

★ ★ ★ נשפיה בביאריץ

מעל הלהקה כולה מרחף עדין צילו של המרקו דה קראוס, שנפטר השנה בגיל 75. "הוא היה אדם נפלא, נדיב מאוד."

ניקולאי פולגניקו ודפנה דאלי. זוג על חבמה ובחיייהם הפרטיים.

הזוג שתיים מנערות ה באלט מכינות עצמן בעזרת צוה עזרים לעלות על הבמה.

במסיכה תלבושת הפאר מתוך הבאלט הספרותית. היא אחת מתלבושות הלהקה המרהיבות.

תיאטרון

יוני בעקבות ג'יג'י

המקצוע של הגברת חרן (הבימה)
הוא המחזה השני ברציפות המועלה על במת התיאטרון הלאומי, שמוסרההשכל שלו הוא: טוב להיות נערה הגונה ועניה מאשר יצאנית עשירה. לנוכח הסתערות מצה זו של המקצוע העתיק, עשוי היה להתעורר הרושם שמצבן המוסרי של נערות ישראל התדרדר עד כדי כך, שהתיאטרון הלאומי מצא לו לחובה להתמסר להצגתן. אלא שג'יג'י הצרפתית והגברת חרן הבריטית גייסו להציל — את קופת קבימה. מקצועה של הגברת חרן הוא ניהול בתי בושת. דבר זה נעלם מידעית בתה ויוני (והרירה חריפא), הרוכשת השכלה באוניברסיטה בכספי אמה.

אלא שיום אחד מגלה ויוני כמה באמת עוסקת אמה (אלישבע מיכאלי). תהילה אינה מוכנה לקבל אותה בתור אם, אולם כשהאם מסבירה לה כיצד בכל זאת דווח פים תנאי החיים למקצוע כזה, רואה אותה ויוני באור חדש.

הפיתרון השרישי. אותה שעה עצמה ניצבת ויוני בסני בעיה הדומה לבעיה שהיתה לאמה. מוטל עליה לבחור בין חיי עוני לצידו של בן-כומר שהיא איהבת (יוסי בנאי), לבין חיי עושר ושפע כאשר חיקו של סיר קרופסס (שמואל רודנסקי), זקן בהמי השותף לעסקי הבושת הבינלאומי מים של אמה.

ויוני המסכנה בוחרת בדרך שלישית. היא מחליטה להתגורר מסתף, מבעל ובאם, לי עמוד ברשות עצמה ולעבוד כפקידה.

כאשר פורסם גיווג' ברנארד שאו מחזה זה בסדרת המחזות הבלתי נעימים שלו, לפני כ-65 שנה, נחשב צעדה של ויוני לצעד נועז ובלתי-רגיל, מעין כפירה במיס כמות החברה. כי נוסף להיותו מבריק במיטב המסורת של שאו, הטיף המחזה לי שינוי שני החברה.

הצגה היא שכיום לא רק שטיפוסים מסוגה של הגברת חרן הם נדירים והבעי יות הנובעות ממנה בלתי מציאותיות, אלא שגם הפתרונות שנתן להן שאו מובנים מאליהם. אולם יוסף כריסטוף, במאי המחזה, בחר להתחיל אליו בכיכור ראש מופרו וברצינות, כאילו באמת מדובר בבעיה חובקת עולם.

אם למרות זאת ההצגה היא מוצלחת ומהנה, הרי זה בזכות צורת השחקנים המעולה הרבה מעל למחזה. אלישבע מיכאלי ווהרירה חריפא, כאם ובתה, מתח רות זו בזו על תפקיד גיבורת ההצגה, כששתיהן כובשות את הקהל בקרבן את הדמויות הרחוקות אל ליבו. יוסי בנאי, כצעיר הציני, זוהר בדמות שהוא מגלם. ואילו רודנסקי, קלצ'קין וקוטאי, מתרוממים אף הם מעל לתפקידים שנועדו להם בעלילה.

בידור

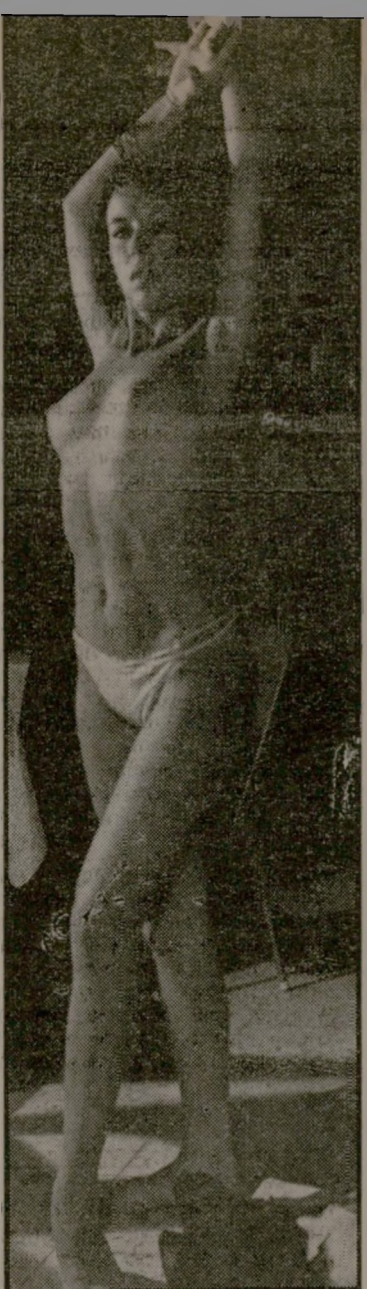
שירים מההוף שכנגד

כך שרה יוון הוא מופע שאורגן בי מיוחד לשם שיחוקו לישראל. זהו מיצעד כוכבים של זמריה ונגניה הפופולאריים בי יותר של יוון, המגישים לקהל הישראלי את השלאגרים שכבשו את יוון.

הזמר היווני, שהוא תערובת מוורה של מוסיקה בעלת גוון מורח-תיכוני ומיקצבים של מוסיקת ריקודים מודרנית, הספיק לרי כוש לו בישראל איהודים רבים. גם אם הוא נשמע לראשונה רגשני במידה מופרזת, צורם וצעקני — הרי הוא מבטא בצורה הטבעית ביותר את המנטאליות המיוחדת של העם היווני. אניני טעם יכולים לעקם את אפם למשמע מוסיקה פופולרית זו, אך אין בכך לשנות את העובדה שהמנטאליות הישראלית דומה מאוד לזו של היוונים.

זהו אולי הסיבה שהקהל הישראלי מקבל את כוכבי הזמר היוונים בצורה בלתי רגילה, כשם שלא זוכה לה שום אמן ישראלי. למרות שאינו מבין את המילים, הן נעימות מדברות אל ליבו, מרגינות אותו והוא מרגיש דחף לסזום לעצמו. כי בעוד שמוסיקה פופולרית ישראלית היא מצאת אנשים מלומדה, מושפעת מאלמנטים סלאביים ומאפסטים פאסטוראליים מוויז'ים, ביים להם שום קשר למציאות הישראלית, מבטאים היוונים את עצמם בשירה בצורה בימתית של זמרי ונגני יוון, שכמה מהם הלבבית, הכנה והשטות ביותר.

הראשון: ג'יג'י.

ניסה
מי אמר שצופת שונחת לישראל רק נשקו זהו ניסה, נציגת הסטרפיטיו הצרפתית לישראל.

עד כה דאתה הארץ רק ניצנים ראשונים של לא טענית

הוכעת סטרפיטיו במתכונת מקובלת.

הכלמנקו הקלאסי אחהיל בלבוש

פתח, נעדרת חולצות ומיועדת להבלטת היופי של גוף האשה במקום גירוי יצרי הגבר.

★ ★ ★

כמו פלאמנקו אמיתי

ר'טה מופיעה בשני קטעים קצרים, ויום שאפילו מעבירה הישראליים סביר רים שהקהל לא יבין הצגת חשפנות שלי מה. קטע אחד, בו היא מופיעה לבד, הוא סטרפיטיו בססילי למתחילים (בקרב הקהל כמובן). היא מופיעה בתלבושת ערב מפרי ארת, ותוך כדי ריקוד חושפת את גופה שלב אחרי שלב. בקטע השני היא מופיעה יחד עם בעלה, הגיטריסט הספרדי לואיס אובידיה, זהו כבר הצגה על רמה מתקדמת יותר.

שניהם, הבעל ואשתו, מופיעים בתלבושת ציענים ספרדית ופורטים על גיטרות. כשי קצב המנגינה גובר, יצאת אניטה במחול סיער, שכסופו היא נשאת על הבמה ללא בגדיה.

זהו ריקוד פלאמנקו קלאסי של ספרד. הסטרפיטיו ניתן לו גוון מודרני, הסבירה ניסה. אולם בעלה תיקן אותה מיד: "בעצם לא הוסיפו לי שום דבר. כי ריקוד ה' פלאמנקו של הצינים הא בדיוק כזה. כשעולה האקסטזה של הרקדנים, גם הגבר וגם האשה, הם קורעים לעצמם את הבגדים. אנחנו עושים את אותו הדבר, רק קצת יותר מעידן. הצוענים קורעים את הבגדים ואחר כך תופרים אתם מחדש. אם ניסה היתה צריכה לקנות שילה כל פעם, היינו פושטים את הרגל. או היא תופרת את ה' קרעים בתפרים קלים, כמו שחייט עושה בשעת ניסוי הבגד. עד היום, אם תבואו למאהל צוענים בסיביליה, בזמן חתונה

40 דולר לערב
מקבלים ניסה ולואיס עבור חופעה של רבע שעה. הם חוסכים כסף כשחלומם לפרוש מהופעות בעוד סופר שנים, לפתח מזעזען לילה משלהם ולנצל זוג ילדים, שיופיעו יחד כמחזה.

זוהי נימה

במשפחתי יש הרבה חייטים, חשבתי שזה אותו דבר. לא חשבתי ברגע הראשון, שהמדובר בדוגמנית עירום. אמרו שיקבלו אותי רק בתנאי שאקבל אישור מתאים לכך מהורי.

„חזרתי הביתה ומסרתי להורי את הנוסח האלגנטי של המודעה המבקשת דוגמנית. מרתי להם שאני צריכה להופיע בשמלות מפוארות והם הרשו לי. חזרתי עם האישור והתחלתי את הקאריירה הראשונה שלי בסטריפטז.

„זה נמשך שנה ורק אז עלה בדעתי הורי לבוא להופעה בטולין רוד לראות מה אני עושה. הם עשו שערוריה אבל ראו שאני מאושרת, לכן השלימו עם זה. אילו רציתי רצייתי להישאר נערת מקהלה וסתם להופיע מעורטלת, זאת לא היתה בעיה. לא דרשו ממני שם שום דבר מיוחד. יש לי גוף יפה והופעה נאה, וזה הספיק. אבל אני לא הסתפקתי בזה. חשבתי על הבמה כקאריירה והתחלתי לקחת שיעורים פרטיים בריקוד, יציבה, ריתמיקה. לאט לאט השתלמתי. הגעתי לכך שהופעתי במספרים סולו משלי. אני זוכרת מצויין את הופעת היחיד הראשונה שלי.

„זה היה במסגרת כללית של רביו על ציור רים ידועים. כל בחורה הופיעה בתור יצירה של צייר אחר. אני הופעתי כיצירה של פיקאסו. הייתי לגמרי עירומה. הדביקו עלי קטעים צבעוניים בכל מיני צורות, הסתובבתי על הבמה בתנועות שונות, שכולם יראו. אל תשאלו, הייתי נבוכה. לא מפני שהייתי עירומה. לא! רק בגלל הקהל הזה שישב לו מסביב והסתכל עלי מכל צד.“

★ ★ ★

„סנמה מאדרה, עכבר!“

כמו כל הכנות במולין רוד שהגיעו להופעתי יחיד, החלה גם ניסה לחשוב על הופעה שכולה שלה. היא הכינה לעצמה תוכנית. קתה תלבושות, פנחה לאמרגן שיארגן לה הופעות והתחילה לסייר ב"שויץ, אוסטרליה ואסליה, עד שהגיעה לבריטל ולוורעותיו של לואיס.

כשנפגשו החליטו להופיע יחד. זמן ממוך שך עבדו על התכנית. לואיס קנה לגיטה גיטארה, לימד אותה לנגן. שלושה חודשים לא עבדו כלל. הם יכלו לקבל הופעות בסתם מקומות קטנים, אך סירבו וחיכו עד שהמספר שלהם יגיע לרמה גבוהה. אז התקבלו לפולי ברגר, שם הופיעו כארבעה חודשים רצופים.

איך הגיעו לארץ? פשוט מאוד: „הסוכן שלנו באירופה שאל: מה דעתכם על ישראלי? היתה לנו הצעה להופעה במקום אחר אבל ענינו: אפילו בלי כסף ניסע לשם. שמענו תמיד על הארץ וחלמנו לבוא הנה.“

„הקהל כאן מצויין“, אמרה ניסה אחרי ערב ההופעה הראשון שלה. „הוא מאוין ומעריר מוסיקה. אני חושבת שגם אוהדים מאוד נגינה על גיטארה.“

„כן“, הוסיף לואיס, „עד שאת מתחילה להתפשט. אחר כך מתחילים להסתכל עלייך.“

„הכי סימפטי היה להופיע באסליה“, אמרה ניסה, „כשהופעתי לבדי אני מתחננת. כשהופעתי עם לואיס, גיליתי שהמקום הפחות סימפטי להופיע בו היא אסליה. זה טבעם של האסליקים. כשאשה לבדה זה פנטאסטי בשביליה. כשהיא מופיעה עם גבר — לא רק הגבר לא מעניין אותם, אפילו היא כבר לא מעניינת.“

„באנגליה הקהל פלגמאטי“, הוסיף לואיס, „יושב כאילו בלע מטאטא. בצרפת משתעשעים יותר. הקהל פשוט בא ליהנות ולא איכפת לו בכלל שהשכן שישב לידו רואה שהוא נהנה.“

עבודתם מצמצמת לשתי שעות בלבד — מחצית עד שתים לפנות בוקר. הם מאושרים בחיים אלה. רק דבר אחד לא מצא חן בעיניהם בישראל. הם אימצו להם במלון כלב קטן. יום אחד הניחו לפניו אוכל, לפתע הופיע עכבר וסחב לכלב את כל האוכל. „נתקפתי בהלה“, סיפר לואיס. „אני לא פוחד לא מאריה ולא מגמור, אבל מעכבר — סנמה מאדרה!“ זה עבר לו, כנראה, בירושה מאמו. כשהיתה בהריון קפץ עליה עכבר. כעבור חודש ילדה את לואיס.

ניסה כתפשט לצילי התזמורת-חור חיבוק עצמי ביישני וריקוד

טהורה. לואיס אביארה (34) התחיל לנגן בגיטארה לפני 26 שנה. אביו היה גיטאריסט מפורסם במאוריד והוא שלימד את לואיס לנגן. כשהיה לואיס בן שבע, נפצע אביו בתאונה, זמן קצר לפני שהיה צריך להופיע בפסטיבל מוסיקלי. האב עלה על הבמה, התנצל והציג את המחליף שלו: לואיס הקטן. במסעותיו כגיטאריסט הגיע לואיס עד לארצות-הברית, שם הופיע תקור פה ממושכת בהופעות טלבויה ובהצגות הפירסומת של חברת ג'נרל מוטורס. לפני כשלוש שנים בא לבריטל, להשתתף בערב גאלה של אמנים מארצות שונות. אחרי ההופעה יצא לבלות בקברט. הוא פגש שם את ניסה, אחרי שחזה בה עת הופיעה כחשפנית על הבמה.

★ ★ ★

עירום שז פיקאסו

נימה בת ה-23 היא יפהפיה אקזוטית, נעלת גוף חטוב כפסל. היא פאריסאית, שנולדה להורים ממוצא ספרדי. היא התחילה את הקאריירה בגיל 16 — „זוהי היה סקנדל גדול במשפחה. כולם רצו שאהיה סקידה או משהו כזה.“

היא הספיקה לעבוד כפקידה חודש אחד בדיוק, ואחרי כך „בשביל להתנקם בכולם — הלכתי להיות חשפנית. טיילתי יום אחד בפיגאל וראיתי מודעה בכניסה ל- מולין רוד: מחפשים דוגמניות. מכיון ש-

יא, בלוי הגיטארה של הבעל -

כשהפייסטה נמשכת שבוע ימים, תראו אותם שותים, משתכרים, מנגנים, שוברים את הגיטאות שלהם וקורעים מעליהם את הבגדים.“

ניסה ולואיס מתייחסים אל הופעתם, ש' את קטעיה המורכבים והמעודנים יותר לא ניתן להם להציג בארץ, כאל אמנות

- כשאנימה שוכבת על הארץ ומסירה את שרידי בגדיה

מהאידישע מאמע אל ה-

לבושניות

"האמנם הצבריות יפות?" שאל לפני חודש, מעל עמודי "העולם הזה" אישיציבור ישראלי, שהתם בשם מיכאל אבידור. מאז התפתח הוויכוח, הפך למעין בדיקה יסודית של כל סדרי החברה הישראלית. השבוע נשמע בפעם הראשונה, קול דתי בוויכוח זה. שמואל אבידור (35), עורך השבועון "פנים אר פנים" (שאינו קרוי שם פותח הוויכוח, מיכאל אבידור), בן ירושלים, שופך על הנושא אור מכיוון חדש לגמרי.

מאת שמואל אבידור

הצייר הכפז יגאל תומרקין מנסה להמצוא את המקור של כל עוקצי הציבריות — ביהדות. הוא אומר (העולם הזה 1254): הוואיל וביהדות אין שום חוש לי יופי, והוואיל והצברית היא בת היהדות — כיצד תהיה הצברית יפה? ברצוני לחלוק על שתי ההנחות גם יחד. אין זה נכון כי ליהדות אין חוש ליופי, ואין זה נכון כי הצברית היא מבחינה זו, בת היהדות. היא בת התערובת של סגנונים שונים, אותם היא קולחת, על פי רוב, באמצעות כלי שני, מכל עתונני הנשים בעולם גם יחד. ומבלי לבדוק אם טוב לה הדבר או לאו, היא ממחרת לחי קות את כל הסגנונים בעת ובפונה אחת. בלשון פשוטה קוראים לזה לבנטיניות.

★ ★ ★

הגבר אשם תמיד

תחילה הגבי היחס של היהדות לי יופי. יתכן כי היהדות לא גילתה ענינה לגבי יופי מאובן וספאטי. אני מוכן להסכים עם אותם הסבורים כי זוהי תוצאה קיצונית של הדיברה "לא תעשה לך פסל וכל תמונה" אך לעומת זאת רגישת היהדות מאד לגבי היופי החי. די אם נזכיר אימרה אחת בתלמוד (מסכת יבמות) בה נאמר: "אשה יפה — אשרי בעלה. מספר ימיו כפולים".

נכון גם שהתלמוד שם לב בעיקר לאשה יפתהעניים, וקובע שאשה שעניה יפות, אין גופה צריך בדיקה נוספת, וכן למדנו במסכת תענית: "כלה, כל זמן שעניה יפות, אין כל גופה צריך בדיקה". לעומת זאת, אילי יופתעו רבים לשמוע מה שקבעו הכמינו במסכת כתובות: "כל אשה שדדיה גדולים משל חברותיה, הרי זה מום". נד" מה לי שמקורות אלה, שהם רק גריגרים מתוך האסם הגדול, כבר מפריכים את הדעה כי היהדות היא האשמה, כביכול, בחוסר הטעם והיופי של הצבריות. לפני שנעבור לדבר על הצבריות, כדאי

נערות התרמון החדשות

שחר ירדניה, מוכאים בארץ את מנשיותה של האשה. בבית-הספר ה" מעורב היא חייבת להתמודד עם הנערים, להוכיח שהיא גידעית, ושהיא משתוה לב" גים מכל הבחינות. לאחר מכן באה תנועת הנוער, ושוב צועדת החברה/מינית בצדו של החברה/מן. לבסוף היא מתגייסת לצה"ל, ואז היא רוצה להיות נהגת הנוסעת במהירות של 120 קמ"ש, לעבור קורס צניחה, לצאת לאמבוסים, להוכיח את עצמה כמטילת רימונים, להשתמש בנשק חם. קולה נעשה עבה, היא לומדת לתת פקודות. רק אחרי כל התהליך הזה, כשבאמת מגיע

הכשרה צברית בתליאכבי

"כל אשה שדדיה גדולים משל חברותיה..."

חתונה יהודית בגרמניה
"אין כל גופה צריך בדיקה..."

מדברים על הצברית בצורה כוללת. מה היא צברית? צעירה שנולדה בישראל או בארץ-ישראל? אי דמות המסמלת משהו? שכן אם נאמר כי מקום-הלידה קובע, נצטרך להביא בחשבון גם את בנות בית-יעקוב, בני-ברק והיישוב הישן בירושלים, שכן מיוחד חופף עליהן, ויש בהן מן ה" אצילות של "בת ישראל כשרה" או, בלשון הפסוק, "כל כבודה בת-מלך פנימה". היינו: יופייה של בת-מלך הוא פנימי, וכל בת-ישראל בת-מלך היא.

ואם נאמר כי צברית היא טיפוס מיוחד במינו (שיתכן גם כי נולדה ברומניה, בהונגריה, במארוקו או בארגנטינה), והיא קנתה לה את ה"צבריות" אחרי שהיטיבה לרכוש השכלה בבתי-הספר הגבוהים של רומא ולקסיפורניה, תישאל בכלל השאלה: היש דמות אחידה כזאת?

האמת היא כי גן הצברים שלנו, גידוי לים רבים בו, יש פרי בשל, טעים לחך ותאחה לעיניים (אם כי הוא הולך ומוסמך ככל שה"צביליזציה" מוסיפה לו השתולל בגן ולהשתלט עליו), ויש בו פרי-באזשים, מחוספס קליפה וריק מתוכן. נדמה לי שהתקנה היחידה למצב היא שיחזור הצעירה הישראלית (ולאור האמור לעיל, אני כבר נמנע מעתה מלכנותה "צב" רית) מרגש הגאחה והעליזות הממלאה אותה. נכון — היא הקימה את המדינה, היא קיבצה גלויות, היא שיחברה מולדת, היא ניצחה בסני, אבל אין זה פותר אותה מלהיות נימוסית, מלשקוד על הטעם הטוב של הופעתה, ואף להיות קצת יהדותית. עובדה היא כי במשך שנות הפטוריה, נוצרו קחים נשים יהודים: מבט נוגה במקצת, פנים מעודנות ונוטות לקצת תיחרון, ארשת של רצינות, נימוסים הנובעים מתוך צניעות, וקצת-קצת לב ומחשבה.

אני עוקב לפעמים אם הצעירות היש-ראליות מסוגלות לפרוס מכספן לעני. ול- צערי עלי לקבוע, כי לא פעם קורה ש" קבצן עובר את כל השולחנות בחצר של רחל, בשעה שעל השולחנות עומדות כר סות גדושות לא איש-שקו וטוטי-פרוטי, ואף צעירה לא תטרח לפתוח את ארנק, להושיט לו פרוטה. יודע אני כי הן עו- שות זאת מטעמים אידיאולוגיים. השנוורות מאוסה בעיניהן. אבל מדוע הן כל-כך עקביות ובעלות מצפון דחקא בעניין זה? יודע אני גם שחלק גדול, ואולי החלק המכריע, של הצבריות בורח מעבודות ומ- מקצועות הומאניטריים, כמו מקצוע העובי דות הסוציאליות, האחריות, וכדומה. (ה" ידוע, למשל, שבבית-החולים למצורעים ב" ירושלים משרתות אחיות משבדיה, הבאות הנה כמרחקים לספל במצורעים שלנו).

כל זה מוכיח עד כמה ברחה הבת ב" ישראל, זו המכנה עצמה צברית, מאותם איצרות שצברה למענה, דור אחר דור, האידיש מאמע.

התלמוד אימר במדוש רבא, כי "ארבע מידות נאמרו בנשים: גרגרניות, צייתניות, עצלניות וקנאיות". תמהני מניין הכיר החכם התלמודי שחי לפני כאלפיים שנה, את הצברית.

וזמנה להיות אשה, עולים מתהום הגשיות השרירים האחרונים של הגשיות, ומיפיעים בצורה לא-טבעית, בגלויים שאינם בהתאם לגילה. מיכאל אבידור עמד על צורת-הדיבור של הצברית, האומרת: "מהההההה באממממממ? או מה נשמעעעעע?" היא לא אמרה זאת כשהיתה בת 9, והיא בתחילה להגיד זאת כשהיא בת 19. אז היא שמה עליה את כל הפירכוס שהיא חסכה מעצמה במשך השנים. עכשיו כל זה בא בבת אחת, וממילא גם בהגזמה.

אז באה גם הראקציה. היא מפסיקה להתעניין בפוליטיקה. היא קוראת את ה" עתונות הנחשלת על נסיכים וחלומות. גם אין היא מוכנה עוד להשתתף בדאגות פרוטה. היא הופכת לאשת-ההרמון המודר-נית של רחוב דיוגנוף.

★ ★ ★

הדיירה בת העיירה

א"אפשיך להבין את הצברית מבלי לבחון היכן ואיך גדלה אמה, כי כל בת מושפעת במידה ניכרת מדמות האם. חלק ניכר מבין הצבריות הן בנות נשים יהודיות, שגדלו וחיו בעיירות הקטנות של מורח אירופה, וחלק ניכר שני הן בנות נשות-עיירה מצפון-אפריקה ותימן. יש הבדל עצום בין בת הכפר והעיירה לבין בת העיר והכרך.

בכפר לא היתה תופרת מעולה. הכל לבשו שמלות רחבות וחסרות-טעם, מבלי לראות בזה פגם. בכפר גם לא היתה התחרות רבה כל כך, וממילא לא היה צורך להתחרות בפירכוס. מספר הבנות ה" אים למספר הבנים, וכל בת יכלה לבטוח שהמצא בבוא היום את החתן שלה. ההיפוך הגמור הוא בבת הכרך. הצב" רית, בת האם העיירתית, כשהיא מגיעה לכרך או לתרבות הנשית של הכרך, היא כנופלת מאיגרא רמה לבירא עמיקתא, ואולי להיפך. ראשה ממחר להסתחרר עליה, והיא שוב עוברת מקיצוניות לקיצוניות, ממחרת למדוד לעצמה את חידושי האופנה הטרנים ביותר, את התסרוקות הנוערות ב" יותה. אין היא הופכת עלידי כך לליידי בת כרך, כי אם לדמות פורימית מנוחכת. לעתים אני שם לב באיזו הפרות יתרה משתמשת צברית בסכין ובמזלג ליד שולחן המסעדה ההורה. איך היא יושבת מגו- פחת כברויו ליד השולחן, מרימה כתף של ברוגו לעבר המלצר, גון פניה מתח" לך, מסמיק ומחזיר, מסמיק ומחזיר, וניכר עליה כי קשה לה לבלוע.

התוצאה שוב ברורה: הבושה והחוצפה מתחילות לשלוט בה בערבוביה. היא חשה רגש נחיתות וחוסר-בטחון בקרב גדולים וחוקים ממנה, ומגלה "הירות וחוצפה ב" מקום שנדמה לה כי הסובבים אותה חלשים וקטנים ממנה. לעומת האצילות האמיתית, היודעת להיות אדיבה ותקיפה כאחת, מגלה זו עצבנות שמופיעה בביטויים שר" גים. אך כולם רחוקים מגיוני גימס וחק.

★ ★ ★

מות האידשע מאמע

ולם ככל שאני מפליג בדברים, נדמה לי כי בכלל חוטאים אנו בכך שאנו

* ציור של מוריץ אופנחיים.

(המשך מעמוד 8)

נעשו כל מיני נסיונות לתקן את ה- מצב, אך לשהא לא היתה ברירה אלא ל- פטר את 120 הפועלים של מיפעל התאית. תיקון הטעות יעלה, לדעת מומחים, כמה מיליונים לירות.

יתכן שלפני שנים אחדות לא היה סכום זה מבהיל את הנהלת מיפעל הנייר. אך בשנתיים האחרונות גרמה שורת הכשלונות והביבויים להחמרה רצינית במצבו הכספי של המפעל. הוא החל משלם בשטרות ארוכיטוח, נזקק מדי פעם להלוואות חדר- שות, שילם מאות אלפי לירות בריבית. הוא אף היה קשור בתקרית בלתי-נעימה בבורסה התל-אביבית.

מנהל המפעל, רוברט ציון, השתדל לה- עמיד פנים כי הכל בסדר אצלו, וכי אין מפעלו נתון במשבר הרסני. לכן, כאשר התקרב מועד תשלום הדיחידנה, לפני שב- עה חודשים, שלח הודעה שיגרתית ליוזרי ועד הבורסה לגירות ערך בתל-אביב, ויג- פריד זאלהיימר, בה מסר כי חברתו תכריז על דיחידנה רבע-שנתית בסך 2.25 אגו- רות על כל לירה. כעבור זמן קצר הודיע ציון כי שינה את דעתו ואינו סבור ש- מצב החברה מרשה לשלם דיחידנה בשנת התקציב השוטפת. סך-הכל של דיחידנה זו: 270 אלף לירות — סכום פעוט, המ- שול לקש. אבל גם קש נראה כעוגן הצלה לטובע השוקע בערימה של קש.

בחוגי הבורסה רוחה הדעה כי, למעשה, לא התכוון ציון מלכתחילה לשלם דיחי- דנה, ושהודעתו לא היתה אלא תכסיס להעלאת שער המניות של המפעל בבורסה. זאלהיימר הנרגז הרים את הטלפון, הודיע לציון בחימה שפוכה: "לא נרשה לך לע- שות דברים כאלה אצלנו!" והמיפעל נאלץ בכל זאת לשלם את הדיחידנה.

★ ★ ★

צער ראשון בתיקון

לא היה זה המשבר האחרון. עם כל יום גברו הקשיים הכספיים. הושקעו אמנם 40 מיליון לירות בחברה, אך חלק ניכר מהון זה שכב כאבן שאין לה הופכין במיפעל התאית ובחומרי הגלם שהוכנו למיפעל זה. ואילו המכונה החדשה היקרה לא יכלה לייצר את סוגי הנייר שהיו מכ- ניסים רחחים גדולים.

גיוון מייזר, שראה את אגדתו התרודה הופכת באיטיות לחלום בלהות, ניסה למ- כור את המיפעל. אך איש לא היה מוכן להכניס דולאר בריא למיפעל חולה. לא היתה ברירה, איפוא, אלא לנסות תחילה להבריאו. הוא כינס את מועצת המנהלים, וזו החלה בודקת לראשונה את מצב ה- מיפעל לפרטי פרטי.

לפני כשבועיים חזר רוברט ו. ציון מחופי- שות השנתית בארצות-הברית. הוא הופיע בפני מועצת המנהלים, לשמוע מה הצעדים שהם מתכננים להבראת המיפעל. הם לא יכלו עדיין לומר לו מה יהיו כל הצעדים. אולם על צעד אחד הודיעו לו בו במקום: החלטה לפטר מתפקידו. איש שפטר מומחים כה רבים, נאלץ עתה להגיש את התפטרותו שלו.

הם גם סגו למיכה שוקן, ביקשו ממנו הצעה להבראת המיפעל. שוקן, המתכוון להקים מיפעל נייר משלו, שייצר אותם הסוגים הכדאיים שאין חדרה מסוגלת לייצר, נענה לבקשתם. הוא הגיש שורה של המ- לצות, שלדעתו עשויות להבריאו — במידת האפשר — את המיפעל.

הנהלה התלבטה אם לקבל את ההצעות. ביוזמים פנתה לשר האוצר בבקשה שילח לה ארבעה מיליון לירות לקונסולידציה של חובות דחוסים. שר האוצר, שזה עתה הטיל מילחה לקליטת עליה, התחמק מתשובה.

אספר להניח כי המנהלים ימצאו את המיליונים הדרושים להצלת מיפעלם משר- חוק מוחלט. אולם גם אז תמשך לעמוד השאלה: האם יצליח אי-פעם המיפעל ה- חודתי לייצר נייר באיכות ובמחירים של חו"ל. התשובה החדאת היא: לא. כי מעו- לם לא יוכל מיפעל זה להתחרות במיפעלי הענק של שוודיה, למשל, הממוקמים בקיר- בת יערות והמייצרים סוג אחד של נייר, בכמויות אדירות.

מתכנני המיפעל ידעו זאת. על כן טענתם הראשונה היא גם הטעות שתהיה בעוכרי מיפעלם גם בעתיד: הם לא היו צריכים לייצר נייר עתון וקראפט, למשל, כי אם להתרכז על סוגים עדינים יותר, סחור המוגנים. הם קנו את המכונות המאלצות אותם לייצר וחקא את סוגי הנייר הבלתי- משתלמים. לא רק להם, אלא גם לכלכלה הישראלית.

טעות זו אי-אפשר לתקן, פבלי מפרק את המיפעל הקיים ולהקים אחר במקומו.

המשקה הלאומי בישראל
מיץ פז

פז

המשקה הלאומי ברוסיה
וודקה

הפקידו ילדיכם
לכלי
בצמחים לילדים מוסמכות

שמואל
63557 טל

תוך זמן קצר
תואר לרקוד
בני-סבוי

חנה הנביא 38

לכל עקרות הבית
המשתמשות כסיר לחץ
"אלקטרו"

מהדגם הישן
ניתנת עתה האפשרות להת-
קין תמורת תשלום מינימלי.
— מ-ש-ח —
שטוח הבטחון הנוסף
שאינו נסחם לעולם.

ההתקנת
במשרד
"אלקטרו"

מ'א רח'
מזרחי א' 27
בשעות 18-19
למנה"צ

Electro

שינוי כתובת —

המינוי המסונה את כתבתו, מתבקש להו-
דיע על כך למחלקת המינויים שבועיים
מראש, כדי למנוע עיכובים במשלוח.

הסתגלה נאה לילדים

עקרות בית, אספו עטיפות סינטבון, הסבון ללא סבון להדחת כלים, לכביסה ולנקיון הבית. תמורת כל 6 עטיפות סינטבון (כפולות או רגילות) יקבלו ילדיכם ממחטה נאה וצבעונית מתוך הסיפור "החתול במג- פייס". שלחו את העטיפות למפיצי סינטבון, תל-אביב, רח' הגדוד העברי 28, ותקבלו את הממחטה בדואר.

סינטבון

כובס מנקה ומצחצח הכל יותר טוב

כשר תוצרת נקה תוצרת איכות

פרסום אי-קיי

ג'וקי ארקין עם הצברות האמריקניות
סתי מתחננים?

אנשים

פיוני לפאון

דויד בן-גוריון נזכר השבוע לפרוע לבתו גאולה בן-אליעזר חוב ישן עבור תעלול שעשתה לו לפני 38 שנה. סיפר ביג'י: "ב-1923 נאמתי בקולנוע עדן בתל-אביב על מסעי ברוסיה. האלם היה כה מלא עד שראיתי אפילו את גליסקין, עורך הארץ, עומד בחוף. התחלתי להרצות דברים רציניים, כבדים, לפתע כל הקהל סורק בצחוק רם. חשבת: אולי אמרתי דברים טפשיים, ואולי משתו לי בסדר בלבד... מסתבר שגאולה, בתי בת ה-5, עמדה מאחורי וחיכתה בלי כושה את תנור עות ידי בשעת דיבורי. העינש של האב לבתו — תוך כדי סיפור גילה את גילה המדויק... השופט המחוזי הר"ר יוסף לאב, לא יכול היה להתאפק בשעת שיחק הכדורגל בין נבחרות ישראל ואי-טליה, ירד ממושביו ביציע, סילק בתוקף סמכותו כשופט את השוטרים שניסו ל-עצרו ועלה על המגרש, שם נעמד על הקו החיצון ובטעמלה קטנה צילם את הנעשה במגרש... בשורה מחרידה החזיר זה השבוע את עורך-היום החיפאי יעקב שרומון מחופשתו בחו"ל. היתה זו הודיעה שבתו הצעירה, גילה, שמה קץ לחייה, גילה, אחות לפי מקצועה, חזרה לא מומן מאר-צות-הברית, גילתה כי הרופא הצעיר אותו איבה התאהב בינתיים באשה אחרת. היא החליטה כי אינה מוכנה לחיות בלעדיו... לראובן קריין, המורה-הסופר ממושב מולדת, קמו לאחרונה כמה מעריצים במר-שבת האמינים בתל-אביב. אחת מהן, גילה ארמגור, התאהבה עד כדי כך בספרו אחות קטנה (המתאר את לבטי ההתבגרות

פסוק השבוע

- לוי אשכול, המיועד להרכבת הממשלה, על המשא ומתן הקואליציוני: "הכל מסתובב כמו ברולטה ואיני יודע אישה ייעצר הכדור."
- העיתונאי שבתאי טבת, על דויד בן-גוריון: "בן-גוריון מצוין לדירי התגלמות נדירה של כח הכרעה לאומי וממלכתי, אשר מבחינות מסוימות הוא קיים אצלנו כתופעות מתופעות הטבע. כשם שאי-אפשר לעצור את הגשם בויכוחים והצבעות, או כשם שאי-אפשר להעביר את האביב בהקשה על פחים, כך אי-אפשר לעצור את בן-גוריון מהדור שלנו."
- ראש ממשלת המעבר דויד בן-גוריון: "משטר של דיקטטורה נעשה רק על-ידי פולחן האישיות."
- פנחס רוזן, שר המשפטים, בהודיעו על כוונתו לפרוש מהממשלה: "כשאיהיה חבר כנסת בלבד אלחם להעלאת משכורתם של שרי הממשלה. הם ביישנים מדי מכדי לתבוע העלאה זו."
- הר"ר חיים גבריהו, יושב-ראש החברה לחקר המקרא: "התנ"ך זה לא כדורגל, לכן לא יכולים להיות בו חובבנים ומקצוענים."
- חיים גורין, על תוצאות שיחק הכדורגל נגד איטליה: "הרומאים גברו עלינו, אבל נוכל להתנחם כי אני נתנו את התנ"ך לעולם."
- רב אילון צבי צור, באותו נושא: "עם הרוח התקופתית של הבחורים שלנו אפשר לכבוש הרבה — ולא רק שפרים!"

התקווה

בפון, שוער וקפטן ה-נבחרת האיסלקית, מו-ציא כדור ראשון משמרו, להפתעת הכל.

החלום נמשך בדיוק 25 דקות. במשך 25 דקות אלה, דמו 40 אלף הצופים שבאיצטדיון רמת-גן, לאביונים ש-הולבשו בבגדי מלכים, לבני פרובינציה נר-דחת שזכו לפתע לסיור חטוף במטרופ-לין, לקבצנים שניתן להם להסב אל שולחן מעדנים. סיפורים מעין אלה מתרחשים רק באג-דוה, ולעולם אין השומעים יודעים אם היו מוכנים להיות במקומם של המלכים ליום אחד. האם כדאי להתעלות לשעה קלה ל-מרומים, כדי להמשיך ולהיות אחר-כך עם

הקהל

מטען החחיות של אותם רגעים? או שמא מוטב לא לטעום כלל מהבלתי ניתן ל-השגה?

כפך אם אותם ה-40 אלף, שעברו השבוע חחיה זו על גופם, ידעו את התשובה. במשך 25 הדקות, שזלפו מאז הבקיע הקיצוני השמאלי של נבחרת הכדורגל של ישראל, ראובן יאנג, את השער השני לזכות ישראל במשחק נגד נבחרת אי-טליה, ועד לדקה בה הבקיע לויאקונו את השער הראשון לזכות נבחרת איטליה מ-מכת 11 מטר, נתקפו אותם צופים בבול-האמין כי יתרחש, אירע במציאות מול עיניהם.

נבחרת ישראל היבילה בתוצאה של 0:2 במשחק נגד הנבחרת האיסלקית. איש לא יכול היה לעצור זאת בליבו בשקט. הנצי-חון היה נצחון של כל אחד מהצופים באופן אישי, וכל אחד מהם קסץ מתוך צורו, צרח במלוא גרונו, נישק וחייב את

חודורוב נפגע

בהתנגשות עם אנטוני-ני, נראה חודורוב שוכב הסוס על הארץ.

להופיע בסרט מוסיקאלי גרמני. היא גם עומדת לערוך בטלביזיה השווייצית תוכנית של חצי שעה על סיפור חייה. בתוכנית, בה תדגים באמצעות שירים את הקאריירה שלה, ילח אותה מקהלה ולהקת ריקודים... הד"ר משה פאנו, בעלה של עדי-זה פאנו שנידונה למאסר עולם על רצח פולה אליעז, לא היה מוכן להמשיך להיות נשוי לאשה היושבת בכלא. השבוע החלה להתברר תביעתו לגירושין. פרקליטה של עליזה, עורך-הדין אלישע שינבויס, הודיע שעליזה תסכים לגט, בתנאי שהבעל יחזיר לה את הרירה, את בגדיה ואת הכסף ש-הביאה לו כנדוניה.

★ ★ ★

עזאם הזועם

בעוד שיריו של הזמר המצרי בוב (יא מוסטאפה) עזאם מושמעים כמעט בכל בית בישראל, מושרים ברחובות וב-רדיו, החליט הזמר, שיש טוענים כי מצאו מנצרת, להילחם בציניות בצורה מקורית. היה זה לפני שבוע, כאשר ערך סניף ויצ"ו בברמניה הצגת-ככורה חגיגית של הסרט אקסודוס באולם המסואר במינכן. בין ה-נוכחים, ששילמו 25 לירות עבור כרטיס, היה גם שר החקלאות של בחרייה, ד"ר אלחיס הונהמר, אנשי הקהילה היהודית והנספח התרבותי שליד משלחת ישראל בגרמניה, חיים שורט. לפתע, כשנדלקו האורות באולם להפסקה, התפרץ אל הבמה זמר הג'ז בוב עזאם, מלחה בתריסר נגנים ערביים. הם עלו על הבמה, הסתורו בשו-רה ופתחו במנגינות ג'ז מטרופות. הופע-תם לא היתה כלולה בתכנית וקהל הצופים הנסער ניסה להורידם בכוח. המהומה נמי-שכה כתצי שעה וחלק מהא רחים הנכבדים עזב את המקום. רק אז הופיעה המשטרה וגברה את תזמורתו של בוב עזאם החוצה... הפנטומימאי הישראלי ג'וקי ארקין מופיע עתה כאחד הכוכבים הראשיים של המיוסיקל האמריקאני-יהודי החדש "חלב ודבש". עלילת המיוסיקל מתרחשת בישר-אל, שם עורכת קבוצה של אלמנות יהודיות מאמריקה תיור מרשים. אחת התיירות, כר-כבת ההקה מולי פיקון, המכונה בשם "הלן הייס של התיאטרון היהודי", מחפשת בעל בעוד הברותיה מתאהבות בנגד ומח-ליטות להתיישב שם. המיוסיקל הגדוש ב-שירים וריקודים כונה בפי המבקרים "קר-מדיה מ-סיקלית סינטיטי", ואילו ג'וקי עצמו זכה לשבחים די רציניים. אליוט גורסון, המבקר התיאטרלי החשוב ביותר של בוסטון, כתב עליו: "למרות שהחומר שלו עלוב ולמרות שאינו מתבלט משום שהוא חסר הדרכה, ג'וקי ארקין הוא אהוד... אגב, גילה ארקין, אחת ה-גילי-ג'וקי, מי שהיתה נערת זוהר ישראלית וכיום אשתו של תעשיין צרפתי במרסיל, לדה לפני שבוע בת... ערב משחק ה-כדורגל בין נבחרות ישראל ואיטליה, ערכו האמנים שייקה אופיר, אורי זוהר ואריק איינשטיין הופעה בפני שחקני הנבחרת הישראלית, כשהם מציגים חומר שאולתר במקום. שייקה אורי חיקה את אברהם הרצפלד נואם על כדורגל ואת חרת הלאומית הפצוע אהרון אמר. עתה על-ידי ההתאחדות לכדורגל לאמר הפצוע... גם אייבי נתן התגייס לעזרת ה-כדורגל הישראלי. אחרי ששמע כי כמה מכדורגלני הנבחרת מתלבטים במציאת עבר-דה קבועה, הציע להתאחדות הכדורגל ל-העסיק במסעדתו, קליפורניה, שחקן נבחרת-מבורת משכורת של 250 ל"ל לחודש ואוכל. השחקן ישוחרר מעבודתו לאימונים ומשחקים. המועמד לקבלת התפקיד: גדי-עזן טיש... בינתיים חוזרים האמנים לאזור המוללות. אורי זוהר, שחקן הקא-מר, אורי לוי והאמרגן אברהם (פשי-גיל) רשא, הקימו חברה שתהיה בעלת מוללה חדשה שתפתח ברחוב דיונוגוף פי-נת רחוב בריכוכא. שלושם יספקו במז-ללה זו את המון ללקוחות, כשהם לבו-שים בתלבושות מיוחדות. מה יכרו שם? את זה עדין שומרים בסוד... אחד מידיו של מאמן הכדורגל אלי פוקס לא יכול היה לשמור לעצמו את התפעלו-תו מאשתו היפהפיה של אלי, בריכה פוקס, הצהיר בפני אלי שהיא דומה דמיון מפליא לכוכבת הקולנוע קים נויבק. במיקרה שפע מחמאה זו יעקב שרומון יהודע, הסתער על האיש והיכה אותו כמה מכות נאמנות. רק לאחר מכן הסביר שולמן את סיבת התרגשותו: "איי הוא מעין להט-פיל את ברכה ולומר שהיא דומה לקים גובק?"

כדור בראש סטלמן

הדקה ה-15. נהרי בעט כדור מפנית הקרן. הנראה נוחת על ראשו של נחום סטלמן, בשלפניו שלושה מגינים איטלקיים והשוער. הכדור חדר לפינה השמאלית העליונה של השער.

השחקנים ולא המאמן. היה זה הקהל ש' הפסיד את המשחק. הרגע הקריטי הגיע בדקה ה-53 של המשחק. החלום היה אז בשיאו. כדורגלני ישראל עדיין הצליחו להחזיק ביתרון של 0:2. הם לא היו צריכים להבקיע עוד שערים. רק להחזיק מעמד עוד 37 דקות. או התרחש הכל במהירות הבזק. עומר סיבורי, הנבון והמסוכן שבחלוצי הנבחרת האיטלקית, החליט לקחת את הסיכון. אחרי שראה שלא ניתן לו לבעוט אל השער, לקח את הכדור בין רגליו והתספר לחבט

הסובבים אותו כשבעיניו דמעות של שמחה. לא היתה זאת שמחת הרגע בלבד, אלא שמחת העתיד. מה ששילהב את רבבות ה' צופים לא היתה רק העובדה, שחיובי הכדורגל הצנועים של ישראל הצליחו ב' רגעים אלה לגבור על כוכביה המקצועיים של איטליה. המשלהב במצב זה היו הח' לומות שנילוו אליו: כותרות שמנות בעתו' ני העולם על סנסציה נוספת שעוררה יש' ראלו: הרכנת ראש של כל איטלקי בכל מיקרה שיפגוש בישראל; אפשרות תיאור' רטית לנצח בסיכוב שני, ואם לא אז

נכונע לאיטליה

ה-16. יכול היה לקרות רק אחד מהשתיים: או שהיו מניחים לו לפרוץ ואז היה מבי' קיע שער, או שהיו מכשילים אותו. האפי' שרות השניה היא שאירעה. השופט פסק מכת עונש מ-11 מטרים שהפכה מיד לשער. כאן התרחשה הטרגדיה. היתרון עדיין היה בצד הישראלי 1:2. אבל ברגע זה התמוטטו כולם. התמוטטו הכדורגלנים הי' ישראלים שעל המגרש ומה שיותר גרוע — הקהל שישב ביציעים. זאת היתה התמוט' טות פסיכולוגית, לא גופנית. התמוטטות הגופנית באה רק אחר-כך. החלום היפה נפגם במקצת. אבל במקום לאחוז גם בחלק שנשאר, הניחו לו כולם להתנוף. כולם הרגישו במשבר. ברגע זה צריך היה האיציטיון להפוך להר געש אנושי. הוא היה צריך לסעור משאבות עידוד בלתי פוסקות, מקריאות קצובות, משירה. רבבות הצופים היו צריכים להי' אזו בצפורניהם בתקווה שעוד נותרה ול- הילחם עליה.

במשחק שלישי, השתתפות במשחקי גביע העולם בצ'לי... ועוד ועוד. כמו אותו דייג עני באגדה, שלא ירע מה לבקש מדג הזהב, שהבטיח למלא את שלוש משאלות ליבו הנשגבות ביותר, כך לא ידעו רבבות הצופים ואיתם מאות האל' פים שעקבו אחרי שידור המשחק ברדיו, מה לעשות בוכיה הבלתי צפויה שנפלה בחלקם. ובדיוק כמו אותו דייג לא זכו ככלום, משום שלא ידעו מה לבקש.

★ ★ ★
כמו בבית-קברות
א' אפשר לביא בטענות אל שחקני הנבחרת. הם ביצעו את מה שלא ניתן לבצע. וויאם נשמטה הזכיה מידם והסתיימה במפלה בתוצאה 2:4. לא הם אשמים בכך. גם לא המאמן גיולה מאנזי. אלה נתנו את כל מה שיכלו לתת בתנאים אלה ובנסיבות אלה. מי שהפסיד את המשחק לאיטליה לא היו

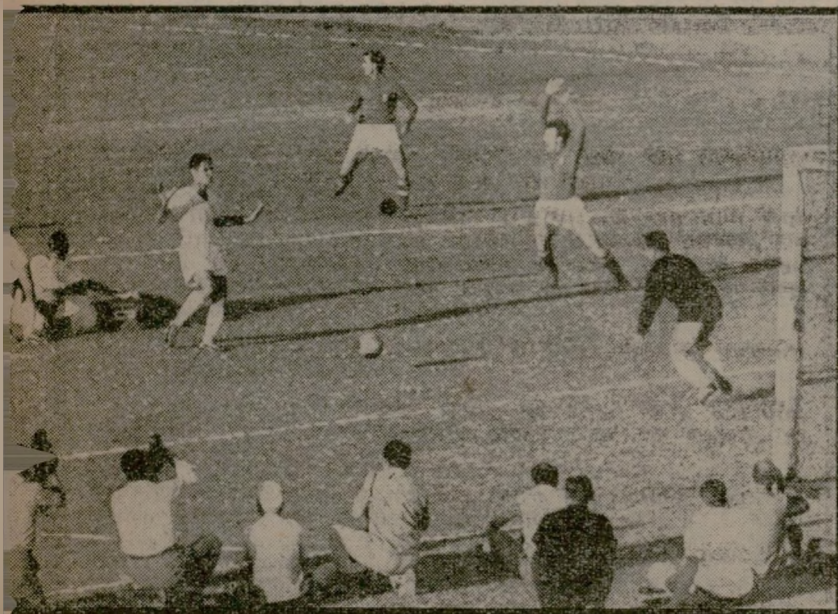

חודורוב מול מול ונסים

יעקב חודורוב לפני החלוץ המרכזי של האיטלקים, ג'וזפה אלטפיני, כש' המגינים הישראליים מפגרים אחריו. רגע דרמתי זה הסתיים בנט — אלטפיני החטיא.

היה זה הקהל שהפסיד את המשחק. זה לא היה מוכרח לקרות, וספק אם זה היה קורה לנבחרות אחרות שבערפן קהל אחר. אבל כשקרה הדבר היא היה טבעי בהחלט. קהל ללא מסורת של השתתפות בקרב, קהל הרחוק מרוח הספורט של המשחק, קהל שלא חונך לחיות את הספורט ועם הספורט, לא יכו להיות להתנהג אחרת. לקהל מעין זה אפילו נבחרת לחצי משחק, כמו הנבחרת הישראלית, היא מותרות שאין הוא ראוי להן.

תחת זאת הפך האיציטיון לבית-קברות. החולים השלימו עם המות, לא התאמצו בלצוע את הגלילה שתרפאם, שקט ותדהמה פשטו באיציטיון. הראשים הורכנו, וגם הצופים הפאנטיים ביותר שתקו כמו דגים. היה זה רק טבעי שבמצב זה תישבר לחלוטין דוח הלחימה של הכדורגלנים הי' ישראלים, יבראוּתם את העורך שנכנע יכנעו גם הם. המוראל ירד עד לאפס והעיפיות שהיתה קיימת גם קודם, אך לא הורגשה, זרמה אל תוך רגליהם וגופם.

תחילת הסוך

הדקה ה-55. במשחק, שסיימה את המיפנה הדרמתי. עד רגע זה הובילה ישראל ביתרון 0:2. המקשור האיטלקי עומר סיבורי (שוכב, חוצצה מספר 10), הוכשל ברחבת ה-16, והשופט פסק מכת' 11 נגד ישראל.

הפנדל

המקשור הימני האיטלקי פרנציסקו ליואקונו בוטע (קיצוני משמאל) את מכת היד מטר, חודורוב נראה מזוקן, אולם חודורוב כבר בפנים. ברגע זה התמוטטה הנבחרת הישראלית, איבדה את היתרון שרכש, וספגה עוד שלושה שערים.

הסיפור שבירמניה כולה מצפה לו - מתכנסם כאן לראשונה „שיכרתי את כולם“

מאת

סידני סטנלי

ב אחת הישיבות של ועדת החקירה של השופט לינסקי, שהוקמה בלונדון בסוף 1948 כדי לחקור פרשות מסוקסקות בהן היו קשורים שרי ממשלת המיכור של אז, נחקר שר הדואר יו דולטון. כאשר הכחיש כי היה ידיד אישי שלי, שאל אותו היועץ המשפטי סיר הארטלי שוקרוס: „אם כך, מדוע היית פונה במכתבך אל מס סטנלי בכינוי „סטן“? תשובתו של דולטון: „אני התכחשתי כמובן לומר סטנלי, אבל הכתבנית לא שמעה אותי טוב.“ כאשר הגעתי לישראל בשנת 1949, היה מעשי הראשון שליחת מברק ליועץ המשפטי שוקרוס. זכרתי כיצד התבטא פעם אחד מחברי הפרלמנט הבריטי, כשהשעי רוריה הייתה גלים בכל בריטניה: „הדרך הטובה ביותר היא לקחת את סטנלי הזה, לשם אותו באירון ולזרוק אותו בחרשה.“ לכן כתבתי במברקי לשוקרוס כך: „אנא, הודע לחברי הפרלמנט הנכבדים שבמקום להוריד אותי בחרשה, הביא אותי למסוס לחיפה. אני מזמין אותך לבוא לי כאן כאורחי, כדי שתוכל לראות מה פירוש של הציונות שאתה כל כך נגדה.“ על המברק התחמתי: „סטן“ והוספתי הערת שוליים: „סליחה, התכחשתי לחתום סטנלי אבל הכתבנית לא שמעה אותי טוב.“

כי כל אלה, שבתקופת חקירת לינסקי ניסו לכסור בעובדת היומם ידיו - וזה כלל את שרי הממשלה ואישי המדינה - היו בעצם, ידידי הטובים ביותר. באותה תקופה הייתי בשיא הצלחתי. גרתי אז בבית הגדול ביותר בבריטניה, האולד פור האוס, בית בן ארבע חדרים בפארק לין בלונדון. שם היו לי 17 חדרים עם 26 סלופונים. אגב, זמן קצר אחרי שנכנסתי לגור בבית זה קיבלתי הודעה מהחברה הציבורית שהחזיקה בו, כי עלי לפנות את הדירה. הסיבה הייתה שאף יהודי לפני לא התגורר שם, ואני קבעתי מזווה בפתח פתחתי את הבעיה בצורה פשוטה. התייענתי מי הם בעלי המניות של החברה שהחזיקה בבנין. תוך זמן קצר רכשתי

סידני סטנלי, מי שהיה בזמנו אחד מאילי העסקים של בריטניה, נאלץ לעזוב את מולדתו ולברוח לישראל אל לפני 12 שנה, אחרי שעמד במרכז השערוריה שהתעוררה סביב השחיתות בממשלת הלייבור של

אצל כולם אופציות לרכישת המניות שלהם, במחירים שעלו על שתיים האמיתי. אחרי שהיו לי כל האופציות ביד יכולתי לכתוב להנהלת החברה, בתשובה לדרישתה שאני אפנה את הבית, מכתב בו תבעתי אני שהנהלה חפזה את משרדיה מהבית.

השר וכוכבת הקולנוע

שם מה היתה דרושה לי דירה גדולה כזו לשם מה רוחטה בריהוט היקר והמפואר ביותר? מדוע הייתי זקוק לצבא של 17 משרתים שישרתו את אורחתי? הסיבה היתה פשוטה: שם אירחתי כמעט מדי יום את כל ממשלת הלייבור, כמו את אישי המפלגות האחרות והמיליונרים היחידים שלי. באחד הימים ראו אותי מוריד ביד את אותו ראש הקבינט דולטון אל מכוניתו שחנתה ליד הבית. בחקירה שאל אותי שוקרוס: „האם זו היתה אמת ומדוע עשיתי זאת? עניתי לו אז: „בתור פרקליט פיקח לא היית צריך לשאול את השאלה הזאת.“ מובן שהשפט לינסקי התייחס עלי ודרש ממני לענות על השאלה. אז אמרתי: „הורדתי את דולטון מפני ש הוא לא היה מסוגל ללכת לבדו. הוא היה שיכור.“

כמעט כולם היו שיכורים. עבורי זה היה דווקא טוב, שידידי השרים היו שרי כורים. לכן הרביתי להשקות אותם. כי בהיותם שתויים לא ידעו על מה הם חותמים ומה הם מבטיחים.

גיון בלשר, שר המסחר בממשלת הלייבור, שהיה דייר קבוע בדירתו, היה זקוק לי מסיבות אחרות. בכל פעם שהיה רוצה לצאת לביקור מבלי שאשתו - לולו היה שמה - תדע על כך, היה אומר שהוא יוצא למעוני שבמנצ'סטר, שם היו לי חני יות כלבו. וכשאשתו היתה מטלפנת אלי לבקש אישור, מובן שהייתי אומר לה שהוא נצא אצלי במנצ'סטר. כשאשתו בלשר חיזר אחרי כוכבת הקולנוע הידועה, בא לבקש ממני הלאה גדולה. כעבור שבוע כבר לא נותר לו מאומה מן ההלאה.

מסיבה אצל המנכ"ל

כ די להבהיר איוה מעמד היה לי בבריטניה, אני רוצה לספר אפיוודת קטנה. הייתי במסיבת'גן אצל המלך ג'ורג' החמישי, בשנת 1948. כל אחד מהמוזמנים היה צריך לעבור לפני המלך ולהתחלת לו קידה. צעדתי אז יד ביד עם ראש הממשלה קלמנט אטלי. ואז קרה דבר שהפך לבדיחת אותה מסיבת'גן. ליד המלך ניצב כמו תמיד, הלורד צ'מברליין יוצעו. המלך ג'ורג' פנה אליו ושאל אותו: „מי האדון ההולך עם סטנלי?“

למעמד זה הגעתי עוד שנים רבות קודם לכן, בתקופת המלחמה. ב-1939 הזמין אותי לורד מרקוס מילטון, שהיה שר התי-צור, לשמש לו כיועץ וכעוזר, בשכר של חמשה שילינג לשנה. אגב, באותן שנים עבד במחיצתי, כמזכיר הייצור של לורד חלטון, הרולד מקמילן, כיום ראש ממשלת בריטניה.

אותה תקופה התקשתה הממשלה לספק את צרכי ההלבשה לצבאות הבריטיים ואני הוא שדאגתי לכך, שלחיללים הבריטיים היו בשנות המלחמה בסלדוסים ושיגלים ושאר צרכי לבוש.

כשעלתה מפלגת הלייבור לשלטון, היתה נתונה במצוקה כספית קשה. הודות לעזרתי ותחכמי, הצליחה אז הממשלה לקבל הלאה בתוך ארבע מיליון לירות שטרלינג, בדולארים, מארצות הברית.

מסיבה זו מובן מדוע היו מעוניינים שרי הממשלה בידידותי. אני הייתי מעוניין בין ידידותם לא למטרות כבוד בלבד - זה לא היה חסר לי - אלא כדי שאוכל לעזור לידידי המיליונרים ולי עצמי, ולהשפיע על הממשלה להסתייג מפסל בדרים בלתי נעימים. בסיכום חקירת לינסקי קבע השופט שאני מילאתי בפרשה תפקיד של איש קשר. זו הגדרה קצת מוטעית.

אז. הפרשה, שהתבררה בפני ועדת חקירה מיוחדת בראשותו של השופט לינסקי, נשארה עדיין סתומה כנקודות רבות. בעמוד זה מתפרסם לראשונה הפרק הראשון מסיפורו של סטנלי, שבחר לשתוק עד כה.

מסחר גיון בלשר, שבסמכותו היתה הוצאת הרשינות. באחת הארוחות שערך לכבודי מנהל הבנק אוק אינגלינג, בה נכחו שרים רבים, ביקשתי ממר בלשר לפגוש את מר חלפסון. הוא כמובן נעתר לבקשתי, ואני הפגשתי אותו בדירתו. אחר כך הזמין אותו חלפסון לארוחות לדירתו. מאז פגש חלפסון את בלשר פעמיים בשבוע בדירתו. הודעתי לשר בלשר שהוא מוכרח להשיג עבור חלפסון את הרשינות שהוא רוצה, והוא עשה זאת.

לא עבר זמן רב ומר חלפסון התקשה בקבלת מטבע זר בדולארים, בתקופה בה היה מחסור חמור במטבע זה. קישרתי בין חלפסון לבין שר האוצר סטפורד קריפט, והוא קיבל את המטבע הזה שרצה.

שיכור בפרלמנט

שר המסחר גיון בלשר היה בחור חביב, אבל יותר מדי תמים וטוב לב - מה שגרם לכך שאנשים רבים ניצלו אותו. אבל יום אחד כמעט הגיע הקץ. היה זה אחרי שאחד מחברי הפרלמנט מסייע השמרנים הגיש שאילתא בי בית הנבחרים, בקשר למשרד המסחר.

איוווק חלפסון

בינו לבין השר: איש קשר ידידותי

גיון בלשר עלה על הדוכן בבית הנבחרים ורק התחיל להקריא את תשובתו, צנח במקום. הוא היה שיכור כלוט. הוציאו אותו ואטלי עצמו הקריא את התשובה במקומו. בעקבות מאורע זה הודיע אטלי לבלשר שהוא מפטר אותו מהממשלה. בלשר בא כמובן מיד אלי. חשבתי מה יש לעשות כדי להצילו, כיוון שהייתי זקוק לו בממשלה, שכן הוא שסיפק והוציא עבורי את כל הרשינות שרציתי. טלפנתי לגיבסון וביקשתי שיעביר במהירות הודעה נאמר שבגלל מחלתו הסתאומית מבטל מר בלשר את כל הראיונות שקבע למחר השבוע הקרוב.

אחר כך טלפנתי למנהל בית החולים, מידידי, וביקשתי ממנו באופן דחוף מיטה עבור מר בלשר. ברור שבבית החולים לא מצאו שום דבר אצל בלשר. אבל מכיוון שהיו צריכים למצוא משהו עקרו לו שיניים ועשו לו שיניים תותבות. ובאותה תקופה בה שכב בלשר בבית החולים יצא עמי לבלות במרוצים ובמועדוני לילה.

כאשר עזב בלשר את בית החולים, כעבור חמישה שבועות, החזיר אותו קלמנט אטלי לממשלתו. שהרי אי אפשר לפטר שר מפני שחלה. אולם הוא דרש מספר דבר אחד: שיפסקו לשתות ויסקי. מאותו יום הפסק גיון בלשר לשתות ויסקי בדירתו, והחל שותה שם רק שרי.

הייתי אמנם איש קשר, אבל רק עבור שני אנשים, שני מיליונרים הנמנים היום על עשירי בריטניה - אייווק חלפסון הי מיליונר הידוע גם בישראל, והרי שרמן, מי שעמד בראש השרטון פוטס - מפעל גיחשי הכדורגל הגדול ביותר בבריטניה. עד כה לא נקבתי בשמותיהם של שני אדונים נכבדים אלה. שמותיהם הוזכרו בחקירה לא פעם, אולם אני אף פעם לא הודיתי ולא הצליחו להוציא ממני שאני הייתי איש הקשר שלהם.

כיצד הגעתי לכך? לשם כך יש לחזור כמה שנים אחורה.

פניה לשר האוצר

ב שנת 1926 הייתי מקבל שטרות לפרעון בלונדון תמורת 12%. עבדתי אז עם אנשי עסקים גדולים וחברות מסחר. בין אלה שעבורם עשיתי דיסקונט לי שטרות היה אדם אחד בשם ג'ארבס, שר שניה את שמו לג'יקובס. אדם זה לא יכול היה לשלם את השטרות שלו בזמן ואני לחצתי עליו שישלם את המגיע. או בא אלי אייווק חלפסון, שהיו לו אז כמה חנויות כלבו בהן עסק במכירה בתש-

לומים, וערב לי שהשטר של ג'ארבס ישר לם כעבור חודש. שאלתי אותו: „מאין לך הבטחון שבעוד חודש יהיה לו לשלם?“ או ענה לי חלפסון: „תוך חודש יתרחש משהו בביתו של ג'ארבס ואתה תקבל את הכסף.“ ואמנם כך היה. משהו התרחש בביתו של ג'ארבס שהיה לו בית חרושת לי חליפות ובגדים בבוסט אנד של לונדון, ואני קיבלתי את הכסף. במשך שנים רבות לא ראיתי את חלפסון. בפרק המלחמה, התעוררה סערה כש חלפסון מסר לעתונות שהוא מרוויח אלף שטרלינג לשנה. העתונים התמרמרו על כך, בטענה שהחיללים השוקעים בבוץ בי צרפת עושים זאת תמורת שכר חיללים עלוב. עשיתי אז כמיטב יכולתי להשקיע את הסערה שקמה. ב-1946 בא אלי לואי ג'ארבס, בשליחות חלפסון, על מנת שאעזור לו לרכוש מספר חנויות כלבו בנמסות, וכדי שאעזור לו להשיג לחלפסון רשינות שהוצאו אז בי בקושי. אנגליה היתה אז בתקופה של אחרי המלחמה, שרר בה משטר של צנע ופיקוח חמור ורשינות הוצאו רק לדברים חיוניים. הוא היה זקוק לרשינות לחומרי בניין ומעלות עבור הבנינים הרצוה לבנות להרחבת עסקיו, וכן רשינות להשגת סחרי רה לחנויותיו. כדי לקבל את הרשינות ביתר קלות רצה חלפסון להכיר ולהתידד עם שר ה-

תוצרת יצהר - סומר

תיירים ומטיילים בחיפה והצפון

מחלקת התיירות והטיולים

"אגד-תיור"

ב ח י פ ה

שמחה להודיע, כי החל
מיום שלישי 17.10.61
עברו שירותי המחלקה
למשרדם החדש בחיפה
רחוב נורדאו 4

ב"אגד תיור"

טיולים עממיים בכל הארץ
טיולים מיוחדים בחזמנה
נסיעות מיוחדות בחזמנה

לפרטים והרשמה לפנות:

נושרד "אגד-תיור"

רח' נורדאו 4 חיפה
טלפון מס. 68888

לשרותכם

אגד
לתיירות

פיאר בראסאר ב"קאנדיד"
היטלר מול דליה לביא

קולנוע

ישראל

ובר פילי קטן

לא בכל יום זוכה המועצה לביקורת סרטים למחמאות. אם בכל זאת הגיעו לה שבחים השבוע, היה זה בשל החלטה לאסור להצגה בארץ סרט אמריקאי בשם מיבצע אייכמן. יבואני הסרט, שסברו כי ההחלטה שרירותית, הציגוה בפני העתיר נאם. אולם המקום היחיד בו צריכים להציג את הסרט הוא בתא הכלא של אדולף אייכמן עצמו. עונש זה מגיע לו. הסרט, המתיימר להציג את פעולותיו של אייכמן בזמן המלחמה ואת פרשת חטיפתו, אינו אלא גיבוב של עובדות ורמיון, נסיון להפוך את השואה למלח דראמה. אייכמן עצמו מוצג בסרט בסך הכל כנבל פילי קטן בעל סמכויות עצומות, האדם היחיד עליו מוטלת כל האחריות לזווערות הנאצים.

סרטים

הלבירינט

אונטורה (פאר, תל-אביב; איטליה) פירושה, באיטלקית, הרפתקה. אולם סרטי של מיכלאנג'לו אנטוניוני, הכוכב החדש בשמי הקולנוע האיטלקי, הוא סרט על הרפתקה בה לא קורה שום דבר כמעט. זהו סרט חסר-עלילה, ויחד עם זאת בעל העלילה המסעירה והמקורית ביותר. סרט ללא מוסר-השכל, ועם זאת בעל משמעות עמוקה ויסודית. סרט שהאירועים בו מתמשים ללא סוף, מסתבכים שלא לצורך, אינם מתחילים ואינם נגמרים בשום מקום. כי ההרפתקה בה מטפל סרטו של אנטוניוני היא ההרפתקה הנצחית — החיים עצמם. כמוהם גם היא בלתי מובנת, אך ברורה.

כדי למנוע אייבהנות: צופה הקולנוע הרגיל לשפת הקולנוע השיגרתי עלול לחזות בסרט זה כשהוא חסר סבלנות, נבוך ומשועמם, כמו צבר המקשיב לשיחה ארוכה ביפאנית. אבל ברצונו יתפוס את הניבים הראשונים, את סגנון המיוחד והמקורי של אנטוניוני, יבין שעל הבד אין מציגים לפניו הפעם סיפור שנועד להסיח את דעתו, לבדרו או אפילו להכריחו ל"חשוב בכיוון מסוים. כי נושא הסרט הוא הפעם חיי שלו, באותה מידה כמו חיי של מישהו אחר.

הרדיפה היא בריחה. חבורה על-זה, אך בעצם משועממת, יוצאת להפלגה חסרת-מטרה — להתרחץ במקום מסוים בים הגדול. הם מקווים למסע תענוגות אך למעשה הופך המסע לסיוט. כל אחד מאנשי החבורה נושא מטען ערכים ומושגים שהלבישה עליו החברה: מוסר ואחריות, כבוד ונימוס, נאמנות ואהבה. אך רק כשהוא מפליג בים, מתברר שכל הערכים והמושגים האלה הם מלים גבוהות, ריקות מתוכן.

ארכיטקט כשרוני (גבריאל פרנטי) יוצא למסע בחברת אשתו, בתו של קבלן (לאה מסרי), הנעלמת בשעת שהייתם באי דרומי ליד סיציליה. פרנטי, כמו שאר אנשי היחידה, מתחיל בחיפוש אחריות. אולם תוך כדי כך הופך החיפוש עצמו למטרה, יותר מאשר מציאת הנעלמת. במהלך החיפוש אחריותו, מתאהב פרנטי בחברתה הנאמנה והמסורה (מוניקה ויטי). מרגע זה הופכת הרדיפה אחרי הנעלמת, לבריחה. אנטוניוני אינו מבקר את החיים, את החברה או את האנשים. הוא רק רוצה

הטוב כעורמות?

קאנדיד (ירון, תל-אביב; צרפת) היא אחת היצירות הפילוסופיות המעולות של חלטי. זוהי יצירה בה הוא עוסק בבעיות החשובות ביותר של האנושות, הקובעות את גורל חיו של האדם: הפוליטיקה, הדת והמוסר. מכעו של קאנדיד — בלוית מורו פאנגלוס, סמל האופטימיות האנושית — בחיפושיו אחרי אהובתו קוניגונדה, איפשרו לחלטי לשלוח את חיצו ביקורתו בכל המוסדות המקודשים של החברה, ולהציגם בגיחוכם ובאיחולתם. יצירתו של חלטי, שנכתבה לפני 210 שנים, נשארה אקטואלית גם כיום. אלא שבסרט חולף קאנדיד המודרני (ואן-פייר קאסאל) בחיפושיו אחרי קוניגונדה (דליה לביא), על פני מאורעות 20 השנים האחרונות — ממלחמת העולם השנייה, דרך הודו-סין ואלג'יריה ועד לטילים.

הסרט, שאינו חוסך בביקורת גלויה ו"עוקצנית כלפי רוב מדינות העולם — מצרפת עצמה ועד לשחיץ, ארגנטינה, מצרים או ארצות-הברית — נאסר בשעתו ליצוא מצרפת, מחשש פגיעה במעצמות זרות. כשהותרה לבסוף הצגתו במספר מדינות, בהן ישראל, הוצאו ממנו דחקא הקטעים הפוגעים בצרפת עצמה, כמו מלחמת אל-ג'יריה.

מסאטירה לפארסה. רעיונותיו של חלטי היו ערובה להצלחת שליחותו של הסרט. שכן למרות שהוא מציג את העולם בערחתו, את המלחמות, השחיתות, שימם טום המנהיגים, אי-הצדק והאכזריות שבו, מכים לבסוף הפרופסור פאנגלוס (פייר בראסאר): "למרות הכל זהו הטוב בעולמות האפשריים".

גם שיתופם של מיטב שחקני צרפת, אליהם צורפה דליה לביא מקסימה אך בלתי-משכנעת, היו תרומה נכבדה להצלחתו של הסרט. אך למרות כל אלה לא התעלתה יצירתו של נורבר קראבונז לדרגה של יצירת מופת. הסרט כורע תחת שפע הרעיונות והנושאים שבו, וחוט השדרה שהיה צריך לקשר בין כולם התנפץ. עד שבכמה מקרים הופכת הסאטירה לפארסה.

תדריך

אלה הסרטים המוצגים השבוע בערי ה' ארץ, אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

- **צילי תהיה** (אלנבי, תל-אביב) — מלחמת פרסטיגיה בין שני קולונלים של גדוד סקוטי, בסרט מעמיק ומבריק. אלק גינס, ג'ון מילס.
- **תהתי נברון** (מוגרבי, תל-אביב) — שיר תהילה לאומי-על-אנושי, המתגלה בלחץ המלחמה. ששה גברים ושתי נשים נלחמים נגד מפלצות הפלדה של הנאצים. אנטוני קווין, דוד ניבן, גרגורי פק.
- **רומניה ונ'דייט** (הוד, תל-אביב) — סאטירה על המאבק הבינושי. פיטר יוסטינוב כחסידיא, במאי ושחקן.
- **מי אתה מר פורג?** (ארמון, דוד, תל-אביב) — סרט ריגול לא-שיגרתי על גדול מרגלי מלחמת העולם השנייה, שבמסווה מרגל גרמני ריגל ביפאן עבור הרוסים.
- **מעין הכתולים** (הבירה, ירושלים) — בעל אחוזה שחדי נוקס באונסי ורווחי בתו. סרטו של גאון הקולנוע השחדי אינגמר ברגמן, לפי אגדה נורדית עתיקה.

אסונות

ארסעה כגייפ

בסיכוב לקריות של מיפרץ חיפה, סמוך לפילבוקס, עמד צנחן צעיר ונופף בידו לטרמפ. ניח שניידר, החולוני בן ה-20, רצה להגיע לקיבוץ יפתח בגליל. כעבור דקות אחדות נעצר לידו גייפ אורחי, בו ישבו כבר שלושה נוסעים.

הגייפ חלף על פני הקריות, עבר את עכו ופנה מזרחה בכביש צפת. לפי כל הסיכויים, היה נוח שניידר צריך להגיע אל הגרעין שלו ביפתח תוך השעה. לפתע אירע פיצוץ בגלגל קדמי. הגייפ הקל הועף לצד הדרך. באותה שניה נשפך הדלק על המנוע הלוהט, וכהרף עין אפפו הלהבות את המכונית ההפוכה.

"הצילו אותם!" נוח היה היחיד מבין ארבעת הנוסעים שהצליח לחלץ את עצמו מן הגייפ הסגור, על אף שישב בספסל האחורי. האש כבר אחזה בכגיו,

קורבן שניידר
מתוך הגייפ הבוער

אולם הוא לא שם לב לעצמו אלא לשלושת הנוסעים הלכודים בלהבות. הוא ניגש שנית אל הגייפ הבוער, ותוך מאמץ רב חילץ ממנו את הנהג. כל אותו זמן המשיכו בגדיו לבעור. אחר-כך ניסה לשחרר גם את שני הנוסעים הנותרים. אך האש שאחז זה בו אילצה אותו להפסיק.

בכוחותיו האחרונים וחל עד הכביש, כשהוא מכוסה כחיות נוראות. סנדר ש' נסע מצפת לעכו הבחין בצנחן השוכב על הכביש. נוסעיו קפצו מיד לעזרתו, החלו מרימים אותו אל מכוניתם. אבל הוא צעק: "הצילו אותם! הם נשרפים שם חיים!" ההתערבות לא הועילה. השניים הנותרים מתו בלהבות.

עד למחרת היום נשאר נוח שניידר בהי כרה מלאה, התלוצץ עם האחיות בבית ה' חולים, בהאמינו כי יצא חי מן התאונה, ש' הרי כבר עבר רגעים קשים בחייו הצעירים. פעם, למשל, בהיותו עדיין נער בן 15, יצא למסע מיפרשיות של הפלוגה הימית של הפועל לקפריסין ורודוס. מול חוף קפריסין התהפכה אחת הסירות. כאשר ניסתה סירתו של נוח למשוך את הסבור עים, התהפכה אף היא. נוח שחה לחוף, הועיק סירת משמר שהצילה אותם. כי זה היה טבעו: תמיד קפץ ראשון, כל אימת שהיתה דרושה עזרה. ותמיד צמחה מכך טובה. גם הפעם, אחרי שנח שניידר מת מ' כדיותיו, נותר נהג הגייפ בחיים.

הווי

עין הדעת: בפרדסימן, נעצרה אשה כבת חמישים באשמת גניבת עיתונים מ' תיבות-דואר, טענה מפני השופט כי עשתה זאת על-מנת לספק השכלה לבתה... מן הפח אל הפחת: בלוד, מררה צעירה בבכייאוש, טענה כי איבדה את המפתח של מזוודתה, התיאשה יותר כאשר נפרצה עלידי בודק המכס, שגילה בה טרנויסטור רים ומכשירי חשמל מברחים... ערי בות גוררת עבירה: בת-לאביב, שוח' רר צעיר עלידי השופט כדי להשיג חתימת ערב לשיחרורו, הוחזר לאחר 48 שעות לפני אותו שופט, מאחר וגנב 500 שעות להגיע לאותו ערב... בת המורדת: ברחובות, התפרץ גבר לבית-החולים 299, איים להרוג את אשתו, שילדה בת למרות שהבטיחה לו ללדת בן.

העט החדש
גלובוס משולש
אינו יותר יקר
אבל
הרבה יותר טוב
ב-6 דגמים ו-12 גוונים
גלובוס
משולש TRIANGLE

כך זה
חתחיל...
↓

וכך זה
↓
נאחר.

אליקסיר

למדו שפות
עברית * אנגלית
צרפתית * גרמנית
קורסים לפניהצהריים,
בצהריים ואחרי-הצהריים
קורסים מזורים למבוגרים
עזרה לתלמידי ב"ס יסודיים ותיכונים
ברליץ - BERLITZ
חל-אביב נחלת בנימין 2 טרפון 55347

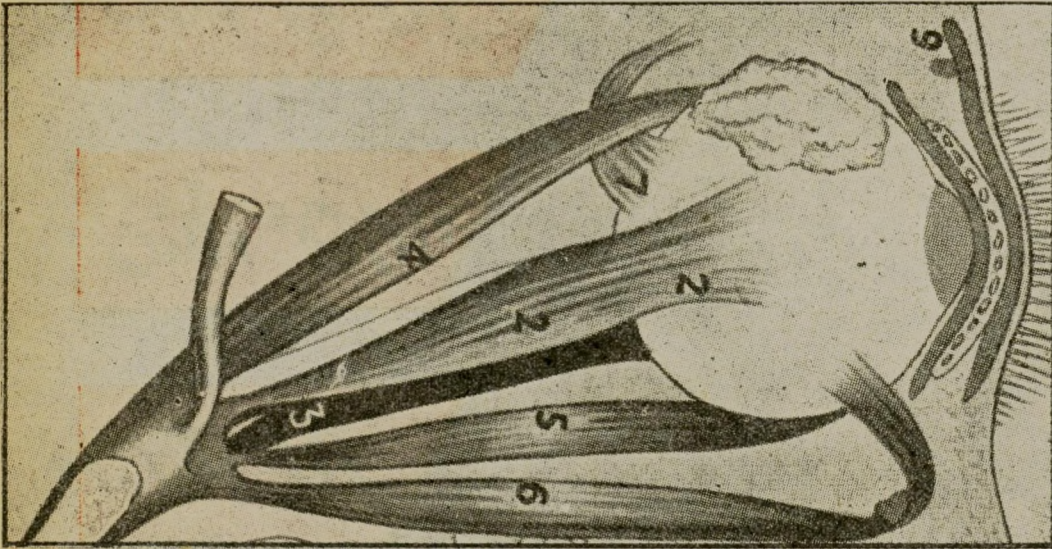
אויבי הנוער
מחלות המין
(מהדורה שנייה)
מאת הד"ר מרדכי זיידמן

אקלם
האשון!

פנטרו
סוכריות שונות

הופיעו מחדש
"הצלע"
מאת ש.ר.ב. (מחברת "הדוקאים")
יומנה של הצלע ה-13
רומן מחיי הארץ על רקע אהבה בין נשים
ספר שכל אשה חייבת לקרוא
שכר התאווה
מאת אייבי נתן
רומן הכתוב על-ידי טייס על הרפתקאותיו ואהבותיו הגדולות
"CRY NO MORE"
מאת אייבי נתן באנגלית
להשיג בכל הקיפוסקים

שית כבול עסקנים

על זה המחלוקת: הרופאים אימרים שהכל בסדר, אבל אנשי פישביין טוענים שאצל קצרי ראות השרירים מס' 6 ומס' 7 מתוחים מדי ואצל רחיקי ראות השרירים 2, 3, 4 ו-5 מתוחים מדי.

להשלים בשיגרתם ואני אעשה כמיטב יכולתי לעזור לבני האדם ולהקל להם... מתוך אהבה, זה התחיל לשלוח מכתבים לפרופסור ציציק בחיפה ופרופסור ליבוביץ בירושלים, עד שהגיע אל המסקנה הנכונה שצריך לארגן את חברי הכנסת לפעולה מתאימה. לשם כך קרא לכנס של חברי כנסת מכל המפלגות הציוניות, שהיה צריך להתקיים ב-10 באוקטובר בשעה תשע וחצי לפני הצהריים בבית המהנדס בתל-אביב. כל מי שלא מתמצא בענינים, יכול להתפלא שפישביין פונה דווקא לנציגי מפלגות ציוניות, כאילו שחברי אגודת ישראל או מק"י, לא איכפת להם המאור הלקוי בבתי-הספר והמשקפיים הרוכבים על אפיהם החרודים של צברינו החמורי דים והעוקצנים. אבל זה שיעמיק קצת לחשוב, יראה מיד שאין כאן מקרה. כל התנועות המשיחיות נדבקות אחת לשניה, כמו שהזכיר נדבך אל העורב. חבל רק שהפגישה לא נתקיימה ואנחנו הפסדנו קואליציה ציונית-אופסית, שהיתה בודאי חוררת על דגלה את דבריו האחרונים של טרומפלביין: "טוב להסיר את המשקפיים בעד ארצנו!"

מול, זה דבר שלא הולך ברגל

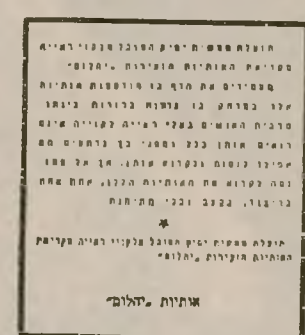
כיוון שאני קונה איגרת פייס כל שבוע ולא מרחיח מזה שום דבר מלבד פה ושם איהו עשר לירות עלובות, הלכתי לראות כיצד עורכים את ההגרלה בבית מפעל הפייס. באתי למקום, וראיתי שאני לא יחיד. היו שם כמאתים איש, מחציתם ילדים עד גיל 10, ומחציתם סוכנים של מפעל הפייס שרשמו במהירות את מספרי הזכיות, כפי שיצאו בגורל. חוץ מזה היתה שם עוד מחצית שלא היתה להם סבלנות לחכות לתוצאות עד יום ישישי בבוקר. איך שאני מסתכל על המסך שהמקרים האוטומטי זורק עליו את המספרים שיצאו בהגרלה, והנה אני רואה את ידידי מידד שיף, שזקנו קצוק, מאפס את שתי עיניו החש-ניות, והוא חוקר ובולש את הפיגות. "מה אתה עושה כאן?" שאלתי את מידד. "באתי לראות אם הם לא עושים פה איהו מונקייביזנס. ההגרלה האלה, משהו חשוד יש בהם." "מצאת משהו?" "אתה חושב שאפשר למצוא משהו במכונות החשמליות האלה? מה אני, מכונאי? אילו היו עושים את ההגרלה בצורה אנושית, עם קלפי מסתובבת ועם ילד שמוציא את הפתקאות המקופלות בידיו, אז בטח שהייתי מוצא משהו. המכונות הללו מבבלות אותי." מזה הבנתי, שגם הוא כמוני הולך ומפסיד כל שבוע ב-מפעל הפייס ועל זה שאלתי אותו כמה כסף כבר הפסיד. "כך אתה מכיר אותי? שאני אלק ואפסיד כסף על הגר-לות? לא ידידי, אני לא אדם שמאמין במול!"

כה אמר טוסנאהינדי:

יפני רעיתי כין הבנות, כשושנה בין המחוכים.

למה לא אומרים שלום ברחוב

מכון אופק זה מכון לשיפור הראייה בלי משקפיים, ויושב שם צעיר נחמד ומלא מרץ שאברי פניו עגלגלים ועיניו בולטות קצת, ושמו יהודה פישביין. כשאמרתי לפישביין שאני עתונאי ושמי שמעון צבר, לא רצה לדבר איתי ולתת לי אינפורמציה, מפני שחשב שהעניין רציני מאוד ואני בטח אעשה מזה צחוק. אחרי שנתתי לו להבין שאפשר לכתוב עליו גם בלי לקבל ממנו אינפורמציה, ראה שזה לא עניין והחליט לשתף פעולה. כאשר אדם כמו יהודה פישביין בא להסיר מבני האדם את המשקפיים, מתעורר מיד וויכוח עם אותם הרופאים שהרכיבו את המשקפיים על בני האדם, ואז מתגלה שכל העניין הוא מפלוא ומיסתורי מאוד מאוד. כמה שהרופאים בדקו עיניים בשביל למצוא מה קרה שם שאי אפשר לראות בהן טוב מרחוק, לא מצאו שום דבר, עד שקבעו שקוצר-ראות, בדומה לקוצר-ריוח, זה לא מחלה אלא מצב. כאשר מוצאים משהו מגדר מחלה ומכניסים אותו לגדר מצב, אז זה כבר לא עניין של מדיצנה אלא של פוליטיקה והדבר מבין מאוד את הרופאים. ככאן הגטיה הכללית שלהם לא לרפא את קוצר-הראות, אלא להסתיר אותו מאחורי משקפיים. עכשיו בא פישביין, בעצם זה לא פישביין, אלא אותם רופאים אמריקאים שהמציאו את זה ואומרים, כי קוצר-ראות בדומה לקוצר-ריוח, זה כן מחלה, וגורם לו שריר עין אחד שנשאר כל הזמן מתוח, מפני שהבעל שלו עצבני. לא אכנס לעובי הקור

אזה האותיות הקט' נות לתרגילי קריאה.

זהו מה שאני אומר, אבל פישביין יש לו תיאוריה אחרת. לדעתו, זה אותו השריר הנ"ל שמותח אותו המתח הנפשי, יחד עם אור לא טוב, הרגלי קריאה לא נכונים ותזונה לקויה. הוא נותן על זה סימנים, כמו דצ"ץ עדיש באח"ב שהן הדיאפטריות והוא אומר ככה: "עד 5 דיאופטריות, האדם הוא עוד איך-שהוא שקט. אחרי זה הוא כבר יותר רגיש ועצבני ומתרגז מכל דבר." ואני יכול להמשיך בשקט לפי הסימנים האלה ולהגיד, שכאשר הקצר-ראי הוא כבר לגמרי עיור, הוא גם בדאי לגמרי משוגע.

מכאן, שכדי לרפא אדם מקוצר-ראות, צריך לשחרר אותו קודם מהעצבנות ומהמתח הנפשי, ואת זה עושים עליידי תרגילים. כל יום עושים שעה וחצי של תרגילים. אני, למשל — שגם אני קצר-ראי ויש לי דיאופטריות מס' 4 — צריך בשבוע הראשון לעשות תרגילים כאלה: **תרגילי עורף:** להניע את הראש שלי קדימה, אחורה, שמאלה וימנה בעיניים עצומות, כשאני שקט ו-רגוע, 20 פעם לכל צד. **סיבוב הראש בעיניים פקוהות,** בקצב מהיר ובמעגל גדול עד כמה שאפשר. 10 פעמים. **פעם אחת ביום,** להחזיק דפוס קטן (ראה תמונה) במרחק נוח ולקרוא כל מלה ולעצור. שלוש פעמים רצוף פות, ובאור יום. **קריאה מכוונת:** לקרוא חומר מוכר, לאט לאט ומלה במלה, בתשומת-לב, ולעצפך פעמים בשורה. 5 עד 10 דקות ביום.

לעשות תרגיל העברת המבט מקצה אל קצה, ואחרי כל העברה לעצום את העיניים ולנשום שלוש נשימות עמוקות, ואותו הדבר מלמעלה למטה. לחזור פעמיים על כל

תרגיל שתי פעמים ביום. **עיפוקן בדוחות:** להחזיק את שני לוחות האר-תיות (ראה תמונה) במרחק 15 סנטימטר ולהסתכל כל פעם באות אחת בלוח ימין ואחרי כך באותה האות בלוח שמאל, ולעצפך 10 עד 30 פעם. **כיפוי:** לשים את כפות הידיים על העיניים, עד שרואים חושך מוחלט, ולנוח בעיניים עצומות 15 דקות. אלה הם התרגילים לשבוע הראשון. אחרי כך מקבלים גם תרגילים אחרים, עד שבסופו של דבר, אם העניין מצליח, אפשר כבר לראות סרט בקולנוע בלי משקפיים מהשורה ה-אחרונה ואז נוכחים לדעת, שהסרט לא שדה כרוטה אחת ואני כבר לא מזכיר את זה, שמוכרחים להקדים לכל אחד שלום ברחוב. אילו היה יהודה פישביין מסתפק רק בהורדת המשקפיים מאפס של בני-האדם, מילא. אבל פישביין לא מסתפק בזה ורואה את עצמו כמו משיח שבא להציל את החברה האנו-שית ממכה צרורה. במסגרת תפקידו כמשיח, משגר פישביין מכתבים לכל מיני אנשים חשובים, גורמים ומוסדות. את המכתב הכי ארוך שלח ללשכת הבריאות, אחרי שהם שלחו אליו דו-ק-טור אחד לתתות על קנקנו של המכון. במכתב הזה מגולל פישביין את קורות חייו וכיצד עלה קוצר-הראיה שלו במדינת ישראל מ-8.0 דיאופטריות ל-20, עד שנסע לאמרי-קה. הוא מסיים ב"אני מאמין" כזה: "כל הכבוד לרופאי העיניים. אני מעריך בכנות את עבודתם ואת רצונם הטוב לעזור, ואין זו אשמתי אם אינם עוזרים. מקור הרע ביסודות שקיבלו מתוך כך איני יכול

כ	כ	כ	כ	כ	כ
ד	א	ד	א	ד	א
ש	ק	כ	ש	ק	כ
ק	ע	ח	צ	ד	ק
כ	ש	מ	ע	ד	ק
א	ק	ס	נ	ד	ש
כ	פ	כ	א	ק	ס
נ	ש	מ	ע	ד	ק
א	ק	ס	נ	ד	ש
כ	פ	כ	א	ק	ס
נ	ש	מ	ע	ד	ק
א	ק	ס	נ	ד	ש
כ	פ	כ	א	ק	ס

מניחים את שני הלוחות במרחק של 15 סנטי-מטר מהעיניים ומסתכלים באות אחת בלוח ימין ומיד עוברים לאותה האות בלוח שמאל.

11/11/33

העולם הזה

סגרי'ם-ט'ז

פאריסא'י

בישראל

